ДАЖДЖЫ МАЦНЕЮЦЬ, ГРАДУС РАСЦЕ 5

МІКАПЛАЗМЫ: ВАРОЖЫЯ БАКТЭРЫІ ЦІ СУСЕДЗІ ПА АРГАНІЗМЕ 13

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

10 студзеня 2024 г.
СЕРАДА
№ 6 (30140)

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ

КОРАТКА

- Мінгарвыканкам і аблвыканкамы правядуць 13 студзеня прамыя тэлефонныя лініі.
- У перыяд навагодніх свят БЧ перавезла больш за 2,5 млн пасажыраў.
- **Сасновіч завяршыла выступленне ў адзіночным разрадзе турніру WTA ў Адэлаідзе.**
- Міністэрства аховы здароўя: у 2023 годзе аб'ёмы нарыхтоўкі кампанентаў донарскай крыві выраслі на 7 %.
- **Беларусь і Саудаўская Аравія створаць каардынуючую структуру па садзейнічанні ўзаемнаму гандлю.**

ЦЫТАТА ДНЯ

Іван СУДНІКОВІЧ, намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення лічбавага развіцця папярэдняга следства цэнтральнага апарата Следчага камітэта:

«Нацыянальны банк сумесна з Міністэрствам унутраных спраў і Следчым камітэтам упершыню ўкараніць у Беларусі маштабную сістэму супрацьдзеяння кібермахлярствам. Сістэма пачне працаваць у сакавіку бягучага года. Цяпер мы праводзім арганізацыйныя, прававыя і тэхнічныя падрыхтоўчыя мерапрыемствы па яе запуску. Укараненне механізма адсочвання і блакіроўкі махлярскіх транзакцый — чарговы, але вырашальны этап маштабнай стратэгіі супрацьдзеяння анлайн-махлярствам, якая рэалізоўваецца ў апошнія гады».

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

«УСЁ НАЙЛЕПШАЕ, ШТО ЁСЦЬ У НАШЫМ ЖЫЦЦІ, ПАЧЫНАЕЦЦА З ЛЮБОВІ — ДА РОДНЫХ І БЛІЗКІХ, МАЛОЙ РАДЗІМЫ, СВАЁЙ АЙЧЫНЫ»

Шчырыя патрыёты, рэлігійныя дзеячы, кампетэнтныя ўрачы, таленавітыя творцы, моцныя спартсмены — лаўрэаты прэмій «За духоўнае адраджэнне», спецыяльных прэмій дзеячам культуры і мастацтва, спецыяльнай прэміі «Беларускі спартыўны Алімп» атрымалі заслужаныя ўзнагароды. Па традыцыі іх уручыў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. Адпаведныя Указы кіраўнік дзяржавы падпісаў 19 снежня. Гэтыя прэміі — ужо брэнд нашай краіны. Гэта — прызнанне заслуг лаўрэатаў і стымул для ўсіх, хто выхоўвае дзяцей, лечыць людзей, праслаўляе нашу краіну і проста робіць яе лепшай кожны дзень.

Фота БелТА.

Як звярнуў увагу Аляксандр Лукашэнка, кожны год напачатку студзеня, у светлыя святочныя дні, беларусы сустракаюцца, каб падзякаваць людзям, якія самааддана служаць свайму народу і краіне. Урачыстая цырымонія — гэта падвядзенне вынікаў культурнага і духоўнага жыцця ў 2023 годзе. Як адзначыў Прэзідэнт, мінулы год прывёў на сцэну Палаца Рэспублікі незвычайна таленавітых, чулых, шчыра адданых сваёй справе беларусаў. «У тым ліку дзякуючы ім мы дасягнулі пастаўленых мэт Года міру і стваральнай працы. Тым самым сталі духоўна мацнейшымі і яшчэ больш упэўненымі. Асабліва на фоне падзей, якія адбываюцца вакол. Для нас відавочна: мір — найважнейшая каштоўнасць. Для любога народа, асабліва беларускага. Таму што мы ведаем яго цану», — сказаў Прэзідэнт.

Па яго словах, праекты «Апошнія сведкі», «Генацыд. Без права на жыццё» — гэта даніна памяці нявінным ахвярам і героям Вялікай Айчыннай вайны. «Сёння мы дзякуем аўтарскаму калектыву нашай пракуратуры, Беларускага тэлеграфнага агенцтва і Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі, якія прапусцілі праз сябе ўвесь боль і пакуты людзей вайны. Гэтыя фільмы — хроніка страшных злачынстваў, якія мы не дазволім забыцца сабе і тым, хто нясе за іх гістарычную адказнасць. Наша памяць — гарантыя міру ў будучыні. Забудзем дарогу ў храм і да помнікаў той вайны — чакайце вайны, — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — З пачуццём гонару і ўпэўненасці ў сваім заўтра мы глядзім на пераемнікаў пакалення пераможцаў — патрыётаў, якія надзелі пагоны». Сярод лаўрэатаў прэміі «За духоўнае адраджэнне» — ваеннаслужачыя роты ганаровай варты і аркестра Мінскай ваеннай камендатуры, а таксама Полацкае кадэцкае вучылішча. Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу, што гэта вучылішча скончыў і Герой Беларусі лётчык Мікіта Куканенка, наш сучаснік, які, на жаль, сышоў ад нас. СТАР. 2

Мірны атам

ЯДЗЕРНАЯ МЕДЫЦЫНА, ЛІЧБАВІЗАЦЫЯ, АДЗІТЫЎНЫЯ ТЭХНАЛОГІІ

У сумесных праектах і прадуктах Дзяржкарпарацыі «Расатам» і Беларусі

Новыя прэпараты для ранняй дыягностыкі анказахворванняў, праграмны прадукт па розных кірунках лічбавага развіцця, выраб дэтэктараў іанізуючага выпрамянення, будаўніцтва цэнтра тамаграфіі з цыклатронам, стварэнне цэнтра адзітыўных тэхналогій, праектаванне і выраб сістэм назапашвання энергіі, распрацоўка цягавых батарэй для электратранспарту — гэтыя і іншыя сумесныя праекты і распрацоўкі плануюцца і рэалізуюцца беларускім бокам і Дзяржкарпарацыяй «Расатам». Спецыялісты абедзвюх краін, якія расказалі пра «атамныя» здабыткі і планы, падкрэсліваюць прадукцыйнасць і карысць развіцця ўзаемаадносін Беларусі і Расіі ў галіне атамных неэнергетычных і неатамных праектаў у рамках Саюзнай дзяржавы. СТАР. 4

Сумесны праект «Звязды» і Міністэрства па надзвычайных сітуацыях

ЖЫВІЦЕ Ў БЯСПЕЦЫ!

БЯЗЛІТАСНЫ АГОНЬ

За першыя восем сутак новага года на пажарах загінулі 34 чалавекі!

Кожны дзень у жыллёвым фондзе фіксуюцца пажары. На жаль, без ахвяр не абыходзіцца. Толькі за адны суткі з 8 на 9 студзеня ў агні загінулі дзевяць чалавек! Прычым у адным выпадку зафіксаваны адразу дзве смерці, у другім — чатыры! СТАР. 3

Фота МНС.

ISSN 1990 — 763X

«УСЁ НАЙЛЕПШАЕ, ШТО ЁСЦЬ У НАШЫМ ЖЫЦЦІ, ПАЧЫНАЕЦЦА З ЛЮБОВІ — ДА РОДНЫХ І БЛІЗКІХ, МАЛОЙ РАДЗІМЫ, СВАЁЙ АЙЧЫНЫ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

«Сваіх герояў мінулага і сучаснасці мы ведаем, памятаем, ушаноўваем. Гэта людзі з чыстым сэрцам, шчырай любоўю да роднай зямлі і свайго народа. У іх мы бачым моц духу беларусаў. Патрыятызм і духоўнасць — паняцці непадзельныя. Усё найлепшае, што ёсць у нашым жыцці, пачынаецца з любові — да родных і блізкіх, малой радзімы, сваёй Айчыны. Гэта тое, што натхняе на служэнне сапраўды высакародным мэтам. У кожным узнагародным лісце сённяшніх лаўрэатаў — гісторыя ўсяго нашага жыцця, гісторыя краіны», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

«Усе вы фарміруеце вобраз будучыні Беларусі. Асабліва мы, якія знаходзяцца ў гэтай зале, — звярнуўся Аляксандр Лукашэнка да ге-

рояў дня. — Мы фарміруем будучыню Беларусі, захоўваючы наш культурны здабытак, адраджаючы старажытныя традыцыі народнага майстэрства і творчасці ў фестывалях і святах; даючы новае жыццё шэдэўрам высокага мастацтва; сустракаючы першымі малых, якія з'явіліся на свет; выхоўваючы маладое пакаленне на спрадвечных духоўных каштоўнасцях; праяўляючы міласэрнасць і прымаючы ўдзел у лёсе суайчыннікаў, якія маюць патрэбу ў асаблівай апецы; паднімаючыся ў славу Радзімы на спартыўны Алімп, дапамагаючы скарыць гэтую вяршыню сваім выхаванцам, асвятляючы перамогі нашых атлетаў у сродках масавай інфармацыі».

«Мы спрадвеку жывём сваім розумам»

Звяртаючыся да ўсіх прысутных, Прэзідэнт падкрэсліў, што мы, беларусы — стваральнікі па сваёй сутнасці. Мы спрадвеку жывём сваім розумам, таму і захавалі ўклад, культуру і духоўнасць у самыя складаныя перыяды развіцця. Ён звярнуў увагу, што гэта вельмі важна. «Многія сёння, асабліва нашы беглыя, гвалтам крычаць пра заняпад духоўнасці і культуры. Ніякага заняпаду не будзе, калі мы будзем з'яўляць нашаму народу шэдэўры нашай творчасці. Ніхто нікога душыць за творчасць не будзе. Такога ніколі не было ў нашай сучаснай гісторыі і ніколі не будзе. Але мы нікому не дазволім разбурыць тое, што стагоддзямі стваралася і выпрацоўвалася пакаленнямі беларусаў — нашы традыцыі, нашу духоўнасць і самыя высокія пачуцці, заснаваныя на тым, мінулым. І разбураць яго нельга. Залішне даводзіць да палітыкі таксама не варта», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт звярнуў увагу, што пры гэтым беларусы адкрытыя для свету, паважаюць звычаі і традыцыі іншых народаў, успрымальныя да новых ідэй. Але пры адной умове: усё, што прыходзіць у жыццё беларусаў, павінна рэзаніраваць з нацыянальнымі каштоўнасцямі і духоўным светам, узбагачаць нацыю культурна.

«Але ў тым ліку ад асабістага прыкладу ўсіх нас, хто знаходзіцца ў гэтай зале, на сцэне і за кулісамі, ад вашай грамадзянскай пазіцыі і прафесійнага выбару залежыць будучыня нацыі. Вам не трэба тлумачыць, як важна ўтрымаць у сваіх руках наш культурны суверэнітэт. Ён, натуральна, пачынаецца з беражлівых адносін да чысціні роднай мовы (рускай і беларускай), прыярытэту традыцыйнага зместу творчых праектаў і свят, традыцыйнага афармлення нацыянальнага прадукту і ўсёй жыццёвай прасторы», — заявіў беларускі лідар.

Па словах Аляксандра Лукашэнкі, глыбокая павага да роднай культуры, створанай народнымі майстрамі, савецкай і беларускай класікі, — гэта пытанне нацыянальнай годнасці. «Мы ні ў якім разе не павінны адмаўляцца ад таго, чаго дасягнулі. Бо ўзнікне пытанне — ад якой спадчыны мы адмаўляемся і на чым будзем будаваць нашу будучыню?» — рэзюмаваў Прэзідэнт. Ён пажадаў у новым годзе ўсім поспехаў — творчых і вытворчых. «Будзем, як і раней, імкнуцца да дасканаласці і годнага ўзроўню нашага культурнага, духоўнага і грамадска-палітычнага жыцця. Ва ўсіх сёння на вуснах, не толькі беларусаў, адно: «Абы не было вайны». Хтосьці калісьці пасмейваўся з гэтага: «Вось беларусы, абы не было вайны». Сёння ўжо не смяюцца. Таму што калі вайна — усё. Ні аб якой культуры, ні аб якой вытворчасці і якасці гаворкі быць не можа. Але яшчэ раз паўтару: ніякай вайны не будзе, калі мы кожны на сваім месцы зробім тое, што абавязаны зрабіць, калі ў нас будзе працаваць эканоміка. Войны амаль ніколі не пачынаюцца нагнятаннем сітуацыі і нападзеннем на краіну звонку. Нашы нядобразычліўцы і ворагі, скажам шчыра, выбіраюць зручны момант, каб паставіць нас на калені. Мы не павінны даць ім такога шанцу. І для гэтага ў нас ёсць усё. Усё залежыць ад нас. І найбольш ад тых, хто знаходзіцца ў гэтай зале, — як прынята казаць, эліты нашай краіны», — заявіў Прэзідэнт.

Ён яшчэ раз павіншаваў лаўрэатаў з высокай узнагародай і прызнаннем. Па традыцыі, Прэзідэнт асабіста ўручае дыпломы і дзякуе за ўклад у развіццё роднай Беларусі.

Валерыя СЦЯЦКО.
Фота БелТА.

Слова — лаўрэатам

У чалавека ёсць не толькі цела, але і душа. І яе трэба выхоўваць

У гэты дзень уся ўвага — лаўрэатам прэмій. Іх прыклады натхняюць і матывуюць на плённую працу. **Ігумення Анфіса, настаяцельніца Свята-Пакроўскага жаночага манастыра горада Талачына Віцебскай епархіі Беларускай Праваслаўнай Царквы,** зрабіла шмат для сваёй зямлі. Дзякуючы намаганням ігуменні тэрыторыя Свята-Пакроўскага жаночага манастыра павялічылася на трэць — узведзена капліца, пабудаваны 2-павярховы парафіяльны дом і будынак царкоўнага магазіна, уведзены ў эксплуатацыю шэраг пабудоў. За сваю дзейнасць яна стала лаўрэатам прэміі «За духоўнае адраджэнне». Уражаннямі яна падзялілася з журналістамі. «Я ўдзячная за той давер, які нам аказалі Прэзідэнт і краіна. Духоўнае адраджэнне сёння — гэта вельмі важна. У чалавека ёсць не толькі цела, але і душа. І душу трэба выхоўваць. Мусіць, з выхаваннем душы мы прапусцілі некалькі пакаленняў і сёння мы павінны гэта нагнаць. Таму ў нас працуюць царквы, нядзельныя школы. Гэта неабходна для духоўнага адраджэння чалавека як Чалавека. Дзяржава гэтаму надае дастаткова ўвагі. Наш манастыр старажытны, храм пачаў будавацца ў 1585 годзе, скончыў будавацца ў 1604-м. І ў нас была інвестыцыйная праграма аднаўлення, якая стала вялізнай дапамогай. Наш манастыр — гэта манастыр любові і міласэрнасці. Мы дапамагаем дзецям, інвалідам. Часта прыходзяць дзеці, на якіх няма ўправы, але яны мяняюцца і знешне, і духоўна. І гэта самае галоўнае. Гэта і ёсць духоўнае адраджэнне. Калі чалавек будзе любіць Радзіму, любіць усё, што стварыў Гасподзь, і разумець, што яму не ўсё дазволена, — тады гэта і будзе духоўнае адраджэнне», — сказала ігумення Анфіса.

Прэмію «За духоўнае адраджэнне» атрымалі людзі, для якіх штодзённая праца — нараджэнне новых людзей. **Калектыў дзяржаўнай установы «Рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр «Маці і дзіця» Міністэрства аховы здароўя** кожны дзень сустракае сотні малых беларусаў. Як адзначыў **дырэктар РНПЦ Сяргей ВАСІЛЬЕЎ,** гэты цэнтр — флагман усёй службы акушэрства і гінекалогіі. «Наш цэнтр — гэта сплаў навукі і практыкі, у нас спалучаюцца перадавыя тэхналогіі, вопыт, веды і ўменні. І атрыманне прэміі «За духоўнае адраджэнне» — гэта звышбонус для нашага калектыву. І пасля гэтага мы будзем працаваць яшчэ лепей», — адзначыў ён.

Калектыў установы культуры «Магілёўскі абласны метадычны цэнтр народнай творчасці і культурна-асветніцкай работы» кожны год дорыць краіне унікальнае свята «Купалле» («Александрыя збірае сяброў»). Калектыў цэнтра займаецца арганізацыяй традыцыйных мерапрыемстваў свята з моманту яго заснавання, з 2010 года. «Александрыя збірае сяброў» — праект вялікі па сваіх маштабах і ўнікальны па змесце. Сёння на гэтае свята імкнуцца людзі з розных куткоў Беларусі. А самае прыемнае, што прыязджаюць людзі і з іншых дзяржаў. «Мы расцэньваем прэмію «За духоўнае адраджэнне» як адзнаку шматтысячнага калектыву, які працуе над стварэннем свята «Александрыя збірае сяброў». Мы кожны год стараемся добрасумленна выконваць свае задачы і робім гэта ад душы для народа і з народам. У Год якасці мы павінны праявіць сябе яшчэ лепш, каб гэты брэнд заставаўся на доўгія гады. Свята «Александрыя збірае сяброў» настолькі трывала ўпісалася ў наша жыццё, што мы сёння нават адпачываем падчас работы над ім», — расказаў **дырэктар цэнтра Алег ХМЯЛЬКОЎ.**

Спецыяльную прэмію Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь атрымалі **Генеральная пракуратура, Беларускае тэлеграфнае агенцтва і Нацыянальная дзяржаўная тэлерадыёкампанія Рэспублікі Беларусь.** Разам яны рэалізавалі цыкл фільмаў «Генацыд. Без права на жыццё» аб злачынствах нацыстаў падчас акупацыі тэрыторыі БССР. Фільмы зняты на аснове матэрыялаў расследавання крымінальнай справы аб генацыдзе беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны і ў пасляваенныя гады, якое праводзіла Генеральная пракуратура. «Для нас атрымаць гэтую ўзнагароду — вялікі гонар. Дзякуй кіраўніку дзяржавы за такую ацэнку. Генацыд беларускага народа — гэта тая тэма, пра якую мы мала гаварылі на працягу апошніх дзесяцігоддзяў. Не хацелі нікога крыўдзіць. Але калі даведаешся пра гэтую жахлівую інфармацыю, якую адкрывае наша Генеральная пракуратура, разумееш, які жах перажылі нашы дзяды і прадзеды. І тыя настаўнікі дэмакратыі, якія паказваюць нам, як жыць, яшчэ 80 гадоў таму тут людзей нішчылі мільёнамі — яны гэта ўсё павінны паглядзець», — падкрэсліў **Іван ЭЙСМАНТ, старшыня Белтэлерадыёкампаніі.**

Да прэміі «Беларускі спартыўны Алімп» **карэспандэнт Агенцтва тэлевізійных навін Ганна ЭЙСМАНТ** ішла 20 гадоў, якія правяла ў кадры. «Гэта адзін з самых незабыўных момантаў у маім жыцці. Вельмі прыемна і вельмі ганарова атрымліваць узнагароду з рук Прэзідэнта, але і хвалюючa. На сцэне бяРэ прыемны мандраж — вакол такія цудоўныя людзі, Прэзідэнт, мітрапаліт. І ў такія моманты разумееш, што ўсё ў жыцці было недарма. У 2022 годзе ў мяне было 20 гадоў, як я ў «жывым» эфіры. І гэтыя 20 гадоў праляцелі незаўважна. Гэта быў шыкоўны час. І я спадзяюся, што далей будзе яшчэ лепей», — падзялілася яна.

БЯЗЛІТАСНЫ АГОНЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Падвойная гібель адбылася пазаўчора ў сталіцы. За пяць хвілін да апоўначы ратавальнікам паступіла паведамленне аб пажары ў пяціпавярховым жылым доме ў завулку Клумава. Супрацоўнікі МНС знайшлі загінулых гаспадара і грамадзяніна, які знаходзіўся ў яго ў гасцях. Папярэдняя прычына інцыдэнту — неасцярожнае абыходжанне з агнём пры курэнні. Пажар, які забраў адразу чатыры чалавечыя жыцці, успыхнуў у Слуцку. Трагедыя адбылася ў двухкватэрным жылым доме вечарам 8 студзеня. Да прыбыцця ратавальнікаў сусед выцягнуў мужчыну, які перададзены медыкам. Яшчэ два мужчыны і дзве жанчыны былі знойдзены без прыкмет жыцця. Абставіны і прычыны здарэння высвятляюцца.

Як паведамляе **афіцыйны прадстаўнік Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Яўген БАРАНОЎСКІ,** за першыя восем сутак новага года ратавальнікі выязджалі на тушэнне 213 пажараў, на якіх загінулі 34 чалавекі. «Гэта вельмі сур'ёзны рост загінулых у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года, калі ахвяр агню было 14 чалавек, — адзначае ён. — Акрамя таго, павялічылася колькасць пажараў: за першыя восем сутак мінулага года было зафіксавана 157 узгаранняў. Аналіз усіх выпадкаў паказвае, што большасць пажараў адбылася па прычыне неасцярожнага абыходжання з агнём. Мы гэта звязваем з працяглымі выхаднымі, калі некаторыя людзі злоўжываюць алкагольнымі напоямі, кураць. Плюс назіралася вельмі нізкая тэмпература паветра, якая паўплывала на тое, што людзі канцэнтраваліся ў цёплых памяшканнях».

Пры гэтым, як звяртае ўвагу Яўген Бараноўскі, у цяперашні перыяд узгаранняў, якія адбываюцца з-за няспраўнасці печаў або іх няправільнай эксплуатацыі, у асноўным, не ўзнікае. «Гэта звязана з тым, што большасць людзей падрыхтавалі свае печы да зімы, — тлумачыць ён. — Найчасцей пячныя пажары фіксуюцца ў пачатку ацяпляльнага сезона. Калі печка вытрымала першае прапальванне, то ўсё павінна быць нармальна, і да канца сезона, калі правільна яе эксплуатаваць і ўтрымліваць у парадку, праблем не ўзнікае».

Гібель дзяцей — віна дарослых

Летась звыш 70 % пажараў з гібеллю людзей адбылося менавіта па прычыне неасцярожнага абыходжання з агнём. Акрамя таго, што ведаюць нават дзеці, чамусьці забываюцца дарослыя, якія кураць дома ці напіваюцца да беспамяцтва, у выніку чаго не здольныя кантраляваць абстаноўку.

Менавіта «адключанасць» дарослых ад рэальнасці прывяла да трагедыі ў Віцебску, якая адбылася акурат на каталіцкія Каляды. На паведамленне аб пажары ратавальнікі выехалі днём. Пры абследаванні кватэры ў адным з пакояў яны знайшлі дзіця 2018 года нараджэння і яго маці 1982 года нараджэння, якія гасцявалі ў дзядулі з бабуляй. У суседнім пакоі знаходзіліся і гаспадары кватэры: мужчына і яго жонка. Усіх знойдзеных супрацоўнікі МНС перадалі медыкам, якія канстатавалі іх смерць. Следча-аператыўнай групай устаноўлена, што ачаг узгарання знаходзіўся ў ванным пакоі, дзе былі складзены газеты. Сваякі загінулых паведамілі, што сям'я злоўжывала алкагольнымі напоямі, а пяцігадовае дзіця любіла гуляць з запалкамі. Па папярэдняй версіі, гэтая недзіцячая забава і прывяла да трагедыі. Дарослыя, у сувязі са сваім станам, проста не змаглі своечасова адрэагаваць на ўзгаранне, а магчыма, увогуле «праспалі» сваю смерць.

У ноч на 25 снежня, літаральна за паўсутак да трагедыі ў Віцебску, агонь забраў дзіцячае жыццё ў Дзяржынскім раёне. Пажар адбыўся ў аграгарадку Негарэлае. Калі на месца выкліку прыехалі падраздзяленні МНС, то дах гарэў адкрытым полымем, хата была моцна задымлена. Ратавальнікі знайшлі ў доме і вынеслі на вуліцу хлопчыка 2016 года нараджэння. У медыцынскай дапамозе ён, на жаль, ужо не меў патрэбы — было вельмі позна. Бацькі пацярпелага, а таксама сястрычка (2018 года нараджэння) пакінулі будынак да прыбыцця супрацоўнікаў МНС. Пяцігадовую дзяўчынку шпіталізавалі — у цяперашні час яе жыццю нічога не пагражае. Як высветлілася, бацькі дзяцей злоўжываюць алкаголем і нідзе не працуюць. У пачатку 2023 года непаўналетніх увогуле забіралі з сям'і. Разглядаецца некалькі версій узнікнення пажару. Асноўная — неасцярожнае абыходжанне з агнём пры курэнні.

Думайце пра тых, хто побач

Ратавальнікі не перастаюць паўтараць: калі вы не можаце адмовіцца ад гэтай згубнай звычкі, то хоць бы выконвайце элементарныя правілы бяспекі пры курэнні. «Не курыце ў кватэры, а тым больш у ложку, крэсле або на канапе, асабліва ў стане алкагольнага ап'янення, — рэкамендуе **афіцыйны прадстаўнік Мінскага абласнога ўпраўлення Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Анастасія ШВАЙБОВІЧ.** — Не выкарыстоўвайце ў якасці попельніцы папяровыя скруткі, скрынкі ад запалак ці цыгарэт — яны могуць загарэцца. Не кідайце непатушаныя цыгарэты на падлогу, а складайце іх у незгаральную ёмістасць, лепш за ўсё, напоўненую вадой. Каб засцерагчы тых, хто жыве побач, не кідайце нават патушаныя цыгарэты з балкона і лоджый».

Аднак ці многія прыслухоўваюцца да парад людзей, якія на свае вочы бачаць, да чаго можа прывесці бяскрыўдная, на першы погляд, цыгарэта? Не падумаў пра сваю пажылую маці і яе 45-гадовы сын, які любіў пакурыць дома. Аб тым, што ў адной з вёсак Хойніцкага раёна здарыўся пажар, ратавальнікі даведаліся вечарам 2 студзеня. Прыбыўшы на месца здарэння, супрацоўнікі МНС у задымленай кухні, на падлозе, знайшлі і вынеслі на чыстае паветра 85-гадовую гаспадыню дома. Жанчыну агледзелі медработнікі: яна не пацярпела. А вось яе сын стаў ахвярай сваёй пагубнай звычкі: без прыкмет жыцця яго знайшлі ва ўласным ложку.

Пра тых, хто побач, не задумваўся, калі курыў, і адзін з жыхароў шматпавярховіка ў Слоніме. Аб тым, што ў яго кватэры — пажар, ратавальнікам паведамілі гараджанін, які праходзіў міма. Супрацоўнікі МНС, якія прыбылі па ўказаным адрасе, выявілі, што ачаг узгарання знаходзіўся ў адной з кватэр на чацвёртым паверсе: з акна выбіваўся дым. Ратавальнікі арганізавалі эвакуацыю жыхароў з вышэй размешчаных кватэр і пачалі тушыць пажар.

Было ўстаноўлена, што жыллё належыць мясцоваму 30-гадоваму жыхару. Як распавёў сам гаспадар, у момант здарэння ён спаў. Пачуўшы жаласлівае мяўканне хатняга ката, мужчына прачнуўся і ўбачыў, што гарыць кухня. Пагарэлец паспрабаваў самастойна ліквідаваць узгаранне. Аднак, убачыўшы, што спробы не прыносяць поспеху, ён выйшаў на балкон і чакаў прыбыцця МНС. У выніку са шматпавярховіка былі эвакуяваны сем чалавек, у тым ліку двое дзяцей. Медыцынская дапамога жыхарам не спатрэбілася, пасля праветрывання яны вярнуліся ў свае кватэры. Вінаўнік узгарання быў шпіталізаваны ў раённую бальніцу. Пры спробе самастойнага тушэння пажару ён атрымаў тэрмічныя апёкі. Пасля таго, як ён паправіцца, яму давядзецца наводзіць парадак у кватэры: агнём пашкоджаны мэбля, маёмасць у кухні, закураны сцены, столь. Аднак галоўнае, што застаўся жывы — усё дзякуючы кату, які своечасова разбудзіў гаспадара.

Пажарны апавяшчальнік — надзейны сябар

Маразы мацнеюць, а таму даводзіцца часцей паліць у печы. Пры гэтым не заўсёды выконваюцца правілы бяспечнай яе эксплуатацыі. У выніку ў зімовы перыяд павялічваецца колькасць пажараў, якія ўзнікаюць з-за парушэння правілаў пажарнай бяспекі. І віной гэтаму — чалавечая бесклапотнасць. Нехта спадзяецца, што гэтую зіму печ вытрымае без рамонту, іншыя ж грэбуюць правіламі карыстання электрапрыборамі. У ацяпляльны перыяд важна пераканацца, што печы і электраправодка спраўныя.

Заўчаснае закрыццё коміна ацяпляльнай печы магло прывесці да трагедыі ў Барысаве. На шчасце, абышлося шпіталізацыяй пяцігадовага дзіцяці. Напярэдадні сям'я распаліла ў печы. Праз некаторы час бацькі пасля закрыцця коміна заўважылі, што дзяўчынцы стала кепска, і выклікалі хуткую медыцынскую дапамогу. Ратавальнікі нагадалі дарослым, што заканчваць топку печы неабходна пасля поўнага прагарання вуглёў (не менш як за дзве гадзіны да адыходу да сну). А з-за няспраўнасці электраабсталявання днямі пажар успыхнуў у Мінскім раёне. Агнём быў пашкоджаны дах, сцены, маёмасць. На шчасце, абышлося без ахвяр.

Дарэчы, не варта недаацэньваць магчымасці аўтаномных пажарных апавяшчальнікаў. Як паказала жыццё, там, дзе ўстаноўлены гэтыя невялікія прыстасаванні, удалося пазбегнуць самых сумных наступстваў пажару. За прыкладамі далёка хадзіць не трэба. Светлае свята Раства Хрыстова для адной сям'і з Верхнядзвінскага раёна магло быць апошнім, калі б не аўтаномны пажарны апавяшчальнік, які своечасова паведаміў жыхарам кватэры аб узгаранні. Пры гэтым, як высветлілася, пажар адбыўся не ў іх, а ў суседзяў. Гаспадыня кватэры, яе брат, інвалід па апорна-рухальным апараце, і муж выйшлі з дому. Пасля чаго муж жанчыны пайшоў да суседа, аднак у яго кватэры было ўсё ўжо ў дыме. На крыкі іншых жыхароў дома ён не рэагаваў. Ратавальнікі, якія прыбылі на месца здарэння, знайшлі моцна абгарэлага мужчыну. Прычына трагедыі пакуль высвятляецца. Асноўная версія — неасцярожнае абыходжанне з агнём пры курэнні.

«Што датычыцца рэкамендацый, як пазбегнуць падобных наступстваў, то ў першую чаргу гэта асабістая адказнасць людзей, — падкрэслівае Яўген Бараноўскі. — Практыка паказвае, што і ў святы, і ў паўсядзённай жыццядзейнасці грамадзяне забываюцца аб элементарных правілах бяспекі, уласнай бяспекі. Свае павodзіны варта карэкціраваць. Вядома, інфармацыйны складнік вельмі важны для таго, каб скараціць колькасць пажараў. Акрамя таго, узмацняецца прафілактычная работа на месцах, асабліва ў сельскай мясцовасці: большасць пажараў фіксуецца ў прыватных дамах».

У бліжэйшыя выхадныя па ўсёй краіне пройдуць вялікія маніторынгавыя мерапрыемствы, дзе ратавальнікі будуць гутарыць з людзьмі, правяраць печкі, домаўладанні — на прадмет пажарнай небяспекі. У мерапрыемствах задзейнічаюць назіральныя камісіі, зацікаўленыя суб'екты прафілактыкі. У групе асаблівай увагі — пажылыя грамадзяне, інваліды і шматдзетныя сем'і.

Вераніка КАНЮТА.
Фота з сайта МНС.

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

За блакаванне мастоў у Нью-Ёрку арыштаваны звыш 300 дэманстрантаў

Паліцыя арыштавала 325 чалавек пасля блакіравання ўдзельнікамі акцыі пратэсту мастоў у Нью-Ёрку. Пра гэта паведаміла Reuters са спасылкай на Дэпартамент паліцыі Нью-Ёрка. Па паведамленнях мясцовых СМІ, дзясяткі скандуючых дэманстрантаў сядзелі каля ўездаў на Бруклінскі, Манхэтэнскі і Вільямсбургскі масты праз Іст-Рывер, а таксама каля Халандскага тунэля, які злучае Нью-Ёрк з Нью-Джэрсі праз раку Гудзон. Дэманстранты перакрылі масты ў знак пратэсту супраць дзеянняў у сектары Газа. Пратэстоўцы патрабавалі неадкладнага спынення агню ў канфлікце. Як адзначае The Times of Israel, на відэа ў сацыяльных сетках бачна, як пратэстоўцы скандуюць: «Палестына будзе вольная». Банеры каля тунэля змяшчалі заклік «Зняць блакаду Газы». Дзясяткі паліцэйскіх акружылі пратэстоўцаў.

У Германіі фермеры аднавілі пратэсты супраць палітыкі федэральнага ўрада

Нямецкія фермеры аднавілі пратэсты супраць палітыкі федэральнага ўрада, у некалькіх федэральных землях ужо назіраюцца перабоі ў руху транспарту, паведаміла нямецкая служба навін Tagesschau. Прэзідэнт Асацыяцыі нямецкіх фермераў Іахім Руквід заклікаў жыхароў да спачувальнага стаўлення да магчымых збояў. «Мы просім насельніцтва аб паразуменні. Мы не хочам страціць вялікую падтрымку і салідарнасць, якую мы атрымліваем ад значнай часткі грамадства», — сказаў ён. Асацыяцыя нямецкіх фермераў заклікала правесці тыдзень дзеянняў у знак пратэсту супраць адмены субсідый для галіны. Галоўнае пытанне — падатковыя льготы на сельскагаспадарчае дызельнае паліва. Урад ФРГ раней планаваў сэканоміць на субсідыях сельскай гаспадарцы з-за бюджэтнага крызісу, аднак пасля сур'ёзных пратэстаў ён часткова адмяніў запланаваныя скарачэнні.

У Паўднёвай Карэі забаранілі прадаваць мяса сабак

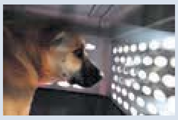

У Рэспубліцы Карэя Нацыянальная Асамблея адобрыла закон аб забароне развядзення сабак на мяса, іх забою і продажу сабачага мяса, паведаміла інфармагенцтва «Ронхап». Прадугледжваецца, што закон поўнасцю набудзе моц у 2027-м пасля трохгадовага пераходнага перыяду. Парушальнікам усіх забарон, якія ўводзяцца, будзе пагражаць штраф у памеры да 30 мільёнаў вон ($22,7 тыс.) або два-тры гады зняволення. Тым, хто прафесійна займаўся развядзеннем сабак на мяса, абяцаюць дапамогу ў пераарыентацыі бізнесу, падтрымцы працоўных месцаў і субсідыі. Усе такія кампаніі павінны будуць прадставіць мясцовым чыноўнікам план па пераходзе на іншыя крыніцы даходу. Паводле даных урада, у краіне дзейнічае каля 1150 ферм па развядзенні сабак, 34 бойні, 219 кампаній-распаўсюджвальнікаў сабачага мяса і каля 1600 рэстаранаў, у меню якіх такое мяса ёсць.

Дэпутаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь выказваюць глыбокія спачуванні намесніку старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па міжнародных справах Валянціне Аляксееўне Назаранка ў сувязі з напаткаўшым яе вялікім горам — смерцю МУЖА.

ЯДЗЕРНАЯ МЕДЫЦЫНА, ЛІЧБАВІЗАЦЫЯ, АДЗІТЫЙНЫЯ ТЭХНАЛОГІІ

Энергія АЭС і даследчага рэактара

Беларусь, як і ўся сусветная супольнасць, сутыкаецца з глабальнымі выклікамі: змяненнем клімату, забруджваннем паветра; у медыцыне — дыягностыкай і лячэннем анкалагічных захворванняў; пытаннямі, звязанымі з нацыянальнай бяспекай, у тым ліку эканамічнай, энергетычнай і харчовай. Атамная энергетыка іграе ключавую ролю ў вырашэнні шэрагу праблем. Яна забяспечвае краіну электраэнергіяй і мінімізуе колькасць шкодных выкідаў, расказала **Тамара КОРБУТ, намеснік генеральнага дырэктара па навуковай рабоце Аб'яднанага інстытута энергетычных і ядзерных даследаванняў — Сосны НАН Беларусі:**

— Атамная энергія выпрабляецца ў 32 краінах свету, і лідары ў гэтай справе ЗША, Расія, Кітай і Францыя, на долю якіх агулам прыходзіцца звыш 70 % (2,5 тысячы ТВт·г) усёй выпрацаванай у свеце атамнай электраэнергіі. Летась на Зямлі будавалася 58 атамных рэактараў, і штогод гэтая лічба расце. На кліматычным саміце ААН у Дубаі ў 2023-м 22 краіны выказалі жаданне будаваць атамныя электрастанцыі і павялічваць энергавыпрацоўку ад АЭС утрая. Такіх паказчыкаў яны хочуць дасягнуць да 2050 года.

Наша краіна ўжо ўвяла ў эксплуатацыю два энергаблокі на БелАЭС (цяпер на атамную энергію прыходзіцца 28 % ад аб'ёму агульнага спажывання энергіі ў Беларусі). Аднак сумесная работа айчынных і расійскіх спецыялістаў, звязаная з забеспячэннем бяспечнай эксплуатацыі станцыі, працягваецца (абслугоўванне энергаблокаў, транспарціроўка ядзернага паліва, абыходжанне з радыеактыўнымі адходамі).

Тым не менш, усё часцей атамныя тэхналогіі знаходзяць неэнергетычнае прымяненне. У 53 краінах свету эксплуатуецца 233 даследчыя рэактары, выкарыстанне якіх вельмі разнастайнае, дадала спецыяліст:

— Гэта найперш навучанне і падрыхтоўка кадраў, а таксама выраб ізатопаў, нейтронна-актывацыйны аналіз, нейтронная візуалізацыя. Акрамя таго, пытанні, звязаныя з матэрыялазнаўствам, у тым ліку напрамак па вывучэнні і апраменьванні ядзернага паліва і канструкцыйных матэрыялаў, легіраванне крэмнію, трансмутацыя, нейтронная тэрапія. Напрацаваныя ў даследчым рэактары ізатопы могуць, напрыклад, выкарыстоўвацца пры дыягностыцы і лячэнні анкалагічных захворванняў.

НАН Беларусі і Расатам абмяркоўваюць будаўніцтва даследчага рэактара на базе Інстытута Сосны. Адпаведны мемарандум аб супрацоўніцтве быў падпісаны ў 2017-м. Распрацаваны асноўныя тэхнічныя патрабаванні да цэнтра на базе шматмэтавага даследчага рэактара. «Аднак шлях ад перспектыўнага праекта да практычнай рэалізацыі даволі складаны, патрабуе фінансавага і актыўнага ўдзелу спецыялістаў і экспертаў высокага класа з Беларусі і Расіі», заўважыла Тамара Корбут.

Для тэхналагічнага суверэнітэту

У Беларусі падпісана і зацверджана на ўзроўні ўрада Дарожная карта па развіцці перспектыўных напрамкаў супрацоўніцтва ў атамнай неэнергетычнай і неатамнай сферах. Дакумент утрымлівае шэраг мерапрыемстваў, скіраваных на ўзаемадзеянне ў сферах адзітыўных тэхналогій, ядзернай медыцыны, утылізацыі адходаў, лічбавізацыі рэгіянальнага развіцця, укаранення імпартазамяшчальнага праграмнага забеспячэння і іншых, нагадалі спецыялісты.

Беларусь мае дастатковыя кампетэнцыі для рэалізацыі дамоўленасцяў па ўзаемадзеянні ў дадзеных кірунках. Усе напрацоўкі рэгіструюцца ў дзяржаўным рэестры навукова-даследчых, доследна-канструктарскіх і доследна-тэхналагічных работ (НДДКДТ). Мемарандум паміж урадамі Беларусі і Расіі аб паглыбленні стратэгічнага супрацоўніцтва ў галіне выкарыстання атамнай энергіі ў мірных мэтах і змежных высокіх тэхналогій запланаваны да падпісання напачатку года і распрацаваны Дзяржаўным камітэтам па навуцы і тэхналогіях сумесна з Дзяржкарпарацыяй «Расатам», расказала **Таццяна СТАЛЯРОВА, намеснік старшыні Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях (ДКНТ):**

— Дакумент прайшоў міжурадавае ўзгадненне і прадугледжвае пашырэнне супрацоўніцтва ў галіне неэнергетычнага выкарыстання атамных тэхналогій, ядзернай медыцыны і вырабу медыцынскага абсталявання, лічбавізацыі (тэлекамунікацыйныя тэхналогіі), мадэрнізацыі прамысловых прадпрыемстваў, утылізацыі адходаў вытворчасці і спажывання, вырабу дэтэктараў іанізуючага выпраменьвання і іншага. Мемарандумам таксама прадугледжана распрацоўка міжведамаснай комплекснай праграмы расійска-беларускага супрацоўніцтва ў галіне атамных неэнергетычных і неатамных праектаў, якая мае на мэце стварэнне новых праграм і праектаў Саюзнай дзяржавы.

Комплексная праграма была зроблена, каб стварыць арганізацыйны механізм рэалізацыі праектаў і выяўлення новых пазітыўных ініцыятыў. Яе асноўная мэта — забеспячэнне тэхналагічнага суверэнітэту Саюзнай дзяржавы, падкрэсліў **Станіслаў ЛЯВІЦКІ, дырэктар краінавага офіса Дзяржкарпарацыі «Расатам» у Беларусі:**

— У бягучых умовах магчымасць выкарыстання высокіх тэхналогій стала каштоўным рэсурсам, які спрыяе руху эканомікі ў агульным рэйтынгу або можа выкарыстоўвацца як зброя супраць цябе. Рэалізацыя практычна ўсіх кірункаў адным з вынікаў будзе мець забеспячэнне замяшчэння крытычных тэхналогій або стварэнне тэхналогій у новых крытычных для развіцця эканомік саюзных дзяржаў сектарах.

Радыефармпрэпараты, апёкавы корпус, дэтэктары

Рэалізацыя саюзных праграм і праектаў — добры механізм узаемадзеяння, які сябе ўжо зарэкамендаваў і прыносіць добрыя вынікі. Плануецца, напрыклад, распрацоўка навукова-тэхнічнага праекта Саюзнай дзяржавы ў галіне ядзернай медыцыны па таргетных радыефармпрэпаратах. Вынікам такой работы, як чакаецца, будзе стварэнне і вывад на рынкі Саюзнай дзяржавы і трэціх краін новых прэпаратаў для ранняй дыягностыкі анказахворванняў, абазначыла прадстаўніца ДКНТ:

— Прадугледжана дэталёвая прапрацоўка яшчэ адной прапановы — сумеснай вытворчасці дэтэктараў іанізуючага выпраменьвання і кампанентаў да іх. Вялікая работа ў гэтым кірунку вя ўзаемадзеянні з Расатамам робіцца МНС Беларусі. У актыўнай стадыі прапрацоўка шэрагу іншых перспектыўных праектаў, работ. Вывучаецца магчымасць пераабсталявання анкалагічных цэнтраў Беларусі абсталяваннем цяжкага класа, а таксама будаўніцтва ў нашай краіне цэнтра тамаграфіі з цыклатронам. Прапрацоўваецца і магчымасць выкарыстання кампанентнай базы беларускай вытворчасці ў гама-тэрапеўтычных комплексах (кампетэнцыі ў гэтым напрамку маюцца ў абодвух бакоў).

У галіне ядзернай медыцыны актыўна ідзе ўзаемадзеянне па будаўніцтве інфраструктурных праектаў. Падрыхтаваны праект медыка-тэхналагічнага задання будаўніцтва новага корпуса апёкавага цэнтра Бальніцы хуткай медыцынскай дапамогі, удакладніў Станіслаў Лявіцкі:

— У студзені плануецца візіт дывізіёна ядзернай медыцыны для канкрэтных перагавораў па тэматыцы праекціравання з выхадам на рэалізацыю гэтага праекта ў канцы 2024 — пачатку 2025-га пасля ўсіх неабходных мерапрыемстваў і выпрабаванняў.

На рынку медыцынскіх вырабаў цяжкага класа (брахіатэрапеўтычнага абсталявання, лінейных паскаральнікаў) зараз асноўны тон задаюць заходнія, у тым ліку амерыканскія вытворцы, хоць маса тэхналогій нарадзілася яшчэ ў лабараторыях Савецкага Саюза, а ў 90-х гадах мінулага стагоддзя была выкуплена тымі самымі заходнімі партнёрамі, заўважыў дырэктар краінавага офіса:

— Тым не менш, напрыканцы снежня 2023-га было атрымана рэгістрацыйнае пасведчанне на медыцынскі выраб «Цианокс», які забяспечвае выпрацоўку закісу азоту з атмасфернага паветра. Інавацыйная распрацоўка знайшла прымяненне ў галінах кардыялогіі, пульманалогіі, неанаталогіі. І гэта толькі пачатак шырокай лінейкі. У 2025-2026 гадах мы будзем прэзентаваць больш за 15 новых вырабаў, накшталт лазерных скальпеляў і вырабаў для дыягностыкі.

Гігафабрыка, рабатызацыя, электрамабіль «Атам»

У галіне лічбавізацыі Міністэрства сувязі і інфарматызацыі Беларусі сумесна з Расатамам распрацоўвае сумесную прапанову па праграме рэгіянальнага лічбавага развіцця. У выніку павінен быць створаны агульны праграмны прадукт па ўсіх напрамках лічбавага развіцця: разумны рэгіён, разумны горад, лічбавізацыя працэсаў у сферы кіравання маёмасцю, тэрытарыяльнага планавання, кіравання гарадскім транспартам, абазначыла Таццяна Сталярова.

На базе ядра, якое распрацоўваецца ў Беларусі, з выкарыстаннем модуляў, якія ёсць у карпарацыі «Расатам», разам са стварэннем дадатковых модуляў мяркуецца не проста стварыць новы прадукт, але і надаць яму новае гучанне пад маркай «міжрэгіянальнае супрацоўніцтва», агучыў Станіслаў Лявіцкі:

— Гэта будзе інструмент для выкарыстання і насельніцтвам, і чыноўнікамі, і вышэйшым кіраўніцтвам. Мы спадзяёмся на падпісанне сумеснай прапановы сёлета ў другім квартале і выхад на распрацоўку да канца года.

Міністэрствам прамысловасці Беларусі сфарміравана і зацверджана на ўзроўні намесніка прэм'ер-міністра Беларусі і кіраўніцтва Расатама Дарожная карта (павінна быць рэалізавана ў 2023-2024 гадах) па стварэнні цэнтра адзітыўных тэхналогій. Асобнай увагі заслугоўвае кірунак, які датычыцца тэхнічнага пераўзбраення прадпрыемстваў — гэта рабатызацыя тэхналагічных працэсаў на прампрадпрыемствах і ўкараненне адзітыўных тэхналогій, дадала Таццяна Сталярова.

Ужо з пачатку гэтага года, як мяркуюць эксперты, у Беларусі можа пачацца рэалізацыя буйнога праекта па будаўніцтве гігафабрыкі па вырабе накапляльнікаў энергіі і цягавых батарэй у кантэксце актыўнага развіцця электратранспарту.

Чакаецца рэалізацыя і некалькіх сумесных пілотных праектаў у галіне трэнажорабудаўніцтва ў Мінску і Гродне, якія дапамогуць павысіць якасць падрыхтоўкі персаналу і знізіць рызыку аварый. Гэта ў пэўнай меры стане і прарывам у стварэнні лічбавых двайнікоў.

Прапрацоўваюцца таксама неатамныя энергетычныя рашэнні для сумеснай кааперацыі. Напрыклад, праектаванне і выраб сістэм назапашвання энергіі, распрацоўка цягавых батарэй для электратранспарту, удзел беларускіх прадпрыемстваў у расійскім праекце па стварэнні электрамабіля «Атам».

Ірына СІДАРОК, фота аўтара.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Клімат

ХУТКА Ў НАС — ЯК У ТРОПІКАХ?

Мінулы год быў вельмі цёплы і досыць вільготны

Як адзначыла начальнік аддзела вывучэння змяненняў клімату службы метэаралагічнага і кліматычнага маніторынгу фонду даных Белгідрамета Вольга Бакланава, тэмпературны фон на працягу ўсяго 2023 года на тэрыторыі нашай краіны адзначаўся вышэйшы за норму і сярэднегадавая тэмпература паветра склала 8,7 градуса. Гэты год заняў 3-е месца ў ранжыраваным шэрагу ад самага цёплага да халоднага года за ўсю гісторыю метэаназіранняў і 11-е месца ад самага вільготнага да самага сухога нягледзячы на дэфіцыт ападкаў у асобныя месяцы.

Самая вільготная і нармальна цёплая зіма

Сярэдняя тэмпература паветра зімовага сезона 2022/2023 гадоў склала мінус 1,6 градуса, што на 1,8 градуса вышэй за кліматычную норму. Мінулы зімовы сезон заняў 9-е месца па цеплыні, пачынаючы з 1881 года.

Максімальнага значэння (плюс 16,4 градуса) тэмпература паветра мінулай зімой дасягнула днём 1 студзеня 2023 года на станцыі Высокае. Мінімальная тэмпература паветра адзначана на станцыі Езярышча 23 лютага і склала мінус 27,7 градуса.

За зіму ў сярэднім па краіне выпала 187 міліметраў ападкаў, што складае 152 % кліматычнай нормы за сезон. Зімовы сезон мінулага года заняў першае месца ў ранжыраваным шэрагу назіранняў ад самага вільготнага да самага сухога сезона, пачынаючы з 1945 года.

Халодны і засушлівы май

Сярэдняя тэмпература паветра вясновага сезона мінулага года склала плюс 8,2 градуса, што на 0,9 градуса вышэй за кліматычную норму. Тэмпературны рэжым вясновага сезона быў неаднародны: сярэдняя тэмпература сакавіка і красавіка была вышэйшая за норму (на плюс 1,9 і плюс 1 градус адпаведна). Май быў халодны з адмоўнай анамаліяй, роўнай мінус 0,4 градуса.

Устойлівы пераход сярэднясутачнай тэмпературы паветра праз нуль у бок павышэння (заканчэнне зімы — пачатак вясны ў кліматалогіі) адбыўся па захадзе і паўднёвым захадзе краіны 9—14 студзеня, на паўтара месяца раней за звычайныя тэрміны, а на крайнім паўднёвым захадзе яшчэ ў канцы снежня 2022 года. Па поўдні і крайнім паўднёвым усходзе краіны — у другой-трэцяй дэкадах лютага на тыдзень-два раней за норму. Па астатняй тэрыторыі краіны — 11—14 сакавіка — у тэрміны, блізкія да звычайных.

За вясну ў сярэднім па краіне выпаў 121 міліметр ападкаў, што складае 86 % кліматычнай нормы за сезон.

На працягу ўсёй вясны на тэрыторыі Беларусі ападкі выпадалі нераўнамерна. Залішняе ўвільгатненне адзначалася ў сакавіку (выпала 184 % ад нормы). Гэты месяц 2023 года заняў 3-е месца ў ранжыраваным шэрагу назіранняў ад самага вільготнага да самага сухога, пачынаючы з 1945 года. На станцыях Езярышча, Віцебск, Лепель, Сянно, Касцюковічы і Мазыр быў перавышаны гістарычны максімум сумы ападкаў за месяц.

Самы істотны недабор ападкаў назіраўся ў маі, калі выпала 12 міліметраў, ці 19 % нормы. Май мінулага года стаў самы засушлівы. Папярэдні рэкорд быў адзначаны ў 1971 годзе (26 міліметраў). Акрамя таго, у гэтым месяцы, на большай частцы тэрыторыі краіны былі перавышаныя гістарычныя мінімумы сум ападкаў.

Максімальнага значэння (плюс 28,9 градуса) тэмпература паветра дасягнула 26 мая на станцыі Лельчыцы, а самая нізкая тэмпература паветра за сезон адзначана на станцыі Езярышча 10 сакавіка — яна склала мінус 23,7 градуса.

Два тыдні невыноснай спякоты ў жніўні

Сярэдняя па краіне тэмпература паветра за летні сезон года склала плюс 19 градусаў, што на 1 градус вышэй за кліматычную норму. Мінулае лета заняло 8-е месца ў ранжыраваным шэрагу назіранняў ад самага цёплага да самага халоднага сезона, пачынаючы з 1881 года.

За лета-2023 адзначана ад 26 да 48 гарачых дзён (з тэмпературай плюс 25 градусаў і вышэй) пры норме 29—59 дзён і ад 2 да 20 вельмі гарачых дзён (з тэмпературай плюс 30 градусаў і вышэй) пры норме 1—13 дзён.

З 15 па 25 чэрвеня была адзначана інтэнсіўная хваля цяпла на большай частцы тэрыторыі краіны, за выключэннем паўднёва-заходніх раёнаў. У чэрвені таксама назіралася ад аднаго да пяці дзён з максімальнай тэмпературай паветра плюс 30 градусаў і больш пры норме для дадзенага месяца 1—3 дні.

Сярэдняя па краіне тэмпература паветра за жнівень склала плюс 20,7 градуса, што вышэй за кліматычную норму на 2,7 градуса. Жнівень 2023 года заняў 2-е месца ў ранжыраваным шэрагу назіранняў ад самага цёплага да самага халоднага, пачынаючы з 1945 года.

У жніўні назіралася некалькі хваляў цяпла, самая інтэнсіўная была адзначана з 13-га па 21-е. У жніўні таксама было зарэгістравана ад 2 да 13 дзён з максімальнай тэмпературай паветра плюс 30 градусаў і вышэй. Таксама ў асобныя суткі на многіх станцыях назіраліся трапічныя ночы (мінімальная тэмпература паветра за ноч складала плюс 20 градусаў і больш).

Максімальная тэмпература паветра летняга сезона (плюс 34,5 градуса) адзначана 6 жніўня на станцыі Лельчыцы, а мінімальная — была зарэгістраваная на станцыі Палеская 4 чэрвеня ўначы і склала плюс 1,1 градуса.

З 1 па 27 чэрвеня месцамі па краіне, а ў перыяд з 1 па 9 чэрвеня ў многіх раёнах Гомельскай вобласці, на большай частцы тэрыторыі Мінскай вобласці з 4 па 19 чэрвеня і з 6 па 9 чэрвеня ў большасці раёнаў Магілёўскай вобласці назіралася надзвычайная пажарная небяспека (5-ы клас узгаральнасці).

Дажджы ў летні перыяд у асноўным насілі кароткачасовы, у асобныя дні ліўневы характар. У некаторых раёнах моцныя дажджы дасягалі крытэрыю небяспечнай з'явы. Вельмі моцны дождж адзначаўся днём 25 ліпеня на метэастанцыі Полацк, тады колькасць ападкаў склала 52 міліметры, ноччу 26 ліпеня на метэастанцыі Бабруйск — 55 міліметраў, а днём 27 ліпеня ў раёне аўтаматычнай метэаралагічнай станцыі Вялікі Межнік было зафіксавана 80 міліметраў. Найбольшая сума ападкаў зарэгістравана днём 27 ліпеня на метэастанцыі Орша — 117 міліметраў, што складае 143 % ад месячнай нормы ападкаў.

Верасень стаў чацвёртым месяцам лета

Тэмпература паветра за восеньскі сезон мінулага года была на 1,7 градуса вышэйшай за кліматычную норму і склала плюс 8,7 градуса. Восень бягучага года заняла пятае месца па цяпле, пачынаючы з 1881 года.

Больш за ўсіх адзначыўся, гэтым разам, першы месяц восені. Тэмпература паветра за верасень 2023 года склала плюс 16,2 градуса, што вышэй за кліматычную норму на 3,5 градуса. Мінулы верасень заняў першае месца як самы цёплы месяц, пачынаючы з 1945 года.

Характэрна, што тэмпература паветра днём на працягу месяца ў асноўным складала ад 20 да 27 градусаў. Максімальнага значэння (плюс 29,2 градуса) тэмпература паветра дасягнула днём 13 верасня на станцыях Брэст і Пружаны.

Сярэдняя па Беларусі тэмпература паветра за кастрычнік склала 8 градусаў цяпла, што вышэй за кліматычную норму на 1,2 градуса. Сярэдняя па краіне тэмпература паветра за лістапад склала плюс 1,9 градуса, што вышэй за кліматычную норму на 0,3 градуса. З 17—20 лістапада тэмпература перайшла праз нуль у бок паніжэння, што адзначыла пачатак кліматычнай зімы.

За восеньскі сезон у нашай краіне выпала 189 міліметраў ападкаў, што складае 123 % кліматычнай нормы. Восень мінулага года ўвайшла ў 20 самых вільготных сезонаў, пачынаючы з 1945 года, заняўшы 18-е месца.

Верасень быў сухі. За першы восеньскі месяц выпала ўсяго толькі 20 міліметраў ападкаў, што склала 38 % кліматычнай нормы. Верасень заняў 3-е месца як самы сухі месяц, пачынаючы з 1945 года. На станцыях Езярышча, Орша і Бабруйск быў абноўлены гістарычныя месячны мінімум сумы ападкаў у гэтым месяцы.

А вось за кастрычнік выпала 83 міліметры ападкаў, што склала 153 % кліматычнай нормы. Але самым вільготным месяцам стаў лістапад, калі выпала 86 міліметраў ападкаў, што склала двайную кліматычную норму.

Снежныя Езярышча і Жыткавічы, ветраная Орша

З другой паловы трэцяй дэкады лістапада ўсталёўвалася снежнае покрыва, вышынёй на апошні дзень месяца ад аднаго сантыметра ў Пружанах да 39 сантыметраў у Езярышчы, толькі на станцыі Гродна снежнае покрыва адсутнічала. Звычайна ўстойлівае снежнае покрыва ў Беларусі фарміруецца, у асноўным, у другой дэкадзе снежня.

Таксама 3 снежня ў раёне метэастанцыі Жыткавічы назіраўся вельмі моцны снег. Колькасць ападкаў склала 23 міліметры за дзень.

На працягу года па тэрыторыі краіны адзначалася ўзмацненне ветру парывамі да 15 м/с і больш, а месцамі хуткасць ветру дасягала крытэрыю небяспечнай з'явы. Максімальная хуткасць ветру зарэгістраваная 7 жніўня на станцыі Орша і склала 36 м/с.

Сочым за паветрам практычна пастаянна

Маніторынг паветра праводзіцца ў 19 прамысловых гарадах краіны, уключаючы абласныя цэнтры, а таксама гарады Полацк, Наваполацк, Орша, Бабруйск, Мазыр, Рэчыца, Светлагорск, Пінск, Жлобін, Ліда, Салігорск, Баранавічы і Барысаў, **адзначыла начальнік службы экалагічнай інфармацыі Белгідрамета Алена МЕЛЬНІК.**

Для ацэнкі стану атмасфернага паветра назіранні параўноўваюцца з гігіенічнымі нарматывамі, а таксама разлічваюцца індэксы якасці атмасфернага паветра.

Вынікі назіранняў маніторынгу атмасфернага паветра ў мінулым годзе дазваляюць зрабіць высновы, што агульная карціна стану атмасфернага паветра большасці прамысловых цэнтраў краіны дастаткова паспяховая. Аднак некаторыя праблемы з якасцю паветра ўсё ж існуюць.

Згодна з папярэдне разлічанымі значэннямі індэкса якасці атмасфернага паветра, узровень забруджвання паветра ў населеных пунктах, у якіх назіранні праводзяцца ў бесперапынным рэжыме, ацэньваецца, у асноўным, як вельмі добры, добры і ўмераны.

Доля перыядаў са здавальняючым, дрэнным і небяспечным узроўнямі забруджвання атмасфернага паветра была нязначная. Павелічэнне ўзроўню забруджвання атмасфернага паветра ў такія перыяды, у асноўным, абумоўлена неспрыяльнымі метэаралагічнымі ўмовамі, якія садзейнічалі назапашванню забруджвальных рэчываў у прыземным пласце паветра.

Так, напрыклад, найбольшая колькасць перавышэнняў нарматыву гранічна дапушчальнай канцэнтрацыі (ГДК) па цвёрдых часціцах назіралася ў гарадах Гомель, Магілёў, Брэст і Жлобін. У Гомелі таксама сярэднегадавая канцэнтрацыя цвёрдых часціц, фракцыі памерам да 10 мкм, перавысіла гігіенічны нарматыў у 1,1 раза. У такіх гарадах, як Віцебск, Мінск, Наваполацк і Полацк, таксама адзначаліся перавышэнні сярэднесутачнай ГДК, аднак іх колькасць была нязначная. Варта адзначыць, што ў мэтах зніжэння ўтрымання ў паветры цвёрдых часціц у перыяды з дэфіцытам ападкаў, у гарадах праводзіцца работа з прыцягненнем камунальных службаў па дадатковым увільгатненні дарожнага палатна.

На паветры ў Жлобіне варта спыніцца асобна. Там існуе праблема высокага ўзроўню забруджвання паветра цвёрдымі часціцамі, фракцыі памерам да 2,5 мкм. Там зарэгістравана 43 дні з сярэднясутачнымі канцэнтрацыямі вышэй устаноўленага нарматыву. Пытанне стану атмасфернага паветра ў Жлобіне разглядалася на Адзіным дні інфарміравання, дзе была акцэнтавана ўвага прамысловых прадпрыемстваў на неабходнасць зніжэння антрапагеннай нагрузкі на атмасфернае паветра.

Алена Мельнік адзначыла, што менавіта ў Жлобіне назіраецца станоўчая дынаміка зніжэння ўзроўню забруджвання цвёрдымі часціцамі. З мэтай паляпшэння якасці атмасфернага паветра на ААТ «БМЗ — кіруючая кампанія холдынгу «БМК» запланавана рэканструкцыя пылагазаачышчальнай устаноўкі на сталеплавільнай печы, якая забяспечыць зніжэнне выкідаў забруджвальных рэчываў.

Назіраўся таксама высокі ўзровень забруджвання паветра фармальдэгідам у некаторых гарадах у летні перыяд (найбольш высокае сярэдняе ўтрыманне фармальдэгіду адзначана ў паветры такіх гарадоў, як Брэст, Пінск, Полацк і Бабруйск). У агульнай складанасці ў 2023 годзе перавышэнні нарматыву ГДК па фармальдэгідзе зафіксаваны ў паветры 12 гарадоў краіны.

Перавышэнні па іншых забруджвальных рэчывах насілі эпізадычны характар і фіксаваліся, у асноўным, пры неспрыяльных метэаралагічных умовах, якія садзейнічаюць назапашванню забруджвальных рэчываў у прыземным пласце паветра.

Узровень забруджвання паветра бензапірэнам, лятучымі арганічнымі злучэннямі, свінцом і кадмием у большасці гарадоў на працягу многіх гадоў захоўваецца стабільна нізкім.

У такіх гарадах, як Салігорск, Баранавічы, Барысаў, Ліда, Рэчыца і Светлагорск, перавышэнні гігіенічных нарматываў у 2023 годзе ўвогуле не фіксаваліся, адзначыла спецыяліст.

Сяргей КУРКАЧ.

З людзьмі і сам-насам

КАБ ДАПАМАГЧЫ ІНШАМУ ЧАЛАВЕКУ, НЕАБАВЯЗКОВА БЫЦЬ ДУЖЫМ І БАГАТЫМ, ДАСТАТКОВА БЫЦЬ ДОБРЫМ

Хто-ніхто з чытачоў-падпісчыкаў прызнаваўся (і прызнаецца!), што не любіць дні, калі ў паштовай скрынцы няма «Звязды». А няма яе ў нядзелю з панядзелкам, у дзяржаўныя святы.

Апошнім часам іх было шмат: Каляды, Новы год, зноў Каляды, канікулы, за якімі ў краіне пачынаюцца працоўныя будні з іх прывычнымі справамі-турботамі, з клопатам пра блізкіх і хлеб надзённы, з вольнымі хвілінамі, падчас якіх і сапраўды прыемна прысесці, разгарнуць тую ж родную газету на роднай мове — трэба разумець, любімую (бо на іншую грошай шкада), пачытаць.

Што спачатку, што потым, — кожны выбірае па сабе. На першых старонках — «Надзённае», «Соцыум», «Сёння», на наступных — «Адукацыя», «Здароўе», «Камунальныя стасункі», «Жыццяпіс», «Спажывец», «Ігуменскі тракт», «Жырандоля», «Мясцовае самакіраванне», «Сямейная газета», «Чырвоная змена», «Зваротная сувязь» і многае-многае іншае.

Што да лістоў, то яны ў звяздоўскай пошце, ну вядома ж, розныя — вясёлыя часам і... слёзныя.

Першых у навагоддзе, зразумела, больш: хто-ніхто з чытачоў па-ранейшаму дасылае «любімым звяздоўцам» прыгожыя паштоўкі з віншаваннямі (за што асобны дзякуй!), водгукі на публікацыі, карткі на розыгрыш прызоў, свае допісы, вершы, «Весткі з месцаў», «Трывожныя сігналы», праўдзівыя гісторыі ў рубрыку «...Народ на праводзе!», подпісы да конкурсных здымкаў, асобным радком — успаміны пра перажытае, часам настолькі балючыя...

Іх — па магчымасці — «Звязда» таксама друкуе, але ж хацелася б трохі пазней. А пакуль — у гэтыя святыя вечары да Вадохрышча — трохі асабістага, на роздум, пра вечнае.

На доўгую памяць

Старонкі з дзённіка, якога не было. І ўжо, напэўна, не будзе.

Год (не так важна, які...), снежань, Прага — можна сказаць *яшчэ*, бо вечарам мы ад'язджаем, а ўдзень...

Удзень на расквечанай перад Калядамі Старамесцкай плошчы мужчын і жанчын было вельмі шмат, але нам насустрач памаленьку ішла вось тая.

Што кінулася ў вочы, яна была зусім не старой, але з палачкай. І з цяжкою сумкай. А таму — рэфлекс (як у сабакі Паўлава): сумку забраць і паднесці. Я нават памкнулася... Больш за тое — злавіла ўдзячны позірк і...

Ці не ў апошняе імгненне «асадзіла назад», бо раптам успомніла, што не дома, а ў іншай краіне, што тут мо звычкі няма некаму памагаць (вунь колькі людзей вакол, і ніхто ж не кінуўся)... Таму вось гэтая хворая жанчына можа палічыць мяне зладзюжкай і спужацца, а я нават сказаць ёй нічога не змагу, бо трох слоў не звяжу па-чэшску... Да таго ж зусім невядома, куды ёй ісці. Раптам недзе далёка? Тады я рызыкую адстаць — ад сваёй аўтобуса, ад групы...

Карацей, я рушыла міма!

Каб потым з той самай першай турпаездкі ў Прагу (горад-музей!.. Ды перад Калядамі!) не помніць амаль нічога. Апроч вачэй, у якіх запалілася і тут жа згасла надзея.

Таму зараз...

Зноў снежань і, дзякаваць богу, Мінск, тратуар прысыпаны снегам, наперадзе — жанчына з палачкай і ледзьве тэпае. Параўняўшыся, падстаўляю локаць («чапляйцеся», маўляў...) і спытаць, куды яна ідзе па вось гэтай досыць слізкай дарозе, проста не паспяваю: жанчына, адчуўшы апору, гаворыць сама. Гаворыць, што ўнучка нарадзіла праўнучку, што гадуе яе сама, адна («муж паехаўшы на заробкі»), а таму яна, прабабуля, якая ні ёсць, а ўсё-ткі памочніца — калі з маленькай пасядзіць, калі ў кватэры прыбярэ, нешта папрасуе ці посуд памые... Гэта, як прызнаецца, ёй зусім няцяжка, нават наадварот, бо жыве адна і дома без работы проста з глузду з'ехала б, а так — у сям'і, у найлепшай кампаніі і патрэбная... Да таго ж унучка ў яе ну вельмі харошая: не лянуюцца — смачна гатуе. «Дык я ў яе (тут і далей даслоўна) і паем два-тры разы, і пап'ю... Усё ж эканомія!»

«Але ж ты, дзіцятка, не думай, — працягвала жанчына, — што я сваю пенсію на той свет панесці збіраюся. Не... Сама я плачу за кватэру, за лекі, за ўсё, што мне трэба, штосьці з абутку, бывае, куплю... А застанецца якая капейчына, дык я яе «пад матрац». Збяру там добрую суму — ды ў царкву: і сынам, і ўнукам абразы харошыя купіла, каб з Богам жылі, асвяціла іх... Нейкія іншыя падарункі з часам, напэўна, павыкідалі б, а гэтыя ж — не! На памяць будуць».

...Дарога ў нас была не сказаць, каб блізкая, бабуля ішла памалу. І не змаўкала. Таму я пачула яшчэ, што ёй 83, што яна са смаленскіх, але ж беларусак, што ўсё жыццё пражыла ў Мінску, працавала на заводзе — бухгалтаркай, потым прыбіральшчыцай, што мае трох сыноў і пяцёра ўнукаў, што вось гэтую, самую малодшую, з 13 гадоў гадавала. «Яна потым каву дужа любіла. І позна паспаць, — успамінала бабуля. — Я ўсе нервы, бывала, з ёю спалю: буджу-буджу, прашу-прашу: «Уставай!», а яна пад коўдру зашыецца — і ніяк. У апошнюю хвіліну падхопіцца і ходу — як на злом галавы... А ў мяне цэлы дзень потым сэрца кроіцца — не сабралася як след, галодная...

Дык я ведаеш, што прыдумала? Каўкі ёй звару, у прыгожы кубачак налью і на падносік. Туды ж на спадачку нейкіх сырнічкаў ці аладак гарачых... Да ложка паднясу, шапну: «Сонейка, а сонейка!»... Сонейка, глядзіш, носікам пакруціла, пах кавы злавіла і... прабудзілася: ужо на ложку сядзіць, усміхаецца, есць! А я ў гэты час нешта раскажу ёй, спытаю, што сніла. Слоўца за слоўца — і прачнулася маё дзяўчо, паснедала, спакойна сабралася, ледзь не з падскокам у школу пайшло — добрыя адзнакі адтуль прынесла. Вось так мы з ёю жылі!»

...Што, напэўна ж, таксама на доўгую памяць?

Балгарская прымаўка: «Рабі дабро і кідай яго ў ваду. Яно не прападзе — дабром вернецца назад».

Дай бог!

Валянціна ДОЎНАР.

Ад яе ж (і Яўгеніі Янішчыц):

Хай будзе вам
і хороша, і ўтульна,
Няхай цвіце вясна
сярод зімы,
Бо праўда:
шчасце дадзена датуль нам,
Пакуль нас любяць,
пакуль любім мы.

Дзякуй!

КАЛІ ЗАМЕСТ АДЧАЮ З'ЯЎЛЯЕЦЦА НАДЗЕЯ

Апошнім часам, як мне здаецца, мы неяк менш гаворым пра Каляды і Раство, усё больш — пра Новы год. Да яго прыбіраем свае дамы, купляем падарункі і прысмакі, гатуем святочныя стравы, збіраем гасцей, пад бой курантаў ці не ўсёй грамадой п'ём шампанскае за тое, каб у мінулым засталося ўсё дрэннае: крыўды, праблемы, канфлікты, і, вядома ж, хваробы.

На вось гэта, апошняе, можна спадзявацца (як на той жа калядны цуд), але ж куды надзейней разлічваць на падтрымку блізкіх, на дапамогу нашых дактароў. Мне на іх, дзякуй богу, пашчасціла.

Калі па парадку і без лішніх падрабязнасцяў, то летась у канцы лістапада ў сваёй паліклініцы я атрымала накіраванне ў анкалагічны дыспансер.

Не буду казаць, што гэты дакумент не спалохаў, што ён не прымусіў мяне хвалявацца. Як, напэўна, усе ў такой сітуацыі, я вельмі перажывала. Але ж старалася трымаць сябе ў руках, суцяшаць тым, што ўжо нямала пажыла на гэтым свеце і пагаравала, бо расла сіратой, што папрацавала — пагадавала дзяцей і нават унукаў...

І ўсё роўна баялася — найперш самой аперацыі, бо думала, што з маім «букетам» хвароб яе проста не перанесці...

З такім вось настроем я прыехала ў Полацкі міжраённы анкалагічны дыспансер, дзе акурат такія ж пачуцці — страх і адчай — убачыла на тварах іншых навічкоў-пацыентаў (у тым ліку маладых, прыгожых...).

Не дзіва, што першую дапамогу там аказвае псіхолаг Кацярына Мікалаеўна Беспаяська. Яна неяк вельмі тактоўна і лёгка наладжвае кантакты з усімі хворымі, умее падбадзёрыць, узняць настрой.

Ён, як высвятляецца, вельмі важны і для пацыентаў, і для дактароў.

А ўжо яны, анколагі, працуюць там вельмі зладжана і адказна. Ва ўсякім разе найвышэйшай ацэнкі (я праверыла гэта на сабе) заслугоўвае праца Эдуарда Пятровіча Аляхновіча, Уладзіміра Міхайлавіча Сухадольца, Уладзіміра Уладзіміравіча Белауса, Уладзіслава Дзмітрыевіча Бялкоўскага, Аляксея Аляксандравіча Гарбатава, Вольгі Аляксандраўны Марозавай.

Як салдацікі на службе, строга выконваюць загады ўрачоў медсёстры: старшая — Наталля Аляксандраўна Палонская, палатныя і працэдурныя — Ала Мікалаеўна Русаковіч, Вольга Сяргееўна Масюк, Алена Міхайлаўна Тамашэўская, Таццяна Мікалаеўна Ласкіна...

З той радасці, што аперацыя прайшла і, кажуць, удала, што няхай праз 18 дзён, але я ўжо дома і не сёння-заўтра — ёсць такая надзея — змагу прайсціся па вуліцы, прозвішчаў назвала б шмат. Але ж тут і зараз ад імя ўсіх сваіх аднапалатніц, ад іншых пацыентаў, якія разам са мной лячыліся ў дыспансеры, хачу шчыра падзякаваць усяму калектыву праца Эдуарда Пятровіча... Паўла Вікенцьевіча Баравіка за працу, за надзею (і нават веру!) на вылдараўленне, далейшае жыццё. З Новым годам і Раством вас, людзі ў белых халатах! Няхай вам шчасціць ва ўсіх вашых справах і — гэта абавязкова — у працы такой патрэбнай, такой неабходнай для хворых.

З. М.,

Глыбоцкі раён.

(Прозвішча і адрас паведамляю толькі для рэдакцыі).

Дзейныя асобы

ЗОРНЫ СТАРШЫНЯ

Сельская гаспадарка — не месца для шукальнікаў лёгкага хлеба. Тут знаходзяць сваё прызванне людзі сур'ёзныя і грунтоўныя. У нас на Бярэзіншчыне самы, бадай, тытулаваны аграрый — Гвідон Іосіфавіч Рэут. Кароткае прозвішча, аднак у летапіс раёна яно ўпісана аршыннымі літарамі, бо няма тут іншага кіраўніка, адзначанага за сваю працоўную дзейнасць найвышэйшымі дзяржаўнымі ўзнагародамі: ордэнамі Леніна, «Знак Пашаны», «Кастрычніцкай рэвалюцыі», «Працоўнага Чырвонага Сцяга».

...Пачатковую школу першынец са шматдзетнай сям'і Адэлі і Іосіфа Рэутаў скончыў у роднай вёсцы в. Лысуха (цяпер Прыбрэжнае). У пятышосты клас, са зрэбнай торбачкай, пехатой, мераў вёрсты ў райцэнтр, пакуль у найбліжэйшай да Лысухі вёсцы Жорнаўка не адкрылі сямігодку.

Пасля яе было навучанне ў Смілавіцкім сельскагаспадарчым тэхнікуме, дыплом агранома, аднак прыступіць да працы малады спецыяліст не паспеў: грымнула вайна.

У тым жа 41-м фашысты расстралялі бацьку. Гвідон і яго сярэдні брат Уладзімір апынуліся ў партызанскім атрадзе, потым на фронце.

...Перамогу наш зямляк сустрэў пад Прагай. Вярнуўшыся дамоў, адразу ўключыўся ў работу па аднаўленні сельскай гаспадаркі: быў аграномам, кіраўніком аддзялення калгаса «Паплавы», старшынёй калгаса...

«Ленінскія дні» ён узначальваў 30 гадоў і ў 1970—1980-я — гэтая гаспадарка па многіх вытворчых паказчыках лічылася найлепшай не толькі ў раёне, але і ў рэспубліцы. А ўсё таму, напэўна ж, што ў старшыні было за правіла потым патрабаваць ад людзей якасці работы, а спачатку — ствараць умовы для працы, для жыцця. Душавая, сталоўка, грамадская лазня, пральня, дом механізатараў, ленінскі пакой з каляровым тэлевізарам, перасоўны вагончык для пастухоў, каб схавацца ў непагадзь. Гэта далёка не ўсё, чым маглі хваліцца калгаснікі зорнага старшыні.

...У 72 гады Рэут пайшоў на заслужаны адпачынак, але і на пенсіі цікавіўся калгаснымі справамі. Яго дом па вуліцы Школьнай нічым не вылучаўся сярод іншых, яго нашчадкі — хіба працавітасцю.

Тамара Круталевіч,

г. Беразіно.

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ

10 студзеня 2024 г. № 48 (734)

Штотыднёвы дадатак газеты ЗВЯЗДА

ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ І ДЭПУТАТАЎ МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

КАНСТРУКТЫЎНЫ ДЫЯЛОГ

«ПРАЦАВАЦЬ ТАК, КАБ БЫЎ ВЫНІК»

Наталля КАЧАНАВА правяла нараду з кіраўніцтвам сталіцы

Фота БелТА.

Старшыня Савета Рэспублікі акцэнтавала ўвагу прадстаўнікоў сталічнай вертыкалі на пытаннях, якія патрэбна ўзяць на асаблівы кантроль, а таксама давяла пасылы, агучаныя кіраўніком дзяржавы падчас нарады, прысвечанай Году якасці.

«Перш за ўсё Аляксандр Рыгоравіч акцэнтаваў увагу на тым, што ўсё, што робіцца ў нашай краіне, усе мерапрыемствы, якія праводзяцца, павінны быць эфектыўныя і дзейсныя, — адзначыла спікер верхняй палаты парламента. — Проста так, дзеля галачкі, нічога рабіць не трэба — гэта няправільныя падыходы».

Па словах Старшыні Савета Рэспублікі, задача ўсіх — працаваць так, каб быў вынік. «І пачынаць варта перш за ўсё з сябе, — удакладніла яна. — Прыходзьце своечасова на працу, выконвайце пастаўленыя перад вамі задачы якасна».

Наталля Качанава заўважыла, што гэты год асаблівы — роўна так, як і наступны. Спікер патлумачыла, што ў электаральны перыяд усё крыху абвастрана. «Людзі часцей звяртаюцца са сваімі прапановамі, — дадала яна. — І тыя, хто сёння нацэлены працаваць супраць улады на знешнім контуры, спрабуюць дыскрэдытаваць уладу. Але гэта ў іх не атрымаецца і не павінна атрымацца, бо ў нас няма сёння падставы ў краіне для таго, каб хтосьці быў чымсьці незадаволены».

Па словах Старшыні Савета Рэспублікі, усё залежыць ад людзей. Напрыклад, калі гэта добры ўрач або будаўнік, якія выконваюць сваю работу якасна і ў тэрмін, — да іх не будзе пытанняў. «Калі добры прадавец, то ў яго купяць прадукцыю, — яшчэ прыведла прыклад Наталля Качанава. — Мы сёння поўнасцю забяспечаны прадуктамі харчавання, на экспарт пастаўляем найлепшыя асартымент прадукцыі, якую выпускаем. Павінна быць якасць, каб яна была канкурэнтаздольнай».

Спікер падкрэсліла, што важна цаніць тое, што маем. «Сёння мы гаворым аб якасці, аб тым, як зрабіць лепш, удасканаліць, як зрабіць жыццё нашых людзей больш камфортным — тое, чаго многія ў свеце пазбаўлены зусім», — адзначыла Наталля Качанава і расказала, што напярэдадні на сустрэчы з паслом Палесціны яна абмяркоўвала трагічныя падзеі, якія адбываюцца ў гэтай краіне.

Старшыня Савета Рэспублікі паведаміла, што Прэзідэнт акцэнтаваў увагу на тым, што ў свеце сфарміраваны імідж нашай краіны, узрастае попыт на сацыяльна арыентаваную палітыку, якая праводзіцца ў Беларусі. «Ніхто не жадае быць у нечай кабале, — удакладніла спікер. — Людзі хочуць жыць у сваёй краіне, у суверэннай, незалежнай дзяржаве, развівацца па сваіх традыцыях».

Кожны будзе несці асабістую адказнасць за вынікі сваёй працы. «Спытаюць з усіх, — падкрэсліла Старшыня Савета Рэспублікі. — Прэзідэнт сказаў даць ацэнку кожнаму кіраўніку па выніках года (што выканана, што не выканана, чаму не выканана) і прымаць рашэнне». Пры гэтым, як удакладніла Наталля Качанава, размова ў Год якасці ідзе не толькі пра выпуск якаснай прадукцыі і аказанне якасных паслуг. Гэта і якасны падбор і расстаноўка кадраў, і іх якасная работа.

Вераніка КАНЮТА.

ТЫМ ЧАСАМ

«Канкурэнцыя ёсць ва ўсіх акругах»

У Мінску зарэгістраваны 132 ініцыятыўныя групы ў падтрымку вылучэння кандыдатаў у дэпутаты Мінгарсавета, паведаміў старшыня Мінскай гарадской выбарчай камісіі Аляксандр ШЧАКОВІЧ.

«У Мінску 60 акруг, зарэгістраваны 132 ініцыятыўныя групы (без уліку вылучэння ад працоўных калектываў і палітычных партый). Канкурэнцыя ёсць па ўсіх акругах — дзесьці два, дзесьці тры чалавекі на месца. Поўную статыстыку ўбачым 15 студзеня — крайні дзень падачы дакументаў па ўсіх магчымых спосабах вылучэння. 30 студзеня будзем разумець, каго камісіі зарэгістравалі ў якасці кандыдатаў у дэпутаты», — адзначыў Аляксандр Шчаковіч.

Што датычыцца выбараў дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў, то ў сталіцы зарэгістраваны 50 ініцыятыўных груп, вызначана 20 акруг.

Аляксандр Шчаковіч адзначыў, што выбарчая кампанія праходзіць спакойна. Наступны этап — агітацыйны перыяд. Самы папулярны спосаб збору подпісаў — пакватэрны абыход. Таксама ладзяцца пікеты.

«Для вылучэння кандыдатам у дэпутаты Мінгарсавета трэба сабраць ад 170 да 260 подпісаў, каб выбірацца па канкрэтнай акрузе — 60. Крыху больш — тысяча подпісаў (але там і акругі больш узбуйненыя) — неабходна для кандыдатаў у дэпутаты Палаты прадстаўнікоў», — адзначыў Аляксандр Шчаковіч.

Для збору подпісаў створаны камфортныя ўмовы. Месцаў, дзе забаронена праводзіць пікеты, — няшмат. У час збору подпісаў у адпаведнасці з заканадаўствам забаронена агітацыя. Ініцыятыўныя групы могуць толькі расказаць біяграфію чалавека, які плануе вылучацца ў дэпутаты. Свае праграмы кандыдаты прадставяць выбаршчыкам ужо пасля рэгістрацыі. Гэты этап пачынаецца з 31 студзеня. У выпадку парушэння рэгламенту акруговыя камісіі будуць выпісваць папярэджанні і могуць адклікаць рашэнні аб рэгістрацыі ініцыятыўных груп.

ЧЫРВОНААРМЕЙСКАЯ, 9

З клопатам аб дзецях і пажылых

На мінулым тыдні сенатары праводзілі прыёмы грамадзян і вырашалі пытанні міжнароднага супрацоўніцтва

● **Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні Міхаіл РУСЫ** правёў асабісты прыём грамадзян, у тым ліку індывідуальных прадпрымальнікаў, іх прадстаўнікоў і прадстаўнікоў юрыдычных асоб у Савеце Рэспублікі. Да парламентарыя звярнуліся заяўнікі па пытаннях, якія датычацца аказання паслуг ЖКГ у садаводчым таварыстве «Палёт» Гомельскага раёна, тэрмінаў завяршэння будаўніцтва жылога дома ў мікрараёне Сокал, паляпшэння жыллёвых умоў для шматдзетнай сям'і, будаўніцтва дзіцячай пляцоўкі, добраўпарадкавання жылога дома і мясцовай дарогі і іншых. Міхаіл Русы даў неабходныя тлумачэнні грамадзянам, а мясцовым органам улады — адпаведныя даручэнні. Шэраг пытанняў узяты на кантроль.

● **Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці Ірына СТАРАВОЙТАВА** ў рамках рэспубліканскай дабрачыннай акцыі «Нашы дзеці» наведала Дзіцячы дом № 5 Мінска. Парламентарый паўдзельнічала ў навагоднім паказе, павіншавала дзяцей са святамі, пажадала ім здароўя, міру, дабрабыту, а таксама падзякавала работнікам установы за стварэнне добрых умоў для выхаванцаў і ўручыла сертыфікат на набыццё мультыборда. Ірына Старавойтава наведала інтэрактыўную пляцоўку «Беларускі сувенір», падчас якой хлопцы і дзяўчаты расказалі аб нацыянальным беларускім свяце «Каляды» і прадэманстравалі выраб сувеніра ў тэхніцы папяровай пластыкі «Калядная каза». Цяпер у дзіцячым доме пражываюць 56 выхаванцаў, з іх — 23 чалавекі з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, 12 дзяцей-інвалідаў.

● **Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы Сяргей РАЧКОЎ** сустрэўся з першым намеснікам адказнага сакратара Парламенцкага Сходу (ПС) Саюза Беларусі і Расіі Вольгай Петрашовай. У ходзе сустрэчы былі абмеркаваны пытанні ўдасканалення дзейнасці Сакратарыята ПС па планаванні, змястоўным напаўненні пасяджэнняў профільных камісій, пастаянна дзеючых семінараў і парламенцкіх слуханняў, падрыхтоўцы мадэльных законаў, распаўсюджванні гандлёва-эканамічнага парадку дня Саюзнай дзяржавы.

● **Член Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці, старшыня Гродзенскага абласнога аб'яднання прафсаюзаў Віктар ЛІСКОВІЧ** у рамках акцыі «Ад усёй душы» наведаў сацыяльныя ўстановы Дзятлаўшчыны. Падчас знаходжання ў Казлоўшчынскім псіханеўралагічным доме-інтэрнаце для састарэлых і інвалідаў Віктар Ліскові павіншаваў яго пажылых жыхароў з Новым годам і Калядамі, а тых, хто кожны дзень клапоціцца аб іх здароўі і дабрабыце, — з Днём сацыяльнага работніка. «Па ініцыятыве Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі ў навагоднім календары беларусаў з'явілася такая цёплая і добрая акцыя «Ад усёй душы», у час якой мы можам удзяліць яшчэ больш увагі людзям шаноўнага ўзросту, павіншаваць іх са святамі, зрабіць прыемныя сюрпрызы», — адзначыў парламентарый. Ён уручыў кіраўніку ўстановы грашовы сертыфікат на суму 1000 рублёў на паляпшэнне матэрыяльна-тэхнічнай базы дома-інтэрната. Наступным пунктам маршруту дабрачыннай акцыі стала Казлоўшчынскае аддзяленне кругласутачнага знаходжання для грамадзян пажылога ўзросту і інвалідаў, дзе цяпер знаходзяцца 25 жыхароў, якія атрымліваюць дапамогу і клопат ад сацыяльных работнікаў. Сенатар адрасаваў пенсіянерам пажаданні дабра, утульнасці і моцнага здароўя, уручыў падарункі ад прафсаюзаў найстарэйшай жыхарцы Дзятлаўшчыны — 105-гадовай Юліі Гульнік, якая хутка адзначыць свой чарговы дзень нараджэння.

Вераніка КАНЮТА.

НА ПАРАДКУ ДНЯ — ВЫБАРЫ

Год, які пачаўся, надзвычай важны ў палітычным жыцці нашай краіны. Упершыню згодна з новай рэдакцыяй Канстытуцыі пройдзе Адзіны дзень галасавання. 25 лютага мы будзем выбіраць адразу дэпутатаў усіх узроўняў заканадаўчай улады — ад сельсаветаў да Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу.

Несумненна, у арганізацыі, падрыхтоўцы і правядзенні гэтай важнай электаральнай кампаніі роля органаў мясцовага самакіравання вялікая. Мы пацікавіліся, як у рэгіёнах рыхтуюцца да Адзінага дня галасавання, у прадстаўнікоў мясцовых Саветаў.

Алена ПАСЮТА:

«Да выбараў мы рыхтаваліся праз сістэму праектаў»

Чаму менавіта моладзь стала цэнтрам увагі Гродзенскага абласнога Савета дэпутатаў?

У Гродзенскай вобласці праведзена значная арганізацыйная работа па падрыхтоўцы да электаральнай кампаніі. Сфарміраваны выбарчыя камісіі, пачаўся этап вылучэння кандыдатур. Як вядома, сёлетняя кампанія прадугледжвае выбары дэпутатаў усіх узроўняў — ад сельскіх Саветаў да Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі. Не застаецца ў баку ад грамадска-палітычнага жыцця краіны і моладзь Гродзеншчыны.

Маладыя і пасняховыя

У абласным Савеце дэпутатаў вядзецца актыўная работа па інфарміраванні маладых выбаршчыкаў аб ролі і сутнасці дзейнасці дэпутатаў усіх узроўняў.

Работа над гэтым пачалася задоўга да выбарчай кампаніі, можна сказаць, што яна вялася цэлы год і закранула, у першую чаргу, тыя змяненні, якія ўнесены ў Канстытуцыю, у Выбарчы кодэкс, у лакальныя дакументы, а таксама змяненні ў палажэнні Усебеларускага народнага сходу.

— Мы праводзілі шырокамаштабную падрыхтоўчую работу, у тым ліку праз сістэму праектаў, думае і марыць моладзь, народжаная напачатку 1990-х гадоў, з якімі ідэямі яна ідзе ў жыццё. Такім чынам у нас атрымалася абраць больш за 150 чалавек ва ўзросце 31-32 гадоў, якія сустрэліся на агульным маладзёжным форуме ў Гродне. Гэта равеснікі маладой Беларусі, якія на старонках газет, у эфіры тэлебачання расказалі не толькі пра сваё асабістае станаўленне, прафесійны рост, але і аб тых умовах, якія створаны для іх кар'еры, магчымасці жыць і працаваць у спакойнай краіне, гадаваць дзяцей, падтрымліваць традыцыі, сямейныя каштоўнасці, — прыгадала старшыня аблсавета дэпутатаў.

Праекты, якія былі рэалізаваны ў Гродзенскай вобласці, скіраваны на папулярызацыю выбарчай дзейнасці і накіраваны на ўсе ўзроставыя пласты насельніцтва. Асаблівая ўвага надавалася маладым выбаршчыкам. Разнастайныя формы ўзаемадзеяння дазволілі значна пашырыць кола маладых людзей, якія далучыліся да гэтай тэмы, — старшыня абласнога Савета дэпутатаў Алена Пасюта прыгадала некалькі найбольш значных праектаў, якія па ініцыятыве яе падначаленых рэалізаваны сумесна са сродкамі масавай інфармацыі рэгіёна.

Адзін з іх — «Равеснікі маладой Беларусі» — расказвае аб маладых перспектыўных людзях Гродзеншчыны, сапраўдных патрыётах. Як адзначыла Алена Пасюта, гэта той стратэгічны рэсурс, які фарміруе будучае нашай краіны, уносіць важкі ўклад у назапашванне яе эканамічнага патэнцыялу, закладвае новыя традыцыі для наступных пакаленняў. Магчыма, у хуткім часе яны і самі будуць прадстаўляць краіну ў дэпутацкім корпусе.

— Калі мы пачыналі праект, было цікава прааналізаваць, аб чым

Праект «Равеснікі маладой Беларусі» прымеркаваны да выбарчай кампаніі. Зараз рыхтуецца да выдання асобны зборнік з гісторыямі паспяховых прадстаўнікоў моладзі. Падчас выбараў кожны герой зборніка атрымае ў падарунак такі экзэмпляр.

Сувязь пакаленняў

Яшчэ адзін праект скіраваны на сустрэчы моладзі з прадстаўнікамі старэйшага пакалення, якія прысвяцілі сваё жыццё служэнню Радзіме. У рэгіёне нямала заслужаных людзей, якія прадэманстравалі юнакам і дзяўчатам прыклад сваёй самаадданай працы. Праект праходзіў з удзелам Савета пажылых грамадзян, прадстаўнікоў дэпутацкага корпуса і Маладзёжнага парламента.

— Аснова нацыянальнай бяспекі, як было агучана Прэзідэнтам падчас Паслання беларускаму народу і Нацыянальнаму сходу, — гэта захаванне незалежнасці і суверэнітэту краіны, — адзначыла Алена Пасюта. — Важна перадаць веды і гістарычную праўду сучаснай моладзі. За мінулы год было рэалізавана нямала ініцыятыў у гэтым кірунку. Але не хапала такога праекта, які быў бы скіраваны на сувязь пакаленняў. І тут значную ролю адыгралі заслужаныя людзі працы. Іх нямала, і яны побач. Многія занесены ў Кнігу Славы гарадоў і раёнаў вобласці, узнагароджаны ордэнамі і медалямі. Гэтыя людзі і сталі героямі праекта «Медаль за бой, медаль за працу з аднаго металу льюць».

Былі арганізаваны сустрэчы моладзі з людзьмі пажылога ўзросту, якія маюць узнагароды за сваю працоўную дзейнасць. Прайшоў Першы абласны злёт прадстаўнікоў пажылога пакалення і Маладзёжнага парламента. Старэйшыя сябры расказалі аб сваім працоўным шляху, актыўнай грамадзянскай пазіцыі, аб важнасці і неабходнасці ўключацца ў тыя палітычныя працэсы, якія адбываюцца ў краіне. Такім чынам умацоўваецца сувязь пакаленняў, а значыць, тое, што зроблена ветэранамі працы, не пройдзе дарэмна.

Чаму важна ісці на выбары?

Гэтай тэме былі прысвечаны дыялогавыя пляцоўкі, круглыя сталы з удзелам моладзі і кіраўніцтва рэгіёна. Напрыклад, у Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Янкі Купалы ў мерапрыемстве прынялі ўдзел дэпутаты верхняй і ніжняй палаты парламента, прадстаўнікі мясцовых Саветаў, былыя кіраўнікі абласнога Савета, члены грамадскіх аб'яднанняў. Праз фармат «пытанні-адказы» ішла размова аб ролі і сутнасці дэпутацкай дзейнасці, аб значнасці і неабходнасці ўдзелу моладзі ў маючай адбыцца выбарчай кампаніі.

— Абласныя ўлады падтрымалі ініцыятыву дэпутатаў абласнога Маладзёжнага парламента аб правядзенні такой сустрэчы, — зазначыла суразмоўніца. — Вырасла новае пакаленне маладых людзей, якія ідуць на змену сваім бацькам. Улада павінна быць побач з моладдзю, каб дапамагчы фарміраваць адказнасць за сучаснасць і будучыню Беларусі. А ўмовы для развіцця парламентарызму з удзелам маладых дэпутатаў у Беларусі вельмі спрыяльныя. Важна іх рэалізаваць, не быць пасіўным.

Напрыклад, сёлета ў электаральнай кампаніі прымуць удзел звыш 6 тысяч студэнтаў ГрДУ імя Янкі Купалы. Палова ўсіх маладых выбаршчыкаў рэалізуе гэта права ўпершыню. Як аказалася, студэнты ў значнай ступені падрыхтаваны да выбарчай кампаніі.

— Моладзь зараз як ніколі цікавіцца гэтымі момантамі. І ў інфармацыйным кампаненце яны маюць высокі ўзровень дзякуючы сацыяльным сеткам і іншым інтэрнэт-рэсурсам. У маладых людзей узнікае даволі шмат пытанняў і аб ролі мясцовых Саветаў, і аб тым, хто можа быць дэпутатам, у тым ліку дэлегатам УНС, якім чынам яны маглі б удзельнічаць у гэтай кампаніі. Такой актыўнасці спрыяюць даволі частыя сустрэчы як з кіраўніцтвам вобласці, так і навучальных устаноў, — упэўнена Алена Пасюта.

Яна расказала, што нядаўна абласным Саветам дэпутатаў і факультэтам гісторыі, камунікацыі і турызму ГрДУ падпісана пагадненне, у рамках якога пачнецца рэалізацыя міждысцыплінарнага праекта «Народная ўлада на Гродзеншчыне: гісторыя і сучаснасць». У ходзе праекта мяркуецца ўцягнуць студэнцкую моладзь у вывучэнне і папулярызацыю дзейнасці мясцовых Саветаў на Гродзеншчыне і ў цэлым па краіне.

Шырокі рэзананс у рэгіёне атрымаў таксама конкурс «Я — заканадаўца», які скіраваны на старшакласнікаў і студэнтаў пачатковых курсаў каледжаў і ВНУ. Конкурс прадугледжвае знаёмства з заканадаўчай базай праз даступныя формы. У ліку намінацый было, напрыклад, пажаданне дэлегату Усебеларускага народнага сходу. І хоць не ўсе ўдзельнікі конкурсу пакуль з'яўляюцца ўдзельнікамі электаральнай кампаніі, але яны рыхтуюцца да гэтага.

Вылучыць лідара

Дэпутаты вобласці таксама актыўна ўключыліся ў інфармацыйную работу. Толькі за апошнія тры тыдні мінулага года было праведзена звыш 420 сустрэч, на якіх прысутнічала звыш 12 тысяч чалавек.

— Летась мы адзначылі 75-годдзе Гродзенскага абласнога Савета. У гонар гэтай даты вырашылі правесці акцыю сярод дэпутатаў — 75 добрых спраў. Гэта мерапрыемствы па-за межамі іх непасрэднай дзейнасці. Справы накіраваны на дапамогу сацыяльна неабароненым асобам. А таксама гэта і суботнікі, і пасадка алей, і ўдзел у «Цягніку Памяці», і іншае. Як правіла, усе мерапрыемствы дэпутатаў праходзілі з удзелам моладзі , — паведаміла старшыня аблсавета.

Вынікі работы таксама даволі важкія, у тым ліку і ў сувязі з падоўжаным тэрмінам працы дэпутацкага корпуса ў выніку прыняцця змяненняў у Канстытуцыю. А вось хто прыйдзе на змену дзеючаму складу дэпутацкага корпуса — залежыць ад выбаршчыкаў.

У найбліжэйшы час, з 16 па 30 студзеня, пачнецца рэгістрацыя кандыдатаў, затым будзе ісці актыўная агітацыйная кампанія. Тады і можна будзе даваць ацэнку новым прэтэндэнтам на дэпутацкі мандат. Але і зараз відавочна, што барацьбы не пазбегнуць, бо на арэну выходзяць зарэгістраваныя ў краіне палітычныя партыі, якія таксама будуць вылучаць сваіх кандыдатаў у дэпутаты. Сваіх лідараў традыцыйна прадставяць працоўныя калектывы. Некаторыя кандыдаты самавылучаюцца шляхам збору подпісаў.

На думку Алены Пасюты, высокі інтарэс да электаральнай кампаніі звязаны яшчэ і з фарміраваннем складу Усебеларускага народнага сходу. Паколькі ўпершыню з'явіцца такі орган на заканадаўчым узроўні, ён выклікае шырокі інтарэс грамадства. Многія, напрыклад, цікавяцца, хто можа стаць дэлегатам, чым гэты орган будзе займацца. І тут трэба гаварыць пра гэта, што дэлегатамі павінны стаць не толькі прадстаўнікі розных прафесій, рознага ўзросту, але і людзі з актыўнай грамадзянскай пазіцыяй, прафесіяналы ў розных галінах дзейнасці, якія адказна адносяцца да сваёй справы і жыцця краіны, бо ім прыйдзецца вырашаць даволі складаныя задачы па выбудоўванні далейшага руху палітычнага курсу краіны, забяспечваць яе бяспеку, захоўваць пераемнасць пакаленняў.

Маргарыта УШКЕВІЧ.
Фота прадастаўлена абласным Саветам дэпутатаў.

Падводзім вынікі і інфарміруем насельніцтва...

Як народныя абраннікі Магілёўскага і Бабруйскага гарсаветаў павышаюць электаральную актыўнасць выбаршчыкаў на месцах

Якая карысць ад дэпутата наогул? Нагадаем — ён прамая сувязь паміж людзьмі і выканаўчай уладай. Калі дэпутат гаворыць «мы пабудавалі», «мы запусцілі аб'ект», «мы замянілі дарагое абсталяванне» — не трэба разумець гэта літаральна. Але без яго ўдзелу ўсяго гэтага магло б і не быць. Ён атрымаў наказ ад выбаршчыкаў і рабіў усё, што ад яго залежыць, каб ён быў выкананы. Удзельнічаў у выканкамах, ставіў пытанне перад адказнымі асобамі, кантраляваў, каб яно вырашалася, адным словам, актыўна ўзаемадзейнічаў з выканаўчай уладай. Напярэдадні выбарчай кампаніі дэпутаты аналізуюць аб'ём той работы, якую яны выканалі за перыяд свайго склікання, і даюць справаздачы перад калегамі і насельніцтвам. Адсочваюць, каб падрыхтоўка да выбараў ішла належным чынам.

— Дэпутаты працягваюць сваю работу да заканчэння склікання і працуюць у сваіх акругах, — расказвае **старшыня Магілёўскага гарсавета дэпутатаў Максім ГУРЫН.** — Паралельна падводзім вынікі і за год, і за ўвесь свой дэпутацкі тэрмін — тое, што зроблена за апошнія шэсць гадоў. Практычна ўсё, што абяцалі людзям, мы выканалі. Было шмат пытанняў па будаўніцтве інфраструктурных аб'ектаў, напрыклад дзіцячых садкоў. Адзін з іх з'явіўся ў новым мікрараёне «Спадарожнік», яшчэ адзін у раёне вуліц Стасава-Грышына быў здадзены перад Новым годам. Дарэчы, яшчэ вясной мы працавалі на будаўнічай пляцоўцы гэтага аб'екта, а ў снежні ўжо яго адкрывалі. Раён, дзе ён пабудаваны, зараз імкліва развіваецца, будуецца жыллё. І прэваліруюць, у асноўным, маладыя сем'і, якія выхоўваюць маленькіх дзетак. Садок пабудавалі, цяпер будуем школу. Ёсць спадзяванні, што яна запрацуе ўжо налета.

Суразмоўнік падкрэслівае, што ўсе глабальныя пытанні, якія хвалююць большасць гараджан, вырашаюцца ў шчыльным адзінстве з выканаўчай уладай. Народны абраннік тут — сувязнае звяно.

— Мы падымаем праблемы на гарвыканкаме, які курыруе і кантралюе хваравітыя месцы на сваім ўзроўні, — расказвае дэпутат. — Але мы лабіруем гэтыя пытанні з падачы народа, нагадваем, што ён да нас звяртаецца. Капітальныя рамонты вуліц, дваровых тэрыторый — мы гэта таксама адсочваем і даводзім да кіраўніцтва горада. Летась было сфарміравана і цалкам пабудавана 12 дваровых пляцовак. У гэтым і наша заслуга. Мы маніторылі гарадскія двары, адзначалі найбольш праблемныя, дзе трэба было зрабіць рамонт у першую чаргу. Нас падтрымаў гарвыканкам на чале са старшынёй Аляксандрам Студневым. Дзякуючы губернатару Анатолію Ісачанку было выдзелена фінансаванне. Вось такая наша камандная работа. Сёння стаяць планы працягнуць гэтую работу і зрабіць каля двух дзясяткаў двароў, каб былі разам дзіцячая і спартыўная пляцоўкі, лакацыя для адпачынку.

У цэнтры ўвагі — грамадзянскія ініцыятывы. Яркі прыклад — мікрараён Дачны, дакладней — урочышча Дубкі — першы пілотны праект, дзе былі задзейнічаны ўсе: насельніцтва, арганізацыі і прадпрыемствы горада, Магілёўская абласная Асацыяцыя мясцовых Саветаў дэпутатаў.

— Гэта была праблема не аднаго года, — удакладняе Максім Гурын. — Мы яе некалькі гадоў вырашалі. Падчас выбараў у 2018 годзе жыхары мікрараёна прасілі, каб іх паркавая зона была акультураная. Там пражывае больш за 2,5 тысячы чалавек, маецца 25 вуліц і завулкаў. Неабходны былі вялікія фінансавыя ўкладанні, каб ажыццявіць мару людзей. Мы ўдзельнічалі ў абласным конкурсе грамадзянскіх ініцыятыў, разумеючы, што гэта шанц атрымаць частку неабходнай сумы, і перамаглі. Частку грошай сабрала насельніцтва. Падключыўся гарвыканкам, камунальныя прадпрыемствы, спонсары. І мы такую шыкоўную пляцоўку зрабілі, што людзі не пераставалі дзякаваць.

Летась у Магілёве было зроблена шмат дарожных рамонтаў, некаторыя з іх працягнуцца і сёлета, як толькі наступяць спрыяльныя ўмовы. І дэпутацкае слова таксама гэтаму пасадзейнічала. Большасць пытанняў ад магіляўчан было звязана менавіта з дарогамі, і народныя абраннікі ўздымалі іх на розных узроўнях. Разам з капрамонтам дарог адбываецца добраўпарадкаванне дваровых тэрыторый, рамантуюцца мясцовыя праезды, на якасць якіх наракала насельніцтва часцей за ўсё.

Фота mogilev.gov.by

На адкрыцці дзіцячай пляцоўкі ў магілёўскім двары жылых дамоў па вуліцы Астроўскага. Яна адкрылася летась у Дзень абароны дзяцей.

— Задача дэпутата — абазначыць праблему, а далей ідзе працэс узгаднення на ўзроўні гарвыканкама, — заўважае суразмоўнік. — Ну а тыя пытанні, якія вырашаюцца на ўзроўні гарвыканкама, мы даводзім да насельніцтва. Працуем і на зваротную сувязь. У гэтым выпадку ідзём да людзей і тлумачым, што робіць горад для таго, каб ім жылося камфортна. І, вядома ж, заклікаем, каб і жыхары не заставаліся ўбаку ад агульных спраў. Калі сам прымаў удзел, лепш будзеш шанаваць тое, што зроблена.

Максім Гурын ганарыцца, што дэпутаты 28 склікання датычныя да шматлікіх добрых спраў, якія рабіліся ў горадзе. У тым ліку да будаўніцтва буйных медыцынскіх аб'ектаў. Вядома, што гэта вынік работы і абласных дэпутатаў, і парламента, і кіраўніцтва краіны, але, як кажа старшыня: «Усе гэтыя моманты на зямлі ўзнікалі».

Ёсць чым пахваліцца і другому па колькасці насельніцтва гораду вобласці Бабруйску. Тут таксама з удзелам дэпутатаў зроблена шмат карысных спраў.

— З такіх вось глабальных праектаў, якія рэалізоўваліся ў тым ліку і з падачы дэпутатаў — гэта будаўніцтва дзіцячага садка ў сёмым мікрараёне, які быў здадзены ў канцы 2020 года, — прыводзіць прыклад **старшыня Бабруйскага гарсавета Міхаіл ЖАЛУДОЎ.** — Зараз гэта мікрараён «Маладзёжны». Жыхары атрымалі сучасны ва ўсіх адносінах аб'ект з басейнам. Пры ўдзеле дэпутатаў рэалізавалася шмат іншых важных для людзей праектаў. Напрыклад, больш чым на 20 кіламетраў павялічылася працягласць веласіпедных дарожак у спальных мікрараёнах, дзе жыве шмат моладзі. Дэпутаты гарсавета хадайнічалі перад Магілёўскім аблвыканкамам аб выдзяленні дапамогі на будаўніцтва дзіцячых гульнявых пляцовак. І яна была атрымана. Летась у горадзе на гэтыя грошы было пабудавана 10 такіх пляцовак. З удзелам насельніцтва зроблена спартыўна-гульнявая пляцоўка ў жылых дварах па Георгіеўскім праспекце. Ініцыятыву падтрымала Магілёўская абласная асацыяцыя Саветаў мясцовых дэпутатаў, якая ўнесла частку грашовых сродкаў на гэты абект.

Дэпутаты заўсёды там, дзе асабліва неабходная іх прысутнасць. Зараз яны цалкам паглыбіліся ў электаральную кампанію, іх задача — максімальнае інфарміраванне насельніцтва аб нюансах гэтага важнага працэсу.

— Пытанні падрыхтоўкі да выбараў мы разгледзелі на пасяджэнні Прэзідыума гарсавета дэпутатаў яшчэ напярэдадні Новага года, — удакладняе Міхаіл Жалудоў. — На ім мы абмеркавалі планы на бліжэйшы час. Гэта датычыцца і арганізацыі работы гарадскіх камісій, і інфарміравання жыхароў горада аб нюансах правядзення сёлетніх выбараў, і садзейнічання ў рамках заканадаўства Рэспублікі Беларусь правядзенню сустрэч з кандыдатамі ў дэпутаты мясцовых Саветаў дэпутатаў. Тыя дэпутаты, якія вырашылі працягнуць сваю дэпутацкую дзейнасць, паўторна зарэгістравалі ініцыятыўныя групы па вылучэнні сваіх кандыдатур і вядуць збор подпісаў. Вялікую дапамогу аказваюць у падрыхтоўцы да выбараў удзельнікі Маладзёжнага парламента. Яны дапамагаюць кандыдатам у дэпутаты забяспечыць іх падтрымку сярод насельніцтва, садзейнічаюць павышэнню электаральнай актыўнасці моладзі, тлумачаць аднагодкам, чаму важна хадзіць на выбары і што залежыць ад кожнага чалавека.

Народныя абраннікі акцэнтуюць увагу на тым, што вельмі важна разумець, за каго ты аддаеш свой голас. А каб не памыліцца, трэба добра вывучаць біяграфіі тых кандыдатаў у дэпутаты, якія сёння збіраюць галасы. «Гэта павінна быць асоба, прафесіянал, які адбыўся ў сваёй справе, а не, умоўна кажучы, нейкі беспрацоўны, пра якога нічога чутна не было, а тут ён нечакана заявіўся. Што ён можа зрабіць, калі ў яго няма ніякага вопыту? Будучы дэпутат павінен быць патрыётам, грамадзянінам, чалавекам, які рэалізаваўся ў чымсьці.Трэба азнаёміцца з яго праграмай, што ён абяцае. Каб гэта былі не паветраныя палацы, а разуменне сённяшніх рэалій», — падкрэсліваюць дэпутаты.

Нэлі ЗІГУЛЯ.

І падвоз, і выезд на дом

У сельсаветах Брэстчыны вядзецца актыўная работа па арганізацыі падрыхтоўкі да выбараў

Карэспандэнт «МС» пацікавілася, як ідзе падрыхтоўка да важнай электаральнай кампаніі ў глыбінцы. Як правіла, гэтай тэме загадзя былі прысвечаныя сельскія сходы, з сельскімі жыхарамі сустракаліся члены інфармацыйных груп, зараз ідзе збор подпісаў за патэнцыяльных кандыдатаў у дэпутаты.

Аляксандр ЗАВЕРАЧ, старшыня Хомскага сельскага Савета Драгічынскага раёна:

— У дзень выбараў на тэрыторыі сельсавета будуць працаваць дзве ўчастковыя камісіі — у Гошаве і Хомску. Выбарчы ўчастак у Гошаве невялікі, ён аб'ядноўвае 170 выбаршчыкаў з трох населеных пунктаў. Значная іх частка — людзі пенсіённага ўзросту, якія выказалі жаданне прагаласаваць на даму, што і забяспечыць наша камісія. Астатнія змогуць выканаць свой грамадзянскі абавязак на ўчастку ў Доме сацыяльных паслуг.

На другім выбарчым участку ў Хомску зарэгістравана 922 выбаршчыкі. У аграгарадку пражывае больш маладое насельніцтва, многія выказваюць намер прагаласаваць датэрмінова альбо ў Адзіны дзень галасавання на ўчастку, у сельскім Доме культуры.

У склад сельскага Савета павінна быць абрана шэсць дэпутатаў. Зараз ідзе збор подпісаў за патэнцыяльных кандыдатаў у мясцовы Савет. А да дня выбараў у нас фактычна ўсё гатова. Закуплены празрыстыя скрыні, падрыхтаваны кабінкі для запаўнення бюлетэняў.

Нашы жыхары маюць намер прыйсці на ўчастк і прагаласаваць за сваіх кандыдатаў. Адзін са старэйшых выбаршчыкаў — Павел Данілавіч Макарэвіч — паведаміў, што чакае дома прадстаўнікоў камісіі. Павел Данілавіч — ветэран Вялікай Айчыннай вайны, яму 96 гадоў. Пад Новы год яго віншавалі са святамі памочнік Прэзідэнта па Брэсцкай вобласці Валерый Вакульчык і дэпутат Палаты прадстаўнікоў Святлана Барташ. Тады і зайшла гаворка пра выбары. Наш ветэран цікавіцца падзеямі ў краіне і свеце, з задавальненнем прымае гасцей. Дэлегацыя з ліку членаў выбарчай камісіі ў Адзіны дзень галасавання наведае яго адным з першых.

Віктар МІХАЙЛОЎСКІ, старшыня Войскага сельскага Савета Камянецкага раёна:

— На тэрыторыі сельсавета падыходзіць да завяршэння кампанія па зборы подпісаў для вылучэння ў дэпутаты мясцовых Саветаў. Варта сказаць, што гэтым займаецца надзвычай актыўная ініцыятыўная група з ліку ветэранаў працы. Калі да выбаршчыкаў звяртаюцца аўтарытэтныя людзі, жыхары ў абсалютнай большасці адгукаюцца. Заадно вядзецца гаворка пра важнасць электаральнай кампаніі, аб грамадзянскім абавязку кожнага.

У нас будуць працаваць два ўчасткі для галасавання, абодва размешчаны ва ўстановах адукацыі — у Войскай і ў Бучамлі 3. Усяго на тэрыторыі пражывае 1225 выбаршчыкаў, колькасць на кожным з участкаў прыкладна роўная. Праўда, на другім — у Бучамлі 3 — пражывае больш сталае насельніцтва — значыць давядзецца больш выбаршчыкаў наведваць на даму. У нас яшчэ ёсць практыка арганізоўваць падвоз людзей на ўчасткі ў дзень галасавання. Транспарт звычайна выдзяляе сельгаспрадпрыемства. Калі будзе такі запыт ад жыхароў, асабліва аддаленых вёсак, то арганізуем падвоз.

Не забываем пра нашых шаноўных ветэранаў. На тэрыторыі сельсавета пражывае два чалавекі, якія маюць статус удзельнікаў вайны. Напрыклад, 98-гадовая Еўдакія Папова, працаўніца тылу, жыве з дзецьмі ў вёсцы Мікалаева. Ведаю, што яна чакае прадстаўнікоў камісіі, каб выканаць свой грамадзянскі абавязак.

Вітольд ПЯТКЕВІЧ, старшыня Олтушскага сельскага Савета Маларыцкага раёна:

— У нас на тэрыторыі будзе працаваць чатыры выбарчыя ўчасткі — у Олтушы, Ланской, Збуражы і Радзежы. 25 лютага мы павінны выбраць у тым ліку і сем дэпутатаў сельскага Савета, дзевяць кандыдатаў ужо зарэгістравана, працэс вылучэння і рэгістрацыі працягваецца.

Электаральная кампанія рыхтуецца з улікам рэалій. У склад сельсавета ўваходзіць 18 населеных пунктаў. Ёсць вёскі, дзе пражывае па адным, два, пяць чалавек. Некаторыя з іх даволі аддаленыя. Вядома, да гэтых выбаршчыкаў члены камісій абавязкова прыедуць. З транспартам нам, як правіла, дапамагаюць сельгаспрадпрыемствы. Дарэчы, сельскагаспадарчае ўнітарнае прадпрыемства «Савушкіна», чыя тэрыторыя супадае з трыма выбарчымі акругамі, выступіла спонсарам кампаніі і прафінансавала выраб сучасных кабін для галасавання ды набыццё празрыстых скрыняў. Ёсць усе падставы спадзявацца, што выбары пройдуць арганізавана, на добрым узроўні.

Святлана ГАНГАЛА, старшыня Батчынскага сельскага Савета Кобрынскага раёна:

— У склад сельскага Савета мы павінны выбраць сем дэпутатаў. Зараз поўным ходам ідзе працэс вылучэння і рэгістрацыі кандыдатаў. Радуе, што сярод патэнцыяльных кандыдатаў ёсць маладыя, актыўныя людзі. Праўда, ёсць і больш сталыя, тыя, хто працаваў у мінулым скліканні, спадзяюся, што іх таксама падтрымаюць выбаршчыкі. Вылучэнне ідзе як па лініі працоўных калектываў, так і шляхам збору подпісаў. Для маладых удзел у выбарах — своеасаблівая школа грамадскай актыўнасці. Як паказвае практыка, тыя людзі, якія актыўна займаліся выбарчай кампаніяй, потым актыўна працуюць і ў мясцовым Савеце.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Аддаць свой голас па-вясковаму

Лятчанскі сельскі Савет тэрытарыяльна з'яўляецца адным з найбуйнейшых у Віцебскім раёне. Аб падрыхтоўцы на месцы да Адзінага дня галасавання расказала выконваючы абавязкі старшыні Алена ПУЗЫРЭЎСКАЯ.

— Алена Генрыхаўна, калі акцэнтаваць увагу менавіта на выбарах у сельскія Саветы дэпутатаў, колькі сфарміравана пунктаў для галасавання?

— У склад Лятчанскага сельскага Савета ўваходзяць 30 населеных пунктаў з агульнай колькасцю выбаршчыкаў 2149 чалавек. Аддаць свой голас жыхары Лятчанскага сельсавета змогуць у трох пунктах для галасавання, якія будуць працаваць на базе сярэдніх школ у аграгарадку Кіраўская і вёсцы Старое Сяло, а таксама ў адміністрацыйным будынку Лятчанскага сельскага Савета.

— Як работа па падрыхтоўцы да Адзінага дня галасавання вядзецца зараз?

— Прынята рашэнне аб стварэнні выбарчых акруг, вядзецца падрыхтоўка будынкаў, у якіх будуць размешчаны пункты для галасавання. Устаноўлены вулічныя пажарныя апавяшчальнікі, кожны з выбарчых участкаў будзе абсталяваны камерамі відэаназірання і ізаляванымі кабінкамі.

— Па якім прынцыпе фарміруецца склад выбарчых камісій?

— У склад кожнай з трох камісій, сфарміраваных на тэрыторыі сельсавета, увайшлі 11 чалавек. Некалькі прадстаўнікоў з кожнай камісіі — гэта людзі, якія ўжо некалькі гадоў працуюць на выбарах і маюць пэўны досвед. Пры падборы членаў камісій мы імкнуліся ўключыць і прадстаўнікоў палітычных партый і грамадскіх арганізацый, педагогаў, работнікаў устаноў сельсавета (напрыклад санаторыя «Лётцы») і, вядома, мясцовых жыхароў з актыўнай грамадзянскай пазіцыяй.

— На выбарах могуць прысутнічаць нацыянальныя назіральнікі?

— Так, для гэтага трэба папярэдне зарэгістравацца ў сельскім Савеце.

— У выбаршчыкаў будзе магчымасць прагаласаваць папярэдне і на даму?

— Калі па пэўных прычынах грамадзяне не змогуць прыйсці на ўчасткі 25 лютага, з 20 па 24 лютага будзе адкрыта папярэдняе галасаванне. Пажылыя людзі, грамадзяне з інваліднасцю змогуць у Адзіны дзень галасавання зрабіць свой выбар на даму, члены кожнай з камісій па спісах будуць аб'язджаць выбаршчыкаў. З гэтай мэтай кожная камісія ўкамплектавана дзвюма адзінкамі транспарту.

Аляксандра ГВОЗДЗЕВА.
Фота з адкрытых крыніц.

Куткі выбаршчыкаў у калектывах і поўная інфармацыя на сайтах

Як пытанні арганізацыі выбарчых участкаў вырашаюцца ў Гомельскім раёне

На Гомельшчыне на сумесным пасяджэнні прэзідыума абласнога Савета дэпутатаў і абласнога выканаўчага камітэта ўтворана Гомельская абласная і 17 акруговых выбарчых камісій. У склад Гомельскай абласной выбарчай камісіі ўвайшлі 13 чалавек, з іх двух кандыдатаў у камісію вылучылі грамадзяне шляхам падачы заявы, ад палітычных партый і грамадскіх аб'яднанняў вылучана 11 прадстаўнікоў. Ад палітычных партый па адным прадстаўніку вылучылі «Белая Русь», Камуністычная партыя Беларусі, Ліберальна-дэмакратычная партыя. Ад грамадскіх аб'яднанняў у склад камісіі ўвайшлі прадстаўнікі Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі, Беларускага саюза жанчын, Беларускага саюза ветэранаў вайны ў Афганістане, рэспубліканскага грамадскага аб'яднання «Белая Русь», Беларускага грамадскага аб'яднання ветэранаў, тры прадстаўнікі Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі.

Дарэчы, уся інфармацыя па Адзіным дні галасавання размешчана на сайце Гомельскага аблвыканкама. На асобных укладках у распрацаванай адзінай візуальнай канцэпцыі выбарчай кампаніі ўся інфармацыя адлюстроўваецца і на сайтах райвыканкамаў, што вельмі зручна для мясцовых жыхароў — наведвальнікаў афіцыйных інтэрнэт-рэсурсаў. Гомельскі раён — не выключэнне.

> Усе ўчасткі для галасавання Гомельскага раёна забяспечаны выданнямі абноўленых Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і Выбарчага Кодэкса. На прадпрыемствах і арганізацыях раёна арганізаваны куткі выбаршчыкаў.

На тэрыторыі гэтага рэгіёна Гомельшчыны — 21 сельсавет і пражывае каля 70 тысяч насельніцтва. У раёне ў гэту электаральную кампанію будзе адкрыты яшчэ адзін участак для галасавання. Усяго цяпер выбаршчыкаў прымуць на тэрыторыі раёна 52 выбарчыя ўчасткі.

— Такое рашэнне прынята ў сувязі з ростам колькасці насельніцтва Гомельскага раёна, — адзначыў **намеснік старшыні Гомельскага райвыканкама Дзяніс ДАВЫДАЎ.**

Па яго словах, падрыхтоўка выбарчых участкаў да правядзення Адзінага дня галасавання пачалася яшчэ ў верасні мінулага года.

— Праведзены маніторынг усіх устаноў, дзе будуць адкрыты ўчасткі для галасавання, вызначыліся, ці патрабуецца рамонт. За кошт сродкаў раённага суботніка здзейснены бягучыя рамонты ўстаноў, дзе гэта было патрэбна. Да першага студзеня ўсе ўчасткі для галасавання ў раёне поўнасцю аснашчаны сістэмамі відэаназірання. Так, з 52 участкаў гэтыя работы давялося выканаць на 47, — удакладніў намеснік старшыні Гомельскага райвыканкама.

Як патлумачыў Дзяніс Давыдаў, у раёне ў бліжэйшы час па канкрэтных участках прапрацуюць, колькі яшчэ трэба будзе ўсталяваць дадатковых скрынь для бюлетэняў.

— Па новых патрабаваннях Выбарчага кодэкса можна рабіць больш

Сустрэча з моладдзю ў рамках інфармацыйна-асветнага праекта #ВТЕМЕ.ГОЛОСУЕМ. на тэрыторыі Красненскага сельсавета Гомельскага раёна.

вынасных урнаў. Але гэта ўжо будзе разгледжана па кожным выбарчым участку асобна. Акрамя таго, мы прапрацоўваем пытанне па арганізацыі інфармацыйных стэндаў. Гэта вельмі актуальнае пытанне, бо, як вядома, упершыню праводзяцца выбары ўсіх чатырох узроўняў дэпутатаў, і давядзецца размясціць на адным інфармацыйным стэндзе інфармацыю па ўсіх кандыдатах, — дадаў суразмоўца.

Усе ўчасткі для галасавання Гомельскага раёна забяспечаны выданнямі абноўленых Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і Выбарчага Кодэкса. На прадпрыемствах і арганізацыях раёна арганізаваны куткі выбаршчыкаў.

Як вядома, участкі для галасавання ў краіне будуць утвораны не пазней за 10 студзеня бягучага года, а участковыя выбарчыя камісіі — не пазней за 25 студзеня.

— На ўзроўні раёна ўчасткі для галасавання зацверджаны на пасяджэнні райвыканкама. Далей уся інфармацыя аб арганізацыйных пытаннях іх размяшчэння будзе апублікавана ў сродках масавай інфармацыі і на сайце райвыканкама. Акруговыя і раённыя камісіі ўжо пачалі сваю працу. Рабочы графік іх — штодзень з 10 да 14 гадзін і з 15 да 19 гадзін. У кожнай акруговай і раённай камісіях ёсць тэлефоны, па якіх можна звяртацца, калі ў грамадзян узнікаюць нейкія пытанні. Але да нас пакуль ніякіх зваротаў не паступала, — зазначыў Дзяніс Давыдаў.

У гэту электаральную кампанію Гомельскі раён тэрытарыяльна закранае тры выбарчыя акругі па выбарах дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі. Так, Гомельская сельская выбарчая акруга № 37 уключае Добрушскі раён і 14 сельсаветаў Гомельскага. Буда-Кашалёўская выбарчая акруга № 38 — Буда-Кашалёўскі, Веткаўскі, Чачэрскі, а таксама тры сельсаветы Гомельскага раёна. Хойніцкая выбарчая акруга № 47, якая ўключае Хойнікі, Брагінскі, Лоеўскі, Нараўлянскі раёны, горад Васілевічы і 13 сельсаветаў Рэчыцкага, закранае і чатыры сельсаветы Гомельскага раёна.

Прынамсі, Гомельскі раён яшчэ напрыканцы мінулага года актыўна падтрымаў інфармацыйна-асветны праект #ВТЕМЕ.ГОЛОСУЕМ. Дэпутаты і актыўная моладзь — прадстаўнікі Маладзёжных саветаў пры сельсаветах раёна разам абмяркоўвалі змены выбарчай кампаніі, перавагі і адметнасці Адзінага дня галасавання, дзяліліся меркаваннямі аб важнасці дзейнасці дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў.

Наталля КАПРЫЛЕНКА.
Фота гомельскай раённай газеты «Маяк».

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ
ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРНЫХ І ДЭПУТАТАЎ МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15 ад 17 лютага 2009 года выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.
Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.
КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН 311 17 35;
e-mail: info@zviazda.by

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 38200000007667 ад 03.04.2004. 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1.

Тыраж 12.285. Нумар падпісаны ў 19.30 9 студзеня 2024 года.

НА КОНКУРС АПАВЯДАННЯЎ

Алена Руцкая — педагог з амаль паўвекавым стажам, заслужаны настаўнік Беларусі. Нарадзілася на Шчучыншчыне. Скончыла філалагічны факультэт БДУ. Працуючы дацэнтам кафедры беларускай літаратуры (цяпер — кафедра беларускай філалогіі) ГрДУ імя Янкі Купалы, не аднаму пакаленню студэнтаў дапамагла адшукаць сваю прафесійную сцяжыну. Мае ў актыве дзясяткі навуковых работ, навукова-метадычных дапаможнікаў. Акрамя гэтага, Алена Руцкая — аўтар паэтычных зборнікаў, кніг нарысаў-эсэ «Памятныя сустрэчы», іншых мастацкіх твораў. Жыве ў Гродне.

Апавяданне, якое пісьменніца прапануе на конкурс «Звязды», расказвае пра сустрэчу выпускнікоў. Натуральна, што ў такія вечары шмат чаго ўспамінаецца былым аднакласнікам. Але адзін эпізод з дзяцінства — асаблівы. Ён стаўся для школьнікаў самым важным жыццёвым урокам — урокам памяці...

Алена БРАВА.

Алена РУЦКАЯ

ВЕЧАР УСПАМІНАЎ

За акном дырэктарскага кабінета кружыў снежную каламуць разгульны лютаўскі вецер.

— Бачыце, Ганна Пятроўна, што на вуліцы робіцца, а вы хацелі ісці на аўтобусны прыпынак. Замяло б. А так Іван Антонавіч зачыніць майстэрню і адвязе нас да самых пад'ездаў, — кіўнуўшы ў бок акна, сказаў гаспадар кабінета.

Маладая жанчына таксама перавяла позірк на акно, але адказаць не паспела — у дзверы далікатна пастукалі.

— Нешта Іван Антонавіч культуру ўваравання павысіў, — пажартаваў дырэктар і гукнуў: — Заходзь! Зачакаліся ўжо.

Дзверы расчыніліся. Высокі, плячысты мужчына неяк нерашуча для яго памераў, як школьнік, застыў на парозе. Дырэктар сумеўся, што ўбачыў не таго, каго чакаў, пільна ўгледзеўся ў твар госця і выгукнуў:

— Бароўскі! Ты?

Наведвальнік, якому, нібы ў дзіцячай гульні, скамандавалі «адамры», радасна рушыў да стала, працягнуў дырэктару руку:

— Алег Васільевіч, пазналі мяне. Я рады...

— Ага. Забудзеш цябе, — дырэктар шчыра паціснуў працягнутую руку. — Сядай, расказвай, дзе ты зараз. Гэта ж колькі гадоў, як ты школу скончыў?

— Дванаццаць. Я пасля тэхнікума адразу ў армію пайшоў — пагранічнікам. Калі адслужыў, прапанавалі застацца. Адмовіўся. Развітаўся з сябрамі, з Борам. Гэта сабака мой. Яго нават жартам называлі — Бароўскі Бор. Калі адыходзіў, пачуў, як ён жаласна заскуголіў. Павярнуўся, а ён ляжыць, пысу ў лапы ўваткнуўшы, і з прыплюшчаных вачэй, падалося, выкаціліся буйныя слязіны... Так і вырашыў застацца. Толькі ў водпуск дамоў з'ездзіў. Вось, — мужчына выцягнуў з унутранай кішэні вокладку ад блакнота, а з яе — стары фотаздымак, на якім радасны юнак застыў з разведзенымі для абдымкаў рукамі, а перад ім — вялікая аўчарка ў скачку з раскінутымі гэтак жа лапамі, нібы хоча хлопца абняць.

— Так што працягваю служыць, — закончыў аповед Бароўскі.

Памаўчалі. Дырэктар сур'ёзна глянуў на былога вучня і пашкадаваў:

— Што ж ты, Косця, так позна зайшоў? Сустрэўся б з настаўнікамі, ды і хлопцам-старшакласнікам карысна было б цябе паслухаць.

— То я ж і прыйшоў папрасіць, вось каб нам вечар сустрэчы наладзіць...

— Ой, як шкада, — перабіла яго Ганна Пятроўна. — Мы тыдзень назад вечар правялі. Стараліся, каб і пад студэнцкія канікулы падладзіцца.

— Нічога, — рашуча падключыўся дырэктар. — Ты хоць заўтра прыходзь. Мы табе сустрэчу наладзім і з настаўнікамі, і з вучнямі.

Бароўскі апусціў галаву і няўпэўнена прамовіў:

— Можна, канешне, Алег Васільевіч, але я не пра гэта. Нас тут старых выпускнікоў дзясяткі са тры сабралася. Хто тут жыве, а хто, як я, прыехалі. Вось хацелі, можа, проста ў класе пасядзець, пагаварыць, паўспамінаць школьныя гады. Нашых настаўнікаў, казалі, яшчэ нямала працуе...

— Я цябе зразумеў, — перапыніў дырэктар. — На гэтую суботу падыходзіць?

— Канешне, канешне. Дзякуй!

Госць, задаволены, усхапіўся з крэсла, і ў гэты момант у кабінет паважна ўплыў Іван Антонавіч і прыжмурыўся, разглядаючы незнаёмца. Праз імгненне твар яго асвятліўся радасным здзіўленнем:

— Косцік?!

Настаўнік крыху саступаў былому вучню ў росце, але быў такі ж здаравяка. Ён ухапіў Бароўскага за плечы і захоплена прыгаворваў:

— Ну ты, Косцік, ну ты, хвойнік-ельнік, такі вымахаў, цяпер бы пад варстак ад класнай не схаваўся! Не ладзіў ты з яе хіміяй, а вось мне першым памочнікам быў...

Кранальна было глядзець на гэтых рослых і дужых мужчын. У чуллівай Ганны Пятроўны павільгатнелі вочы.

А праз тры дні яна дзелавіта аглядала клас, дзе ўсё было падрыхтавана, як сказаў Косця Бароўскі, для «старых» выпускнікоў. Вучнёўскія сталы і крэслы каля іх былі расстаўлены паўкругам, каб усім было бачна ўсіх. На сталах прынесеныя настаўніцамі кубачкі, чайнічкі і талерачкі з цукеркамі і печывам. Перад дошкай, на падстаўцы для кніг, прымацавалі старыя фотаздымкі.

Маладзенькая настаўніца ўбегла ў клас і весела зашчабятала:

— Ой, папрыходзілі такія сталыя дзядзькі і цёткі, разбрыліся па ўсёй школе... Як мы іх і пазбіраем?

— Пазбіраем. Ёсць спосаб, — уваходзячы ў клас, азваўся дырэктар. У руцэ ён трымаў медны школьны званок. Прыпыніўся каля фотаздымкаў, пільна ўгледзеўся ў адзін, зжаўцелы ад часу. На ім яшчэ добра можна было разгледзець мужчын у строгіх, моды пяцідзясятых гадоў, шыракаватых касцюмах, з такімі ж строгімі тварамі, амаль падобнымі прычоскамі. Выбіваўся з гэтай групы адзін. Высокі, крыху прыгорблены, ён стаяў з краю, чуць бокам, і хоць яго вопратка была такая ж, як у іншых, але сядзела неяк больш ладна. Ды і выглядаў ён раскавана: крысо пінжака па-заліхвацку адхінута, рука ў кішэні, нібы толькі падышоў і яшчэ не ўсвядоміў, што іх ужо фатаграфуюць і вось-вось павінна вылецець славутая «пцічка».

— А гэта што за здымак? — пацікавіўся дырэктар.

Маладзенькая настаўніца з ахвотай патлумачыла, тыцнуўшы пальчыкам у сярэдзіну здымка:

— Гэта мой дзядуля, ён у нашай школе працаваў. Даўно. Вы, мабыць, тады ў малодшых класах былі... Ой, ды вы ж і не ў нашай школе вучыліся. У вас, пэўна, мог вось гэты выкладаць, — яна перавяла палец на таго, высокага. — Тут гісторыкі і географы. Мой дзядуля быў гісторык. І гэты...

— А гэты выкладаў геаграфію, ён быў маім настаўнікам, таму і я ... — нейкім глухаватым голасам прамовіў Алег Васільевіч. Зняў з палічкі здымак, доўга ўглядаўся, павольна паставіў назад, хітнуў галавой, нібы адганяючы сумныя думкі, і сказаў: — Дык што? Давайце пачынаць?

Маладая памочніца жвава падхапіла са стала званок, і яго чысты, залівісты голас вясёлым рэхам пакаціўся па калідорах.

Ганна Пятроўна заўважыла перамену ў настроі дырэктара, памкнулася запытацца, але ў клас зайшлі вучні, прызначаныя прывітаць гасцей некалькімі музычнымі нумарамі. Алег Васільевіч аджартаваўся, што канцэртаў доўгіх не трэба, — хацелі сустрэцца, пасядзець, пагаварыць, то няхай і пасядзяць, і пагавораць. Ганна Пятроўна, якую дырэктар з лагоднай іроніяй называў «ворагам імправізацыі», усё ж падстрахавалася: разведала тое-сёе пра тых, хто меўся прыйсці, склала план, падрыхтавала пытанні. Цяпер яна расклала на стале паперы, але Алег Васільевіч адсунуў яе «прэзідыум» убок.

— Атрымалася дэмакратычная падкова, — ухваліў Іван Антонавіч, агледзеўшыся і падсабіўшы дырэктару ссунуць стол з сярэдзіны крыху да акна. Ён якраз першым увайшоў у клас з Бароўскім і яго былой класнай. За імі падцягнуліся астатнія, расселіся, залучыўшы за сталы сваіх настаўнікаў.

Ганна Пятроўна крыху разгубілася, але Алег Васільевіч сам хораша павітаў «старых» выпускнікоў, прадставіў яе, прысланую завучам нядаўна, і маладзенькую настаўніцу. Не паспеў ён вымавіць: «Вы яе перараслі і не ведаеце», як азвалася жанчына з-за першага стала:

— Я дык добра ведаю. Мая дачка ў яе ў першым класе. Толькі і чую, якая Юлечка Юльянаўна ў іх цудоўная...

— А я Юлю яшчэ дашкалятка памятаю. Яе дзядуля ў нас, калі з'ехала гістарыца, цэлую чвэрць гісторыю выкладаў. І бывала, калі малую не было з кім пакінуць, прыводзіў у школу. Пару разоў на ўрок прашчымлівалася, то ён садзіў яе да мяне за апошнюю парту. Так што мы з Юляй Юльянаўнай за адной партай сядзелі, — весела паведаміў салідны мужчына і спытаў, ці памятае яна, як прасіла дзядулю паставіць яму двойку. І, не чакаючы адказу, распавёў, як маляваў па яе просьбе кветачкі з матылькамі, стракозкамі і пчолкамі, а пасля па сваёй хлапечай ініцыятыве намаляваў каля гэтай мілоты вялікі гусенічны трактар, які бачыў у дзядулі ў калгасе. Ён так захапіўся сваім жывапісам, што не адразу зразумеў, чаму малая зашмыгала носам, а пасля голасна зарумзала, што трактар на ўсё наедзе і ўсіх перадушыць. Вырвала ў яго з-пад рук малюнак і панеслася да настаўніцкага стала. Яе дзядуля хутка сарыентаваўся і выправіў сітуацыю, адарваўшы кавалак ліста з трактарам. Малая ўзрадавана падхапіла свой уратаваны кавалак, а пасля гнеўна запатрабавала паставіць крыўдзіцелю двойку.

Пасмяяліся, згадалі старога гісторыка, аматара краязнаўства і паходаў, вясёлыя здарэнні. Успаміны прылучалі ўсіх да агульнай размовы, жартаў. І смех ускалыхваўся раз-пораз, як гэта бывае, калі перапаўняюць светлыя пачуцці і хочацца ўсміхацца, смяяцца проста таму, што так хораша і табе, і тым, хто поруч з табой.

Ганна Пятроўна перастала церабіць свае паперкі, але яе ўсё ж вярэдзіла адчуванне нейкай непрылучанасці да гэтых людзей, да іх успамінаў. Шкада было задумак, якія так і застануцца на гэтых лістках. Яна зірнула на дырэктара: той, адкінуўшыся на спінку крэсла, з усмешкай глядзеў на прысутных. У чарговы раз пазайздросціла яго ўменню «трымаць твар». Для яе дзейснай натуры такі зацішак не падыходзіў. Адсачыўшы невялічкую паўзу ў размове, яна папрасіла скіраваць увагу на прысмакі пад музычнае прывітанне ад вучняў. Атрымалася і дарэчна, і хораша. Але пасля здарылася вядомая ўсім з дзяцінства сітуацыя: калі толькі разгуляліся і так цудоўна ладзілася гульня, але паклікалі паесці, усе разбегліся, пасля вярнуліся... А гульня ўжо не клеіцца — страціўся яе настрой і натуральны рух.

Вось і тут раздзялілася агульная плынь, групкі за столікамі распачалі свае размовы. Юлія Юльянаўна неяк непрыкметна перамясцілася да стала, дзе сядзеў яе «жывапісец»; яны размаўлялі, і ён маляваў нешта на сурвэтцы пад вясёлыя каментары сваіх застольнікаў.

Ганна Пятроўна пацягнулася да сваіх паперак, спадзеючыся знайсці спосаб наладзіць хоць якую згуртаванасць, як раптам з агульнай прыцішанай гаворкі вылучыўся голас Косці Бароўскага:

— Шкада, што Ніны Паўлаўны няма, вось ружы яе любімыя, барвовыя... і лішні раз павінавацяўся б, што хоць і не наўмысна, але наш выпускны ранішнік у чацвёртым класе падпсаваў.

— Ды даўно яна на цябе не крыўдуе, — супакоіла класная.

— А што? Што адбылося? — зацікавіўся хтосьці, а дасведчаныя ўспомнілі і пасміхаліся, відаць, прыкладваючы ў сваім уяўленні гэтага плячыстага мужчыну да таго разгубленага нескладзёнка на ранішніку.

— Ды ніякага злога намеру ў мяне не было. Каго вучыла Ніна Паўлаўна, добра ведаюць, якая яна патрабавальная. Усё павінна было выконвацца бездакорна, ад кропачкі да кропачкі. Вось і выпускны ранішнік на заканчэнне чацвёртага класа яна хацела зрабіць самым-самым. На рэпетыцыях мы да моташнасці паўтаралі радкі вершаў, так што пазапаміналі не толькі свае кавалкі, а амаль усё. З-за гэтага я і разваліў выступленне. На ранішніку... хто быў, то памятаеце, што сталася.

— Ты дуэтам з кожным з вашай шарэнгі ўзяўся ўвесь літмантаж чытаць, таму і пазбіваліся. Такі гармідар утварылі, — весела ўзгадаў Іван Антонавіч.

— А мы ад яе сур'ёзны ўрок атрымалі, — азвалася жанчына з-за суседняга століка.

— Яна ж вас не вучыла, — запярэчыў Бароўскі.

— У тым і справа. Мы тады парадкавалі мясціну каля помніка, за чыгункай, дзе фашысты расстрэльвалі палонных салдат, а пасля і вязняў гета. З намі пайшла Ніна Паўлаўна, бо ў класнай захварэла дзіця. Прыбіралі, сорам прызнацца, абы з рук. Хлопцы раздурэліся, ведама ж — не свой настаўнік. Ніна Паўлаўна папрасіла нас пастроіцца паўкругам перад помнікам. Цярпліва чакала, пакуль мы, штурхаючыся, утварылі нейкае падабенства дугі з пятнаццаці чалавек, бо класная абачліва паслала толькі палову класа.

— Мне, — перахапіў гаворку сусед апавядальніцы, — сказала палічыць нас і прачытаць надпіс на невялікім абеліску. Там была лічба амаль у сто разоў большая. Калі настаўніца папрасіла ўявіць гэтулькі людзей перад сабой, наш гурт сцішыўся. Здалёку даляцеў трывожны гудок паравоза, і падалося, як кулямётнай чаргой, прагрукаталі колы праз чыгуначны мост. Як скамянелыя, стаялі мы, усвядоміўшы, што тут адбывалася. Што доўгі, агароджаны нізкім плоцікам прамавугольнік за абеліскам не проста кавалак узлеску — гэта апошні прыстанак тых людзей. Столькі іх тут, у гэтай зямлі... Моўчкі ўзяліся за граблі і венікі. Прыбралі ўсё да апошняй смецінкі. А пасля дамовіліся сабрацца тут разам у нядзелю, насадзіць кветак. Так і зрабілі. Пасля сядзелі на ўзгорку, пад соснамі, смажылі над кастром кавалачкі сала і хлеба — Ніна Паўлаўна прынесла. І было такое шчымліва светлае пачуццё ад зробленага ў знак памяці, ад цеплыні кастра, ад невыказнай смакаты падсмаленага хлеба...

На хвіліну запанавала цішыня.

— А мы былі там з вамі, Іван Антонавіч, — парушыў маўчанне Бароўскі, і новая хваля ўспамінаў лагодным гулам зноў напоўніла клас.

Мы працягваем друкаваць успаміны ветэрана айчыннай журналістыкі, члена Саюза пісьменнікаў Беларусі, былога супрацоўніка «Звязды» Міхаіла ШЫМАНСКАГА. Ён — дзіця вайны, узнаўляючы са сваімі бацькамі, іншымі жыхарамі роднай вёскі Пешкі Бярозаўскага раёна многія падзеі, распавядае пра перажытае і незабытае ў час нямецкай акупацыі. Нам усім неабходна берагчы нашу гістарычную памяць, каб не паўтарылася страшнае.

Перажытае

МАЛЕНЬКІЯ РАДАСЦІ

У Будзе было шмат надзвычай маляўнічых куточкаў. Яны не паўтараліся, кожны меў сваю адметнасць і прывабнасць. Тут разам сышліся, арганічна спалучыліся дзіўнае пяднанне беларускай прыроды і людская любоў, клопат пра яе. Напрыклад, па-гаспадарску аздобленая і дагледжаная сядзіба Піліпкавых. Разгалістыя кусты агрэсту, высаджаныя каля хаты Ладзіхі. Прыгожыя ліпы ўперамешку з дубамі, клёнамі па ўсяму хутару... Усё гэта стварала багаты прыродны каларыт, які летам надаваў хутару незвычайную прыгажосць, утульнасць, замілаванне.

ШАПТАЛІСЯ БЯРОЗЫ

Хачу падрабязна расказаць пра бярозы ў Будзе. Іх тут расло асабліва многа, па ўсёй тэрыторыі. Яны найбольш дакладна і вобразна вызначалі партрэт хутара. Ах, якія гэта былі бярозы, і цяпер быццам бачу іх перад сабою. Тоўстыя ствалы ад самай зямлі, кара грубаватая, няроўная, быццам пасечаная. Для мяне гэтыя бярозы ўяўлялі нейкую загадку, асабліва калі ў іх вершалінах шумеў вецер. Гэта быў нейкі неспакойны шум, мне чуліся ў ім стогны. Быццам бярозы ўспаміналі сваю нялёгкую долю і стагналі — як і людзі пры сваім цяжкім жыцці ў акупацыі.

Часта сустракаліся сямейкі маладых, на дзіва прыгожых, тонкіх бярозак. Яны трымаліся ў баку ад хутарскіх сцежак, ад месцаў, дзе збіраліся людзі. Быццам хацелі гарэзы пабыць толькі ў сваёй сямейцы, без чужых, каб шаптацца ўволю пра сваё запаветнае. Я вельмі любіў, калі дазваляў час і абставіны, падоўгу сядзець каля гэтых сямеек і слухаць, слухаць іх нетаропкую гаворку, у якой было многа пяшчоты, ласкі, спакою...

ГОЙДАЎКІ

На краі хутара ў адным месцы прывольна разрослся цэлы бярозавы гай. З вясны і ўсё лета тут было па-свойму ўрачыста, бы ў храме. Хоць і рэдка, але пры любой добрай магчымасці ў гэтым «храме» збіралася моладзь, асабліва ў рэлігійныя святы. Хлопцаў і дзяўчат тады ў Будзе было многа, сем'і пагарэльцаў вялікія. А яшчэ, дзякуй богу, куды больш дзяцей — толькі ў нашай сям'і ажно чацвёра.

Калі навокал было адносна спакойна і мясцовыя партызаны паведамлялі нам, што немцаў нідзе блізка няма, толькі ў Бярозе і Антопалі, людзям вельмі хацелася сабрацца дзе-небудзь разам, каб душэўна пагаварыць. Мы, дзеці, гойсалі паміж дрэвамі, але калі стамляліся, дык сядзелі, сумавалі і надакучвалі з рознымі пытаннямі бацькам.

Вось дарослыя і падрыхтавалі дзецям нечаканы сюрпрыз — змайстравалі ў гэтым месцы гойдаўку. Спілавалі дзве маладыя тонкія бярозкі, надзейна замацавалі іх на жардзіне. Яе ж прымацавалі да двух дрэў, якія раслі побач адно з другім. Паміж імі была невялікая прастора — для той самай гойдаўкі. Ніжнія канцы зрэзаных бярозак моцна прымацавалі да акуратна апрацаванай дошчачкі. Садзіцца хлопчык ці дзяўчынка на дошчачку, каб не ўпасці, бярэцца сваімі ручкамі за своеасаблівыя поручні з дзвюх бярозак. Побач стаіць дарослы чалавек, разганяе гойдаўку. Вось і ўся мудрасць. Такія працяйшыя гойдаўкі для дзяцей у нашых Пешках мужыкі яшчэ доўга майстравалі і пасля вайны.

ДЗІЦЯЧЫЯ «ПАЛЁТЫ»

Так было тады і ў Будзе. Гойдаўку якраз прымеркавалі да рэлігійнага свята, цяпер не памятаю, якога канкрэтна. Людзей сабралася шмат, асабліва моладзі. Самае цікавае — гойдаўка, каля якой была дзіцячая чарга. Як жа хацелася малым хутчэй сесці на просценькую дошчачку і палятаць паміж дзвюма стройнымі бярозкамі! Некаторыя ледзь не плакалі ад нецярпення. І бесперапынку прасілі бацькоў: «Тата, пасадзі мяне на гойдаўку», «І мяне таксама», «І я хачу. Вельмі хачу».

Але бацькі строга захоўвалі чаргу, каб было па справядлівасці, без крыўды. Калі ж, нарэшце, чарга даходзіла да хлопчыка Колькі ці Ваські, ці Леначкі, ці Надзейкі, дык іх сэрцы заходзіліся ад найвялікшага задавальнення. Дарослыя весела, хоць і вельмі акуратна гушкалі дзяцей на гойдаўцы, і малых ахоплівала незвычайнае пачуццё. Спачатку яны нават не разумелі, што з імі адбываецца, і крыху баяліся. Але кароткі страх адразу ж праходзіў. Гойдаўку пільнаваў бацька: калі што, падтрымае — не ўпадзеш.

Дзякуй богу, спакойна цяпер на хутары, і ў гэты святочны дзень прыйшла маленькая радасць да дзяцей. Такая ўцеха на гойдаўцы, няхай павесяляцца, пасмяюцца, колькі ім хочацца. Ну вось, ужо трэба саступіць месца наступнаму. Бацька асцярожна бярэ на рукі свайго Пецьку, ставіць яго на ногі. Пецька стаіць узрушаны, ачомваецца ад незвычайнага палёту. А неўзабаве зноў просіць бацьку: «Хачу яшчэ».

Што ж датычыцца свят у час нямецкай акупацыі, дык скажу наступнае: жахлівае ліхалецце перажывалі беларусы. Страшна пакутавалі, а генацыд абярнуўся для нашага народа велізарнымі стратамі, ахвярамі, пра гэта цяпер мы добра ведаем. Але ж тыя самыя пешкаўцы, пра якіх мой аповед, па магчымасці засявалі свае палеткі, збіралі ўраджай, кахалі, стваралі сем'і, выхоўвалі дзяцей, не забывалі свае песні... Чым маглі, дапамагалі партызанам. Верылі ў савецкую ўладу, у нашу перамогу. І як чакалі прыходу Чырвонай Арміі — ведаю і памятаю праз столькі гадоў, бо сам перажыў гэта. А тыя хвалюючыя пачуцці радасці, станоўчыя эмоцыі, добры душэўны настрой, дзіцячы смех на гойдаўцы, што напаўнялі бярозавы гай у Будзе, давалі жыхарам сілы. Таму і выстаялі — на нашым хутары, ва ўсёй Беларусі.

«МЫ НА ХУТАРЫ ГАСПАДАРЫ»

Аднойчы, калі ў бярозавым гаі было падобраму ажыўлена, сюды нечакана прыскакаў вярхом мужык з суседняй вёскі Меняжэж. Не павітаўся з людзьмі, строга спытаўся:

— Што тут у вас за зборышча? Чаму столькі многа людзей, няўжо ўсе з гэтага хутара?

— Не ўсе, шмат пешкаўскіх пагарэльцаў тут ратуецца, — адказваюць людзі. — Хутар жа не твой, мы яго гаспадары.

Мужыку такі адказ не спадабаўся, ён насупіўся і злосна кінуў:

— Цяпер усюды гаспадары — немцы. Ім не падабаюцца такія святы, якія вы ладзіце. Не парушайце ўстаноўлены парадак, інакш вам будзе дрэнна. Гойдаўку сваю паламайце, а то...

Гэтая пагроза злоснага мужыка ўзарвала людзей. У той дзень на хутары было і некалькі смелых хлопцаў, якія ваявалі з немцамі ў партызанскім атрадзе. Яны падышлі да мужыка, і тут пачалося. «Ты што, немцамі нас пужаеш?» — спакойна пытаюцца хлопцы. У іх голасе было столькі рашучасці, нянавісці, што мужык адразу змоўк, спалохана пазіраючы навокал — відаць «прыкідваў», куды яму паявярнуць каня, каб хутчэй уцячы з гэтага месца.

Пра гэты выпадак доўга ўспаміналі на хутары. Той мужык больш у нас ні разу не паказаўся. А ў бярозавым гаі хутка змайстравалі яшчэ адну гойдаўку. Усе хутарскія дзеці і падлеткі так хацелі «палятаць», што адмовіць ім было немагчыма.

СВЯТОЧНЫ СТОЛ

І вось Буду абляцела самая жаданая, доўгачаканая вестка. Партызаны паведамілі, што заўтра ці паслязаўтра чырвонаармейцы могуць быць у Пешках.

З такой важнай нагоды жанчыны вырашылі падрыхтаваць агульны стол. Святочны! І выбралі для адказнага мерапрыемства хату цёткі Ладзіхі. А што ж на той стол, калі ўсе хутаране паўгалодныя? «Хто што можа, хай і падрыхтуе», — паступіла прапанова.

Мы з мамай распалілі на двары вогнішча, каб варыць крупнік. Раптам падыходзіць жанчына і весела крычыць:

— Баба! Яечню будзем смажыць. Глядзіце, колькі ў мяне яек. Усім хопіць.

Жанчына асцярожна паставіла на траву вялікі кош. Мы не верым сваім вачам: сапраўды, кош амаль поўны курыных яек. Адкуль такое багацце? Ніхто з пешкаўскіх пагарэльцаў сваіх кур на хутары не трымаў — чым іх карміць? Самі ж галадаем. Але ж былі куры ў некаторых хутарскіх старажылаў. Яны мелі свае гаспадаркі, дзе і коні, і каровы, і парсючкі, і розныя свойскія птушкі. Вось яны і падзяліліся курынымі яйкамі з пагарэльцамі ў такі радасны дзень.

Маці зноў ссыпае каляскі ў торбачку, бо на вогнішчы будуць смажыць яечню — ажно тры патэльні знайшлося. Яшчэ адну маленькую ставяць на гарачае вуголле ў печ на кухні Ладзіхі. Яечня апетытна скварчыць, дзеці таўкуцца сярод жанчын, пытаюцца: «Мамачка, ці хутка будзем есці гэтае смачнае?»

Нарэшце дзеці рассаджваюцца за вялікім сталом у хаце. Прыносяць сюды патэльні, выкладваюць гатовую яечню ў гліняныя міскі — патрэсканыя, шчарбатыя. Самых маленькіх кормяць рукамі, іншым даюць драўляныя лыжкі. Людзей за сталом многа, усім лыжак не хапае. Не бяда — карыстаюцца лыжкамі па чарзе.

Мне за сталом месца не знайшлося, але не крыўдую: я ж амаль дарослы, няхай за сталом сядзяць дзеці. Сам жа прымасціўся на лаўцы каля акна. Маці кладзе мне на падаконнік кавалак гарачай яечні. Гатовы схапіць усю і ў рот, але не хачу: адшчыпваю пакрысе і смакую, смакую. Яечня ўжо астыла, ды не спяшаюся, хай гэтыя прыемныя хвіліны цягнуцца даўжэй. Аблізваю пальцы і чакаю — прынясе мне маці яшчэ такой смачнай яечні ці не? Дачакаўся: зноў пера да мною ладны кавалак яечні, і маці кажа задаволена: «Еш, сыночак, еш. Вось як нам пашанцавала — яечні хапае ўсім».

У хаце становіцца ажыўлена і шумна. Дзеці вылазяць з-за стала, яны вясёлыя і гаваркія — значыць, не наеліся. Цяпер чарга жанчын, тыя бяруць з патэльняў кавалачкі яечні і прагна ядуць. Гамоняць паміж сабою ў добрым настроі. Але дзецям на двары куды больш цікава і весела. Праўда, нам катэгарычна загадана: нікуды з хутара не выходзіць без вострай неабходнасці. На двары не тырчэць. Ну што ж, мы пацерпім, галоўнае — хутка нашых убачым.

Гэта ж трэба: праз столькі дзесяцігоддзяў той бярозавы гай, гойдаўку, смачную яечню памятаю да дробязяў. Дарослыя ў вайну рабілі ўсё магчымае, а то і немагчымае, каб да іх дзяцей часцей прыходзілі такія маленькія радасці...

Міхаіл ШЫМАНСКІ.

Класныя навіны

«МАЯ АЙЧЫНА» І «АСНОВЫ ЭТЫКЕТУ»

Факультатывы з такімі назвамі з'явяцца ў школе

Факультатыў «Мая Айчына» прызначаны для вучняў пятых-сёмых класаў. Праграма разлічана на 105 гадзін (па 35 гадзін у кожным класе). У ходзе навучальнага працэсу будуць пашырацца веды навучэнцаў аб асаблівасцях гістарычнага развіцця нашай краіны і жыцці беларускага народа, выхоўвацца глыбокая павага да нацыянальнай спадчыны, традыцый, звычаяў і культуры беларусаў, фарміравацца актыўная грамадзянская пазіцыя.

Фота Лізаветы ГОПАД.

Так, у выніку асваення вучэбнай праграмы факультатыву школьнікі атрымаюць уяўленне аб ідэалогіі беларускай дзяржавы, даведаюцца пра канстытуцыйныя правы і абавязкі грамадзяніна Рэспублікі Беларусь, знакі дзяржаўнасці, сацыяльна-эканамічныя дасягненні краіны, пра найбольш важныя гістарычныя падзеі, памятныя, гістарычныя мясціны ў Беларусі і звязаныя з імі легенды і паданні.

Што датычыцца факультатыва «Асновы этыкету», то яго вучэбная праграма распрацавана для VII (VIII) класаў. Змест накіраваны на вывучэнне школьнікамі асноў этыкету і засваенне агульнапрынятых норм і правіл паводзін у грамадстве.

Праграмай прадугледжана фарміраванне ў вучняў уяўленняў аб асновах этыкету, знаёмства з асноўнымі нормамі, правіламі паводзін, гісторыяй узнікнення этыкету, авалоданне ведамі аб агульнапрынятых нормах і правілах паводзін у грамадстве, развіццё навыкаў культурных паводзін у паўсядзённым жыцці і фарміраванне вопыту маральных узаемаадносін у калектыве, паміж старэйшым і падрастаючым пакаленнямі, выхаванне ў вучняў пазітыўнага ўспрымання навакольнага свету.

Школьнікаў навучаць, як весці тэлефонныя размовы ў адпаведнасці з правіламі этыкету, прытрымлівацца правіл паводзін у грамадскім транспарце, на вуліцы, у тэатры і іншых грамадскіх месцах, выконваць правілы паводзін за сталом, карыстацца прадметамі сервіроўкі, прымяняць веды маўленчага этыкету, карыстацца правіламі воінскага этыкету, шанаваць і выконваць воінскія традыцыі і рытуалы, арганізоўваць свой побыт у адпаведнасці з засвоенымі этычнымі нормамі.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Краіна здароўя

Вядучая рубрыкі Алена КРАВЕЦ.
Тэл. (017) 311-17-36.

Карысна ведаць

СВЕЧКІ ДЛЯ ДОМА: ЧЫМ НАШКОДЗЯЦЬ, КАЛІ ВЫБРАЦЬ НЯПРАВІЛЬНА?

Час, калі свечкі служылі крыніцай святла, скончыўся са з'яўленнем электрычнасці. Але іх да гэтага часу выкарыстоўваюць для стварэння рамантычнай або медытатыўнай атмасферы, расслаблення ў ванне, дэкарыравання і араматызацыі памяшкання. Яны маюць розны дызайн і пах. Але ці ўсе з іх бяспечныя, ці варта рызыкаваць здароўем дзеля арыгінальнай формы ці водару? Разбіраемся разам з урачом-лабарантам Мінскага абласнога цэнтра гігіены і эпідэміялогіі Святланай КЛІМУК, як абраць бяспечную свечку для дома.

Трэба ведаць, што свечкі бываюць васковыя (натуральныя, зробленыя з пчалінага, соевага воску) і парафінавыя (атрымліваюць з нафты і сланцу). У парафінавыя свечкі часта дадаюцца араматызатары і фарбавальнікі.

— Парафін пры гарэнні вылучае ў паветра бензол і талуол, вельмі шкодныя для жывога арганізма канцэрагены, — папярэджвае ўрач. — Нароўні з канцэрагенным бензол валодае мутагенным, ганадатаксічным, эмбрыятаксічным, тэратагенным і алергічным дзеяннямі. Талуол — яд агульнатаксічнага дзеяння, які выклікае вострыя і хранічныя атручванні. Яго раздражняльны эфект выяўлены мацней, чым у бензолу. Ён выклікае эндакрынныя парушэнні і зніжае працаздольнасць, працяглы кантакт з малымі дозамі талуолу можа ўплываць на кроў. У сілу высокай раставальнасці ў ліпідах і тлушчах талуол назапашваецца пераважна ў клетках цэнтральнай нервовай сістэмы.

У якасці замацавальніка ўстойлівасці водару шматлікія вытворцы ўжываюць складанае злучэнне — дыэтылфталат.

— Ён можа выклікаць алергічныя рэакцыі і экзэму, галавакружэнне, галаўны боль, парушэнне рытму дыхання, слёзацёчнасць, млоснасць і ваніты. Валодае тэратагенным і мутагенным дзеяннем, што вельмі небяспечна для цяжарных. Пры рэгулярным уздзеянні можа паражаць нервовую і дыхальную сістэмы, унутраныя органы і форменныя элементы крыві, спрыяць утварэнню злаякасных пухлін. Нават калі свечка араматызаваная натуральнымі эфірнымі алеямі, араматызатар падчас прагаране, алей моцна награваецца, змяняецца яго хімічная структура і скажаецца водар. Таму злоўжываць нават натуральнымі араматычнымі свечкамі не трэба, — рэкамендуе Святлана Клімук.

Рэдкае ўжыванне парафінавых свечак не прынясе нейкай моцнай шкоды, але сістэматычнае выкарыстанне будзе мець уздзеянне на арганізм.

Васковыя свечкі цалкам зроблены з натуральных рэчываў, яны не ўчыняць шкоду здароўю, нават калі іх гарыць велізарная колькасць. Такія свечкі часта выкарыстоўваюць для стварэння рамантычнай абстаноўкі, для зняцця стрэсу або ў перыяд эпідэмій. Сёння папулярнасць набірае соевы воск — ён на 100 % бяспечны, танней пчалінага, не ўтрымлівае хімічных рэчываў.

Для таго каб не прынесці шкоду здароўю пры выкарыстанні свечак, трэба прытрымлівацца наступных правіл:

1. Купляйце бяспечныя араматычныя свечкі з прыроднага воску — пчалінага ці соевага, з натуральнымі араматызатарамі.

2. Запальвайце свечкі не часцей за 2-3 разы ў тыдзень, прыкладна на паўгадзіны.

3. Запальвайце свечкі ў добра праветраным памяшканні і ніколі не пакідайце іх гарэць на ноч.

4. Купляйце свечкі ў спецыялізаваных крамах, дзе ёсць дакументы, якія пацвярджаюць іх бяспеку і якасць.

Скажыце, доктар...

«ХАДЗЯЧАЯ» ПНЕЎМАНІЯ

У чым яе асаблівасці і хто ў групе рызыкі?

Гэтай зімой пачасціліся выпадкі мікаплазменнай пнеўманіі, а крыху раней інфекцыя атакавала дзяцей у Кітаі, Германіі, Францыі і іншых краінах. Што гэта за «звер» — мікаплазма, як яе распазнаць, чаму яе называюць «хадзячай» і наколькі яна небяспечная, расказала ўрач-інфекцыяніст 22-й гарадской дзіцячай паліклінікі Мінска Дар'я ПЕТРАЧУК.

— Дар'я Ігараўна, чаму пра мікаплазменную пнеўманію цяпер так шмат гавораць? Гэта нейкая новая інфекцыя?

— Толькі свет ачуняў пасля леташняй «трыдэміі» — грып, каранавірус, рэспіраторна-сінцыцыяльны вірус, як сусветная грамадскасць загаварыла аб «тэтрадэміі» — да ўзбуджальнікаў дадалася Mycoplasma pneumoniae. Насуперак яркім загалоўкам, Mycoplasma pneumoniae — добра вывучаная і даўно вядомая бактэрыя, а не новая неапазнавальная інфекцыя. Хваля эпідэміі прыйшла з Кітая, дзе ўспышка пачалася яшчэ ў сярэдзіне лістапада, хварэлі пераважна дзеці малодшага ўзросту. Рост захворвання звязваюць з наступствамі эпідэміі каранавіруса: дыхальная сістэма магла стаць больш уразлівай пасля перанесенага ковіду, імунітэт насельніцтва быў зніжаны.

— Раскажыце падрабязней, што гэта за ўзбуджальнік.

— Род бактэрый класа Мікаплазмы вельмі разнастайны і паўсюдна распаўсюджаны ў прыродзе. Маючы вельмі маленькі памер (не дазваляе іх выявіць з дапамогай светлавой мікраскапіі) і не маючы магчымасці сінтэзаваць увесь пералік неабходных бялкоў, мікаплазмы вядуць паразітычны лад жыцця, пастаянна залежаць ад клетак гаспадара.

Сярод больш чым 200 вядомых у цяперашні час разнавіднасцяў мікаплазмаў 17 выяўлена ў чалавека. Большасць з іх не выклікаюць захворванняў у людзей з захоўным імунітэтам і з'яўляюцца часткай нармальнай мікрабіёты. Найбольш распаўсюджаныя ў арганізме чалавека Mycoplasma salivarium і orale, якія ўваходзяць у склад мікрабіёты поласці рота, у рэспіраторным тракце — Mycoplasma pneumoniae, ва ўрагенітальным тракце — Mycoplasma hominis.

Самым распаўсюджаным узбуджальнікам рэспіраторнага мікаплазмозу ў чалавека з'яўляюцца Mycoplasma pneumoniae. Простыя ў будове, не маючы клеткавай сценкі, але маючы асаблівае падабенства з эпітэліем дыхальных шляхоў чалавека, яны шчыльна звязваюцца з клеткамі гаспадара, апускаючыся паміж вейкамі клетак дыхальных шляхоў, выклікаючы вылушчванне, пашкоджанне эпітэлію і парушэнні функцыянавання мукацыліярнай сістэмы. Зніжаецца выдаленне загінулых клетак і слізі, зацягваецца элімінацыя ўзбуджальніка, з-за чаго чалавек доўгі час мае клінічныя сімптомы захворвання і спрыяе распаўсюджванню інфекцыі.

Мікаплазма можа доўга захоўвацца ўнутрыклетачна ў слізістай дыхальных шляхоў, без сімптомаў захворвання, гэта працяглае бессімптомнае носьбіцтва. Антыцелы, якія выпрацоўваюцца супраць мікаплазмы, могуць перакрыжавана рэагаваць на клеткі чалавека — эрытрацыты, сасуды, клеткі галаўнога мозгу, выклікаючы пазалёгачныя праявы хваробы. Хоць і прамы ўплыў узбуджальніка не выключаны.

— Як можна заразіцца мікаплазменнай пнеўманіяй?

— Шляхі перадачы наступныя: паветрана-кропельны (пры кашлі, чханні, размове), паветрана-пылавы (менш распаўсюджаны, Mycoplasma pneumoniae хутка гіне ў высушаным стане), кантактна-бытавы (праз забруджаныя рукі і прадметы), вертыкальны (праз плацэнту ад маці да плода і ў працэсе родаў).

Для мікаплазменнай інфекцыі характэрна ўнутрысямейнае распаўсюджванне (каля 90 %), калі спачатку захворвае дзіця дашкольнага або школьнага ўзросту, а потым могуць заражацца іншыя члены сям'і. Для дазенай інфекцыі патрэбен працяглы блізкі кантакт і больш працяглы час у параўнанні з іншымі рэспіраторнымі ўзбуджальнікамі. Гэтак жа ўсплёскі рэгіструюцца ў закрытых і напаўзакрытых згрупаваных калектывах.

— Якія сімптомы ў гэтай інфекцыі?

— Інфіцыраваны чалавек заразны за 2-8 дзён да пачатку клінічных праяў, найбольш інтэнсіўна ён вылучае ўзбуджальніка ў перыяд актыўнай сімптаматычнай інфекцыі.

Спецыфічных сімптомаў на ранняй стадыі няма, таму заражэнне ў пачатку лёгка прыняць за звыклую «прастуду». Захворванне пачынаецца з закладзенасці носа, пяршэння ў горле, пачуцця слабасці, павышанай тэмпературы і галаўнога болю. З першых дзён захворвання з'яўляецца кашаль, спачатку нячасты і непрадукцыйны. Затым ён паступова ўзмацняецца і нярэдка становіцца надрыўным і прыступападобным, назіраецца пераважна ў вячэрні і начны час.

Кашаль дрэнна паддаецца лячэнню і носіць працяглы характар: ад некалькіх тыдняў да некалькіх месяцаў. Ён з'яўляецца самай характэрнай прыкметай хваробы. Сімптомы інтаксікацыі часцей адсутнічаюць ці слаба выяўлены.

У людзей, якія пакутуюць на астму, мікаплазменная інфекцыя можа пагоршыць кантроль над захворваннем. У дзяцей дашкольнага ўзросту мікаплазма часта выклікае запаленне бранхіяльнага дрэва, якое суправаджаецца сіндромам абструкцыі бронхаў (абструктыўны бранхіт).

Што датычыцца пнеўманіі, звычайна развіваецца няцяжкая «хадзячая» пнеўманія. Большая частка пацыентаў не мае патрэбы ў шпіталізацыі, але сустракаюцца цяжкія, неўспрымальныя да лячэння формы.

Гэтак жа — ізалявана або ў спалучэнні з лёгачнымі праявамі — могуць з'яўляцца пазалёгачныя праявы хваробы: пашкоджанне скуры і слізістых, галаўнога мозгу, страўнікава-кішачнага тракту, нырак, сэрца.

— Калі пнеўманія пераносіцца на нагах, то вылечыць яе нескладана?

— Мікаплазменная пнеўманія паддаецца лячэнню антыбактэрыяльнымі прэпаратамі, аднак трэба ўлічваць той факт, што большасць антыбіётыкаў шырокага спектра нацэлены на разбурэнне клеткавых сценак бактэрый, у той час як у мікаплазмаў іх няма. Лячэнне патрабуе прызначэння антыбіётыкаў з групы макралідаў.

Для дыягностыкі ў першыя дні захворвання можа выкарыстоўвацца мазок з насаглоткі або зева метадам ПЦР, таксама рэкамендуецца дапоўніць даследаванне тэстам на ковід для верыфікацыі ўзбуджальніка. Праз пяць дзён і больш ад пачатку хваробы — інфарматыўныя аналізы на антыцелы класа M (IgM) да ўзбуджальніка рэспіраторнага мікаплазмозу (Mycoplasma pneumoniae).

— Ці можна неяк папярэдзіць такую пнеўманію? Што рабіць, калі ў сям'і захварэла дзіця?

— Спецыфічная прафілактыка хваробы не распрацавана. Неспецыфічная прафілактыка ўключае выкананне рэжыму дня, паўнавартасны сон, прагулкі на свежым паветры не менш за дзве гадзіны ў дзень, рацыянальнае харчаванне з дастатковай колькасцю свежай гароднiны і садавіны, поліненасычаных тлустых кіслот.

У ачагу мікаплазменнай інфекцыі праводзіцца вільготная ўборка і праветрыванне — мікаплазма адчувальная да дэзынфікуючых і мыйных сродкаў. Неабходна пазбягаць скучанасці людзей, выключыць актыўнае і пасіўнае тытунекурэнне. Каранцін у дзіцячай установе не накладваецца. Пацыент дапускаецца ў дзіцячы калектыў пасля папраўкі. Хіміяпрафілактыка праводзіцца індывідуальна. Яна заключаецца ў прызначэнні антыбіётыкаў асобам з групы рызыкі па развіцці цяжкага захворвання, якія мелі блізкі кантакт з хворым на мікаплазменную інфекцыю.

Улічваючы, што хутка прыйдзе сезонны грып, яшчэ засталося крыху часу для вакцынацыі і абароны сябе ад гэтай інфекцыі. Як бачна са статыстыкі, вірусы не ходзяць паасобку і чалавек можа інфіцыравацца адразу некалькімі, а вакцынацыя палегчыць ход хваробы.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению ликвидатора ОАО «Передвижная механизированная колонна № 32» (222310, Минская обл., г. Молодечно, ул. Молодежная, 2Б) **проводит открытый аукцион по продаже следующего имущества:**

№ лота	Наименование предмета торгов	Инв. №	Начальная цена с НДС, бел. руб.	Задаток, бел. руб.
первые торги				
1	Полуприцеп специальный – платформа АПС 554424, 2013 г. в., регистрационный знак 8365 АА-5, рама № Y39554424D0023244, цвет синий	119601	**27 960,00**	**2 796,00**
2	Трактор «Беларус 82.1», 2006 г. в., рег. знак ОА-5 8422, зав. № 80833180	04018	**9 960,00**	**996,00**
повторные торги (стоимость лотов №№ 3–9 снижена на 80 %) (предыдущие извещения о продаже лотов №№ 3–10 опубликованы в газете «Звязда» **от 19.05.2023, 01.07.2023, 26.07.2023, 08.09.2023, 05.10.2023, 22.11.2023, по лоту 10 – 17.03.2023, 16.05.2023, 15.06.2023, 28.07.2023, 08.09.2023, 05.10.2023, 22.11.2023**)				
3	Косилка откосов каналов К-78М, 2014 г. в.	119604	1 032,00	103,00
4	Косилка роторная навесная Л-501Д, 2014 г. в.	119623	312,00	31,00
5	Косилка откосов каналов К-78М, 2013 г. в.	119603	1 200,00	120,00
6	Автомат правильно-отрезной «Долина» ПРА 498А с разматывателем, 2010 г. в.	200802	2 232,00	223,00
7	Пресс однокривошипный К2324, 1972 г. в.	200822	672,00	67,00
8	Косилка ротационная навесная АС-1 (КДН-210)	119592	432,00	43,00
9	Косилка ротационная навесная АС-1 (КДН-210)	119485	720,00	72,00
10	Кран козловой ККТ-К-12,5, 1982 года выпуска, заводской № 57, и лоток для кабеля под козловой кран	210082 200767	9 000,00	900,00

Задатки перечисляются на р/с № BY55 BPSB30121082600169330000 в ЦБУ № 701 ОАО «Сбер Банк», г. Минск, БИК BPSBBY2X, УНП 690324015, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона.

Оплата объекта производится в течение 10 (десяти) рабочих дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Победитель аукциона (единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %) (покупатель) **возмещает затраты на организацию и проведение аукциона.**

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах регламентирован Положением о порядке продажи имущества ликвидируемого юридического лица с публичных торгов, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.01.2013 № 16, размещенным на сайте организатора торгов www.rlt.by.

Шаг аукциона 15 %.

В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником или для участия в нем явился только один участник, при согласии этого участника предмет торгов продается ему по начальной цене, увеличенной на 5 %.

Аукцион по лотам №№ 1, 2 состоится **13.02.2024 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324.**

Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **12.02.2024** до **16.00** по указанному адресу **в каб. 320**.

Аукцион по лотам №№ 3–10 состоится **25.01.2024 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324.**

Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **24.01.2024** до **16.00** по указанному адресу **в каб. 320**.

Тел.: (8017) 516-80-65, 516-80-64, (8029) 102-21-17, 136-31-11, телефон для осмотра (8044) 767-96-71.

УНП 600077220

ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению открытое акционерное общество «Сахарторг» (продавец) извещает о проведении 23 января 2024 года открытого повторного аукциона по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20, 2-й этаж, каб. 2.9

№ лота	Наименование предметов торгов	Начальная цена продажи имущества, с учетом НДС (20 %), бел. руб.	Сумма задатка, с учетом НДС (20 %), бел. руб.
Условие продажи: срок начала использования приобретенного недвижимого имущества – не позднее девяти месяцев с даты заключения договора купли-продажи, в случае изменения целевого назначения – не позднее двадцати четырех месяцев с даты заключения договора купли-продажи. За неисполнение обязательств, предусмотренных договором купли-продажи, покупатель уплачивает штраф в размере 20 процентов от цены продажи недвижимого имущества. В течение одного года после уплаты либо поступления первого платежа в счет уплаты указанного штрафа покупатель устраняет допущенные нарушения. Неисполнение обязательных условий продажи по истечении одного года после уплаты либо поступления первого платежа в счет уплаты указанного штрафа, а также неуплата указанного штрафа являются основанием для расторжения договора купли-продажи по соглашению сторон либо по решению суда. При расторжении договора купли-продажи недвижимое имущество возвращается продавцу, в том числе с учетом выполненных покупателем неотделимых улучшений, без возмещения их стоимости, без возврата покупателю денежных средств, уплаченных им за недвижимое имущество			
1	Изолированное помещение с инвентарным номером 350/D-359032 площадью 448,3 кв. м, назначение – торговое помещение, наименование – продовольственный магазин, расположенное по адресу: Гомельская область, г. Гомель, ул. Белого В.А., 34-83. **Информация о земельном участке:** расположено на земельном участке с кадастровым номером **340100000007073237** общей площадью **0,1066 га (право пользования)**. **Местоположение (адрес):** Гомельская обл., г. Гомель, ул. Белого В.А., 34. **Целевое назначение земельного участка:** для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома и встроено-пристроенного помещения	1 828 800,00	91 440,00

Продавец: открытое акционерное общество «Сахарторг», 246010, г. Гомель, ул. Могилевская, 1а.

Порядок ознакомления с имуществом (осмотр) и заключение договора купли-продажи осуществляется по контактному тел. 8 (29) 139-13-77, Землянская Виктория Викторовна.

Шаг аукционных торгов – 5 (пять) % от начальной цены предмета аукциона.

Для участия в аукционе необходимо:

1. Оплатить задаток на расчетный счет **Продавца торгов** (открытое акционерное общество «Сахарторг»): р/с BY67BLBB30120400078372001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гомельской области, БИК BLBBBY2X, УНП 400078372, назначение платежа – задаток за участие в аукционных торгах по лоту № 1 (задаток для участия в аукционе перечисляется до подачи заявления).

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов можно **с 10 января 2024 г.** по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 20, 2-й этаж, каб. «Эксперт-Услуга» в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00.

Прием заявлений для участия в аукционе **заканчивается 19 января 2024 г. в 16.00 включительно (предварительно по контактным телефонам Организатора торгов).**

Заявления, поступившие после установленного срока, не принимаются. Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за три календарных дня до его проведения. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только единственным участником, объект аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на **5 (пять) %**. Участник торгов имеет право до начала торгов письменно отозвать свое заявление на участие. Неявка участника торгов на торги признается отказом от участия в торгах. В этих случаях сумма внесенного им задатка возвращается **Продавцом** в течение **5 (пяти) рабочих дней** со дня проведения торгов. Победителями торгов будут признаны участники, предложившие более высокую цену. Лица, являющиеся победителями торгов, обязаны: подписать протокол о результатах аукциона; произвести оплату услуг (вознаграждение) по организации и проведению торгов в течение **3 (трех) рабочих дней** с момента подписания протокола, а также возместить Продавцу затраты за публикацию в газете «Звязда» в течение **3 (трех) рабочих дней** с момента подписания протокола; заключить договор купли-продажи в течение **30 (тридцати) календарных дней** от даты подписания протокола о результатах аукциона, оплатить приобретаемое имущество согласно срокам договора купли-продажи. Проводится аукцион в соответствии с Положением открытого акционерного общества «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части).

Извещение о проведении аукциона размещено на сайтах: организатора аукциона – www.expert-usluga.by (раздел «Аукционы»); Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь www.gki.gov.by в разделе «Продажа/Аренда имущества», далее – «Продажа и аренда государственной недвижимости. Единая база».

Ранее опубликованное извещение о торгах размещено в газете «Звязда» от 21.12.2023 г. № 247 (300977).

Порядок оформления участия в аукционе, в том числе документации, необходимой для регистрации участника торгов, порядок проведения аукциона размещены на официальном сайте Организатора торгов – www.gomeloblreklama.by, www.expert-usluga.by, раздел «Аукционы».

Дополнительная информация по контактным телефонам Организатора аукциона: 8 (0232) 23-23-56, 8 (044) 599-18-16.

Извещение об открытом аукционе по продаже не завершенного строительством жилого дома и земельного участка в частную собственность в г. Гродно 13 февраля 2024 года

№ лота	Местонахождение земельного участка, его кадастровый номер	Площадь земельного участка (га)	Характеристика (описание) не завершенного строительством капитального строения	Ориентировочные расходы по подготовке документации для проведения аукциона, руб.	Начальная цена предмета аукциона (в том числе: начальная цена не завершенного строительством капитального строения; земельного участка), руб.	Сумма задатка, руб.
1	**Гродненская область, г. Гродно, ул. Колхозная, 75, У-36, микрорайон «Зарица-5», 440100000002006562**	0,0942	Незавершенное незаконсервированное капитальное строение, площадь застройки: 122 кв. м, степень готовности 12 %. Фундамент: железобетон	344,64	26 609,69 (7 637,81; 18 971,88)	5 300
2	**Гродненская область, г. Гродно, ул. Ваньковича, 47, У-636, микрорайон «Зарица-2», 440100000003004248**	0,0936	Незавершенное незаконсервированное капитальное строение, степень готовности 33 %. Фундамент железобетон; наружные стены блоки газосиликатные, площадь застройки 175 кв. м	385,44	47 988,33 (29 137,29; 18 851,04)	9 500
3	**Гродненская область, г. Гродно, ул. Рожанского, 110, У-1557, микрорайон «Зарица-4», 440100000003004431**	0,1047	Незавершенное незаконсервированное капитальное строение, наружная площадь (площадь застройки): 21 (199) кв. м, общая площадь 174,6 кв. м. Степень готовности 41 %. Фундамент: бетон; наружные стены: блоки газосиликатные, столбы кирпичные; внутренние стены, перегородки: блоки газосиликатные; терраса	405,18	55 311,35 (34 224,77; 21 086,58)	11 000

Земельный участок предоставляется в частную собственность для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома. Инженерные коммуникации на участке отсутствуют. Возможность подключения к внеплощадочным сетям водоснабжения, газоснабжения, электроснабжения и пр., и точки подключения определяются проектом. Земельный участок может иметь ограничения и обременения. Назначение земельного участка в соответствии с единой классификацией назначения объектов недвижимого имущества: земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома, обслуживания зарегистрированной организацией по государственной регистрации недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним квартиры в блокированном жилом доме).

Условия, предусмотренные в решении о формировании земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона: внесение платы за предмет аукциона; возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения; обращение за государственной регистрацией прав на земельный участок в РУП «Гродненское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру» в двухмесячный срок после утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся; продолжить строительство жилого дома в установленный срок.

Организатор аукциона: коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости», телефоны: +375 (152) 626055, 626056.

Для участия в аукционе необходимо: внести задаток в указанном размере, перечисляемый на расчетный счет BY24 AKBB 3012 0000 4181 0400 0000 ГОУ № 400 ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Гродно, БИК AKBBBY2X, код назначения платежа 40901, УНП 590727594, получатель – коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости»; представить в ГП «Гродненский центр недвижимости» следующие документы; заявление на участие в аукционе установленной формы; документ, подтверждающий внесение суммы задатка; подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) установленной формы, включающее обязательство по уплате в соответствии с законодательством штрафных санкций и иные требования; дополнительно представляются: гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность; представителем или уполномоченным должностным лицом негосударственного юридического лица РБ – доверенность, выданная юрлицом, документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица, без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица. При подаче документов на участие в аукционе граждане Республики Беларусь предъявляют паспорт гражданина Республики Беларусь, а представители граждан – документ, удостоверяющий личность.

Аукцион состоится 13 февраля 2024 года в 12.00 по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1 (актовый зал). Прием документов, консультации по вопросам участия в аукционе и ознакомление с имеющейся документацией осуществляются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, кабинет № 117 с 15 января по 7 февраля 2024 года включительно в рабочие дни с 08.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00.

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке продажи, не завершенных строительством незаконсервированных жилых домов, дач с публичных торгов, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 23.03.2018 г. № 220. Аукцион проводится аукционистом при наличии двух или более участников аукциона. Аукцион продолжается до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционный номер не поднимет только один участник аукциона. Аукционист называет аукционный номер этого участника, трижды последнюю цену и объявляет о продаже предмета аукциона, а участника аукциона – победителем аукциона в отношении соответствующего предмета аукциона. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником либо для участия в нем явился только один участник, предмет аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов. Победитель торгов либо единственный участник несостоявшегося аукциона, выразивший согласие на приобретение земельного участка, как единственный, подавший заявление на участие в аукционе, в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся обязан: внести плату за земельный участок; возместить организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения; выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его в частную собственность победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона. После совершения названных действий, но не позднее 2 рабочих дней, Гродненский горисполком выдает победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона выписку из решения об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его в частную собственность для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома, один экземпляр протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся. Оплата стоимости предметов аукциона осуществляется по безналичному расчету за белорусские рубли. Осмотр земельного участка на местности производится желающими самостоятельно в удобное для них время.

ООО «Фрондера» извещает о проведении публичных торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества ОАО «Вилейский райагросервис»

Лот	Наименование	Земельный участок и местонахождение лота	Начальная цена с учетом НДС 20 %, бел. руб.	Задаток, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.
1	Капитальное строение с инвентарным номером 631/С-58554 (назначение – здание одноквартирного жилого дома, наименование – жилой дом, площадь – 71,2 кв. м). Составные части и принадлежности: одноэтажный сборно-щитовой облицованный «Сайдингом» жилой дом с холодной пристройкой, сараем	Земельный участок с кадастровым номером 621385404101000074, расположенный по адресу: Минская обл., Вилейский р-н, Осиповичский с/с, д. Илищевичи, 75	16110,00	1611,00	805,50
2	Капитальное строение с инвентарным номером 631/С-60063 (назначение – здание одноквартирного жилого дома, наименование – жилой дом, площадь – 61,5 кв. м). Составные части и принадлежности: одноэтажный блочный облицованный кирпичом жилой дом с тамбуром, сараем, навесом	Земельный участок с кадастровым номером 621384604101000093, расположенный по адресу: Минская обл., Вилейский р-н, Любанский с/с, д. Журихи, ул. Центральная, 51	28440,00	2844,00	1422,00
3	Капитальное строение с инвентарным номером 631/С-60154 (назначение – здание одноквартирного жилого дома, наименование – жилой дом, площадь – 61,3 кв. м). Составные части и принадлежности: одноэтажный блочный облицованный кирпичом жилой дом с двумя пристройками, сараем, навесом	Земельный участок с кадастровым номером 621384604101000100, расположенный по адресу: Минская обл., Вилейский р-н, Любанский с/с, д. Журихи, ул. Молодежная, 3б	22590,00	2259,00	1129,50
4	Капитальное строение с инвентарным номером 631/С-60112 (назначение – здание одноквартирного жилого дома, наименование – жилой дом, площадь – 62,5 кв. м). Составные части и принадлежности: одноэтажный блочный облицованный кирпичом жилой дом с холодной пристройкой, сараем, навесом	Земельный участок с кадастровым номером 621384604101000091, расположенный по адресу: Минская обл., Вилейский р-н, Любанский с/с, д. Журихи, ул. Центральная, 47	28890,00	2889,00	1444,50
5	Капитальное строение с инвентарным номером 631/С-60113 (назначение – здание одноквартирного жилого дома, наименование – жилой дом, площадь – 75,3 кв. м). Составные части и принадлежности: одноэтажный блочный оштукатуренный жилой дом с верандой, 1/2 сарая	Земельный участок с кадастровым номером 621384604101000096, расположенный по адресу: Минская обл., Вилейский р-н, Любанский с/с, д. Журихи, ул. Молодежная, 4А	30060,00	3006,00	1503,00
6	Капитальное строение с инвентарным номером 631/С-60062 (назначение – здание одноквартирного жилого дома, наименование – жилой дом, площадь – 61,9 кв. м). Составные части и принадлежности: одноэтажный блочный облицованный кирпичом жилой дом с тамбуром, сараем	Земельный участок с кадастровым номером 621384604101000092, расположенный по адресу: Минская обл, Вилейский р-н, Любанский с/с, д. Журихи, ул. Центральная, 49	28530,00	2853,00	1426,50
7	Капитальное строение с инвентарным номером 631/С-60064 (назначение – здание одноквартирного жилого дома, наименование – жилой дом, площадь – 61,8 кв. м). Составные части и принадлежности: одноэтажный блочный облицованный кирпичом жилой дом с тамбуром, сараем, навесом	Земельный участок с кадастровым номером 621384604101000094, расположенный по адресу: Минская обл., Вилейский р-н, Любанский с/с, д. Журихи, ул. Центральная, 57А	28530,00	2853,00	1426,50
8	Капитальное строение (жилой дом) с инвентарным номером 631/С-60157 (назначение – здание одноквартирного жилого дома, наименование – жилой дом, площадь – 61,8 кв. м). Составные части и принадлежности: одноэтажный блочный облицованный кирпичом жилой дом с двумя пристройками, сараем, навесом	Земельный участок с кадастровым номером 621384604101000098, расположенный по адресу: Минская обл., Вилейский р-н, Любанский с/с, д. Журихи, ул. Молодежная, 8А	28530,00	2853,00	1426,50
9	Капитальное строение (жилой дом) с инвентарным номером 631/С-60155 (назначение – здание одноквартирного жилого дома, наименование – жилой дом, площадь – 61,1 кв. м). Составные части и принадлежности: одноэтажный блочный облицованный кирпичом жилой дом с двумя пристройками, сараем, навесом	Земельный участок с кадастровым номером 621384604101000099, расположенный по адресу: Минская обл., Вилейский р-н, Любанский с/с, д. Журихи, ул. Молодежная, 10А	28440,00	2844,00	1422,00
10	Капитальное строение (жилой дом) с инвентарным номером 631/С-60065 (назначение – здание одноквартирного жилого дома, наименование – жилой дом, площадь – 71,9 кв. м). Составные части и принадлежности: одноэтажный блочный облицованный кирпичом жилой дом с двумя пристройками, сараем, навесом	Земельный участок с кадастровым номером 621384604101000095, расположенный по адресу: Минская обл., Вилейский р-н, Любанский с/с, д. Журихи, ул. Молодежная, 2А	31860,00	3186,00	1593,00
11	Капитальное строение (жилой дом) с инвентарным номером 631/С-60066 (назначение – здание одноквартирного жилого дома, наименование – жилой дом, площадь – 72,0 кв. м). Составные части и принадлежности: одноэтажный блочный оштукатуренный жилой дом с верандой, 1/2 сарая	Земельный участок с кадастровым номером 621384604101000097, расположенный по адресу: Минская обл., Вилейский р-н, Любанский с/с, д. Журихи, ул. Молодежная, 6А	31950,00	3195,00	1597,50
12	Капитальное строение (жилой дом) с инвентарным номером 631/С-59395, (назначение – здание одноквартирного жилого дома, наименование – жилой дом, площадь – 77,9 кв. м). Составные части и принадлежности: одноэтажный блочный облицованный кирпичом жилой дом с пристройкой, сараем	Земельный участок с кадастровым номером 621385408101000157, расположенный по адресу: Минская обл., Вилейский р-н, Осиповичский с/с, д. Осиповичи, ул. Центральная, 84	35730,00	3573,00	1786,50

В отношении лотов №№ 1–12 проводятся вторые повторные торги. **Стоимость снижена на 25 %.**
Ранее публикация размещалась в газете «Звязда» № 208 (30088) от 26.10.2023, стр. 10, № 239 (300969) от 09.12.2023, стр. 14

Дата и время проведения торгов	**23 января 2024 года в 12.00 (регистрация с 11.30 до 11.55)**
Срок приема заявлений и внесения суммы задатка	**С 10.00 10 января 2024 года до 16.00 19 января 2024 года**
Ограничения (обременения)	**Лоты №№ 6–12 имеют обременения в виде заключенных договоров найма жилых домов (помещений). Вопросы по обременениям по тел. 80172552928**

Условия для участия в торгах:
1. До подачи заявления необходимо внести задаток на р/с **BY36ALFA 30122215570040270000**, код банка ALFABY2X, УНП 192789344. Получатель – ООО «Фрондера», назначение платежа: **OTHR 40901.** Задаток для участия в торгах по Лоту «__», ОАО «Вилейский райагросервис», проводимых 23.01.2024.
2. Заявление на участие (на каждый лот отдельное) и необходимые документы (соглашение о правах и обязанностях сторон в 2 экземплярах (на каждый лот отдельное), копия платежного поручения о перечислении задатка, копия паспорта (стр. 31–33, действующая прописка); копия свидетельства о государственной регистрации – для ИП и юр. лица; документ, подтверждающий полномочия руководителя или представителя юр. лица, копия Устава – для юр. лица) принимаются в рабочие дни с 10.00 до 18.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127. Документы могут подаваться посредством направления почтой (220113, г. Минск, а/я 524) или личной подачи. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата и время получения организатором торгов оригинала заявления на участие в аукционе и полного пакета прилагаемых документов (в случае направления почтой – дата и время поступления документов на абонентский ящик организатора торгов). По вопросу подготовки необходимых документов для участия в аукционе обращаться по телефонам: +375293082897, +375293058650.
3. К участию в торгах допускаются лица, подавшие организатору торгов в указанный в извещении о проведении торгов срок заявление с приложением необходимых документов и зарегистрированные в журнале регистрации на участие в торгах. Победителем аукциона признается участник, предложивший в ходе торгов наивысшую цену. Результаты торгов оформляются протоколом в день проведения торгов.
4. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником или для участия в нем явился только один участник, при согласии этого участника приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %, комиссия в день проведения аукциона оформляет протокол о продаже предмета торгов этому участнику аукциона.
5. Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона (вознаграждение аукциониста и затраты по размещению публикации в газете) на основании счета-фактуры и акта в течение 5 (пяти) календарных дней со дня проведения аукциона. **Вознаграждение аукциониста – 5 % от конечной цены предмета торгов.**
Победитель аукциона (Претендент на покупку) должен подписать с Продавцом договор купли-продажи предмета торгов после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона в течение 10 (десяти) рабочих дней с момента подписания протокола о результатах торгов. Оплата приобретенного предмета торгов должна быть произведена в полном объеме не позднее 20 (двадцати) рабочих дней со дня проведения торгов.
6. Подробнее с правилами проведения торгов можно ознакомиться в разделе «Ликвидация» на сайте https://orgtorg.by/info/.
7. Все желающие могут предварительно ознакомиться с предметом торгов. По вопросу осмотра объектов обращаться по телефонам: **+375299999112, Чеслав.** Дополнительная информация по предмету торгов по тел. **+375293058650, Алена.**
8. Организация и проведение аукциона осуществляются на основании норм положения «О порядке продажи имущества ликвидируемого юридического лица с публичных торгов», утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.01.2013 № 16.
9. Государственная регистрация (удостоверение) договора купли-продажи недвижимого имущества и возникающих на его основании прав осуществляется Покупателем самостоятельно и за свой счет.

Информация о продавце	**ОАО «Вилейский райагросервис» в лице ликвидатора – ООО «Партнёр-Консультант», тел. +375172552928 (222416, г. Вилейка, ул. 1 Мая, 105, УНП 600010756)**
Организатор аукциона	**ООО «Фрондера» 220113, г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127: ☎ 8 (029) 308 28 97 • e-mail: info.torgi@orgtorg.by • сайт https://orgtorg.by • telegram https://t.me/orgtorg**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению ликвидатора ОАО «Передвижная механизированная колонна № 32» (222310, Минская обл., г. Молодечно, ул. Молодежная, 2Б) **проводит открытый аукцион по продаже:**

Лот № 1: мастерская

с инв. № 630/С-79865 общей площадью 2 193,7 кв. м, адрес: Минская область, г. Молодечно, ул. ул. Молодежная, 2Б/8.
Начальная цена с НДС (20 %) – **204 480,00** бел. руб.
Задаток 10 % от начальной цены – **20 448,00** бел. руб.
Стоимость снижена на 40 %.

Лот № 2: здание проходной

с инв. № 630/С-46867 общей площадью 10,4 кв. м, адрес: Минская область, г. Молодечно, ул. Сухая, 89/1.
Начальная цена с НДС (20 %) – **912,00** бел. руб.
Задаток 10 % от начальной цены – **91,00** бел. руб.
Стоимость снижена на 60 %.

Лот № 3: котельная

с инв. № 630/С-46858 общей площадью 528,7 кв. м, адрес: Минская область, г. Молодечно, ул. Сухая, 89/7.
Начальная цена с НДС (20 %) **– 16 800,00** бел. руб.
Задаток 10 % от начальной цены – **1 680,00** бел. руб.
Стоимость снижена на 75,4 %.

Лот 1 расположен на земельном участке с кадастровым номером 623850100002004253 (право постоянного пользования) площадью 4,6001 га, для обслуживания будет выделена доля в праве на указанный земельный участок.

Лоты 2, 3 расположены на земельном участке с кадастровым номером 642000000001000776 (право постоянного пользования) площадью 5,3062 га, для обслуживания будет выделена доля в праве на указанный земельный участок.

Задатки перечисляются на р/с № BY55BPSB3012108260016933 0000 в ОАО «Сбер Банк», г. Минск, БИК BPSBBY2X, УНП 690324015, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Победитель аукциона (единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %) (покупатель) **возмещает затраты на организацию и проведение аукциона.**

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах регламентирован Положением «О порядке продажи имущества ликвидируемого юридического лица с публичных торгов», утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.01.2013 № 16, размещенным на сайте организатора торгов www.rlt.by.

Предыдущие извещения **по лоту 1** опубликованы в газете «Звязда» от 01.08.2023, 12.09.2023, 10.10.2023, **по лотам 2, 3 –** 22.06.2023, 27.07.2023, 12.09.2023, 10.10.2023.

В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником или для участия в нем явился только один участник при согласии этого участника предмет торгов продается ему по начальной цене, увеличенной на 5 %.

Аукцион состоится **25.01.2024 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324.**

Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **24.01.2024** до **16.00** по указанному адресу **в каб. 320.**

Тел.: (8017) 516-80-65, 516-80-64, (8029) 102-21-17, 136-31-11, телефон для осмотра: 8 (029) 351 10 33.

УНП 600077220

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ» (Организатор аукциона) извещает о проведении открытого аукциона по продаже имущества ОАО «17 Сентября» (Продавец)

Аукцион состоится **14.02.2024 в 11.00** по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4.

Лот № 1: лядовня, инв. № 621/С-1029019, 81,1 кв. м, Минская обл., Несвижский р-н, Липский с/с, 13, вблизи д. Заушье. Земельный участок 624283001601000413, 0,0114 га. Обременение: историко-культурная ценность.
Начальная цена без учета НДС – 8 400,00 руб.
Задаток – 840,00 руб. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 2: мельница, инв. № 621/С-1029020, 168,4 кв. м, Минская обл., Несвижский р-н, Липский с/с, 14, вблизи д. Заушье. Земельный участок 624283000001000003, 0,0171 га. Обременение: историко-культурная ценность.
Начальная цена без учета НДС – 21 600,00 руб.
Задаток – 2 160,00 руб. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 3: конюшня, инв. № 621/С-1029021, 422,7 кв. м, Минская обл., Несвижский р-н, Липский с/с, д. Великая Липа, ул. Садовая, 2Б. Земельный участок 624283000601000178, 0,7882 га. Обременение: историко-культурная ценность.
Начальная цена без учета НДС – 75 900,00 руб.
Задаток – 7 590,00 руб. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 4: свиран, инв. № 621/С-1029022, 122,9 кв. м, Минская обл., Несвижский р-н, Липский с/с, д. Великая Липа, ул. Садовая, 2Г. Земельный участок 624283000601000181, 0,0936 га. Обременение: историко-культурная ценность.
Начальная цена без учета НДС – 26 400,00 руб.
Задаток – 2 640,00 руб. Шаг аукциона – 5 %.

Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения, а также определения лица, выигравшего аукцион, содержатся в информации о проведении аукциона, опубликованной на электронной торговой площадке «GOSTORG» (gostorg.by).

Задаток перечисляется на р/с BY85BAPB301278029001000 00000 в ОАО «Белагропромбанк», BIC BAPBBY2X. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182.

Окончание приема заявлений и задатка – 12.02.2024 в 11.00.

Организатор аукциона:
220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9
☎ 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52
• gostorg.by • e-mail: torgi@ino.by

УНП 190055182

Утерянные страховые полисы по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу формы 2РН, 2РП серии БМ № 1409869 – 1409870 СООО «Асоба» **считать недействительными.**

УНП 100706519

Свидетельство о постановке на учет Брестской областной организации Республиканской партии труда и справедливости № 01-069 **считать недействительным в связи с утерей свидетельства.**

УНП 100005489

Нефармат

Сама сабе гаспадар... у вёсцы

ЗАРАЗ ізноў загаварылі пра пільную патрэбу не страціць вёску, захаваць яе, не згубіць спрадвечны вясковы ўклад жыцця, які заўсёды служыў захавальнікам звычаяў, традыцый, а значыць, культурнага кода народа. На гэты раз пасыл ідзе з самага высокага ўзроўню, але ж названая тэма перыядычна ўзнікае ў СМІ, сацсетках, нават у размовах сярод калег, сяброў, знаёмых. Усім зразумела, што вёску страціць нельга, але не да канца зразумела, як гэта зрабіць. Вось і мне захацелася ўставіць, як той казаў, свае пяць капеек.

Кажу не пра аграгарадкі, цэнтры сельгаспрадпрыемстваў, сельсаветаў, у якіх будуецца жыллё, падтрымліваецца інфраструктура, сацкультбыт. Але пра вёскі, якія побач альбо наводдаль, якія на вачах пусцеюць і ад якіх, на жаль, нярэдка застаюцца толькі назвы. Апошнім часам ад многіх людзей, на розных узроўнях даводзілася чуць сцвярджэнне, што гараджане-дачнікі вёску не выратуюць. І гэта спрэчнае пытанне. Бо многія з тых дачнікаў паступова становяцца сталымі жыхарамі. А хто тады выратуе? Неяк спецыяльна стымуляваць перасяленне, як у сталыпінскія часы? Можа было б і ня́дрэнна, але ж такая кампанія патрабуе немалых сродкаў. А без сродкаў як?

Вось некалькі пыкладаў з журналісцкага блакнота апошніх гадоў, якія наводзяць на роздум. Знарок бяру толькі адзін раён — Пружанскі. І першым хочацца згадаць дзеда Тарасюка. Народны майстар Мікалай Тарасюк, якога ведаюць у краіне як самародка-разьбяра па дрэве. Яго драўляны люд і ёсць своеасаблівы помнік вясковаму ўкладу, вясковаму чалавеку. Дзед Мікалай быў апошнім жыхаром сваіх Стойлаў. А на адной з яго кампазіцый красуецца подпіс: «Некалі мужычок па зямлі плакаў, а цяпер зямля па мужычку плача». Кожную вясну, пакуль мог, ён запрагаў свайго любімага каня Орліка і араў, колькі мог абрабіць той зямлі. Гэта і быў яго пратэст супраць таго, што пусцеюць і вымціраюць вёскі, і што не плывуць песні ўвечары над ракой. Дзеда Тарасюка ўжо няма, але дзякуючы яму застаўся ў Стойлах яго музей, іншыя людзі адкрылі побач аграсядзібу, фішкай якой зрабілі менавіта спадчыну Тарасюка. Цяпер туды заязджаюць турысты, там з'явіліся арт-аб'екты. Хто ведае, можа, і не знікнуць Стойлы зусім.

Яшчэ адзін апошні жахар вёскі Немкавічы, якая, дарэчы, не вельмі далёка ад Стойлаў, Міхаіл Герасімчук, быў чалавек іншага кшталту. У мінулым калгасны трактарыст, перадавік, ардэнаносец, ён меў асабістую крыўду на былога кіраўніка краіны Брэжнева. Не больш, не менш. Міхаіл Юстынавіч расказваў аўтару гэтых радкоў, што паводле яго глыбокага пераканання, вёску загубіла палітыка 1970—1980 гадоў, калі ўсяляк стымулявалі моладзь ехаць у вялікія гарады. Вось і яго старэйшы сын, у якога бацька заўважаў задаткі селяніна, паехаў у горад, там загінуў даволі маладым. «А каб ён і яго таварышы тады засталіся, каб будавалі хоць крыху якое жыллё, усё было б зараз па-іншаму», — разважаў сталы ветэран працы. Міхаіла Юстынавіча ўжо няма, і Немкавічы канчаткова асіраці лі...

Усяляе пэўны аптымізм той факт, што ў многіх населеных пунктах, асабліва бліжэй да Белавежскай пушчы, з'яўляецца новая фармацыя жыхароў — тыя, хто пераязджае з горада. Найчасцей гэта людзі, якія выходзяць на пенсію і мяняюць гарадскую прапіску. У большасці сваёй — яны выхадцы з гэтых мясцін. Вось як, напрыклад, Валерый Жэдзь. Пасля выхаду на заслужаны адпачынак адрадзіў бацькоўскую сядзібу ў Акольніку і пераехаў канчаткова. Акольнік не проста маляўнічая мясціна, тут уражваюць размах, маштабы, адчуванне заможнасці. Гаспадары будаваліся не побач адзін з адным, а на адлегласці, у кожнага была сядзіба з вялікім дваром, такім жа садам.

Валерый Аляксандравіч лічыць, што вёску можа выратаваць толькі наяўнасць работы для маладога пакалення, тады будуць жыць сем'і, нараджацца дзеці.

Але ж цяпер, як выглядае, адлегласці не становяцца праблемай. Усё больш адукаваных людзей, якія могуць працаваць дыстанцыйна, былі бы добры інтэрнэт. А ў глыбінцы ёсць магчымасць набыць альбо ўзвесці адносна недарагое жыллё і жыць на прыродзе, на чыстым паветры. Праўда, ужо дзяржава павінна клапаціцца пра стан дарог, транспартныя камунікацыі, той жа інтэрнэт, каб у вёсках падтрымліваць магчымасці для жыцця. І прыклады ёсць. Некаторыя дальнабачныя кіраўнікі гаспадарак стараюцца ўзводзіць жыллё для працаўнікоў не толькі і не столькі ў цэнтральных сядзібах, колькі ў іншых вёсках. Дастаткова забяспечыць падвоз да работы альбо дзяцей да школы, і вёска будзе развівацца, хаця б не знікне. Асобная тэма, калі гараджане самі будуюць дамы ў сельскіх населеных пунктах і ездзяць на працу. Але гэта датычыцца прыгарадных населеных пунктаў.

Шчыра кажучы, мяне здзіўляюць людзі, якія дзесяцігоддзямі жывуць у інтэрнатах, маласямейках вялікіх гарадоў без асаблівай перспектывы пабудаваць прыстойнае жыллё. Не ведаю, што перашкаджае набыць у вёсцы недарагі дом, паступова ўладкаваць яго і пачаць жыць свабодна, а не цясніцца ўсёй сям'ёй у адным пакоі. Так, працаваць давядзецца ў сельскай гаспадарцы. Дык і ў горадзе на прадпрыемствах, у камунальнай гаспадарцы, іншых сферах не вельмі лёгкая праца.

Зусім нядаўна ў адной з гаспадарак раёна расказалі пра жанчыну, якая пераехала аж з Казахстана. Ніхто дакладна не ведае, кажуць, нешта не заладзілася там з сямейным жыццём. Яна прыехала з дзецьмі, купіла вясковую хату. Юрысту па адукацыі — работы па спецыяльнасці не знайшлося, і наша гераіня ўладкавалася на ферму апаратарам машыннага даення. Зарплата прыстойная, дзеці ходзяць у школу. Яна заўсёды ідзе з прамой спіной, дагледжаная, ні ад каго не залежыць, і ніхто, як выглядае, ёй ні ўказ.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	**9.25**	**17.10**	**7.45**
Віцебск —	**9.21**	**16.52**	**7.31**
Магілёў —	**9.15**	**17.00**	**7.45**
Гомель —	**9.03**	**17.04**	**8.01**
Гродна —	**9.39**	**17.26**	**7.47**
Брэст —	**9.31**	**17.35**	**8.04**

Месяц

Апошняя квадра 4 студзеня.
Месяц у сузор'і Казярога.

Імяніны

Пр. Сцяпана, Фёдара.
К. Аліцыі, Тэрэзы, Адрыяна, Антонія, Юльяна.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

ЗАЎТРА

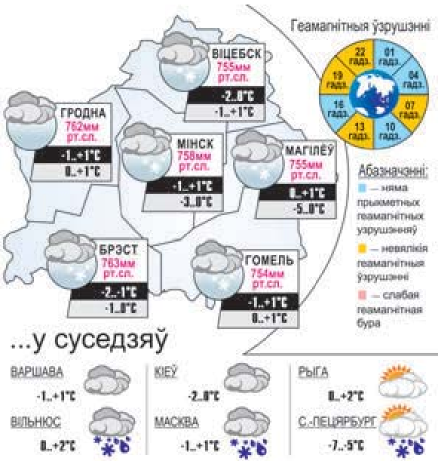

Даты Падзеі Людзі

10 СТУДЗЕНЯ

У краіне

1909 год — нарадзіўся Міхаіл Фёдаравіч Казлоў, беларускі гідрагеолаг, доктар геолага-мінералагічных навук, заслужаны дзеяч навукі і тэхнікі Беларусі. Аўтар навуковых прац па праблемах сучаснай гідрагеалогіі краіны. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі.

1921 год — нарадзіўся (в. Насовічы Добрушскага раёна) Васіль Фёдаравіч Каленнікаў, Герой Савецкага Саюза. У 1939 годзе скончыў Вольскую ваенную авіяцыйна-тэхнічную школу. У Вялікую Айчынную вайну з 1941 года — на Паўднёвым, Цэнтральным, Беларускім, 1-м Беларускім франтах: камандзір звяна, намеснік камандзіра эскадрыллі штурмавога авіяпалка. Удзельнік Курскай бітвы, вызвалення Гомеля, Рэчыцы, Рагачова, Бабруйска, Брэста, Варшавы, штурму Берліна. Здзейсніў 140 баявых вылетаў, збіў 5 варожых самалётаў, разбамбіў 5 эшалонаў, 4 пераправы, 56 танкаў, 180 аўтамашын, 26 мінамётных батарэй. Пасля вайны служыў у Савецкай Арміі.

1929 год — нарадзіўся (в. Межная Слабада Клецкага раёна) Міхась Яраш, беларускі літаратуразнавец, крытык, кандыдат філалагічных навук. Даследаваў праблемы развіцця беларускай драматургіі, паэзіі, традыцый і наватарства, творчай індывідуальнасці. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі.

У свеце

49 год да н. э. — Юлій Цэзар перасёк з войскам раку Рубікон, што азначала непазбежны пачатак грамадзянскай вайны. Пры гэтым Цэзар вымавіў фразу alea jacta est, з лацінскай — «жэ́рабя кінута». Лічыцца, што сказаў ён гэта не на лацінскай, а на грэчаскай мове. Пасля гэтых слоў Цэзар на чале сваёй арміі ўступіў на тэрыторыю Паўночнай Італіі. Так пачалася працяглая грамадзянская вайна Цэзара супраць рымскага сената на чале з Пампеем Вялікім.

1863 год — у Лондане запушчана першая ў свеце лінія метрапалітэна (3,6 км).

1883 год — нарадзіўся Аляксей Мікалаевіч Талстой, рускі савецкі пісьменнік. Аўтар сацыяльна-псіхалагічных, гістарычных і навукова-фантастычных раманаў, аповесцяў і апавяданняў, публіцыстычных твораў. Лаўрэат трох Сталінскіх прэмій першай ступені.

Так гаварылі...

ЭПІКТЭТ:

«Разумны змагаецца з жарсцямі, дурань становіцца іх рабом».

УСМІХНЕМСЯ

Парады гаспадыням. Калі ў рэцэпце напісана «пірог для лянівых» ці «пірог на хуткую руку», то вазіцца вы з ім будзеце пару гадзін у лепшым выпадку.

У офіснай працы заўсёды можна знайсці пазітыў. У мяне, напрыклад, круціцца крэсла.

Пакуль існуюць людзі, якія паднімаюцца на другі паверх на ліфце, я магу лічыць свой лад жыцця актыўным.

— Як я магу ехаць, калі ў цябе не хапае педаляў?! У аўташколе іх было тры!
— У мяне аўтамат!
— Не пагражай мне!

— Прабачце, вы не бачылі майго брата-блізнюка?
— Дык вы ж ужо пыталіся.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».
Рэгістрацыйнае пасведчанне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.
АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.
ТЭЛЕФОНЫ Ў МІНСКУ: прыёмная – 311 17 13 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.
прыём рэкламы тэл./факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by
Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.
Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

www.zviazda.by
e-mail: info@zviazda.by (для зваротаў): zvarot@zviazda.by
Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 38200000007667 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.
Тыраж 12.285. Індэкс 63850. Зак. № 21.
Нумар падпісаны ў 19.30 9 студзеня 2024 года.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12